

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Odprite
strani

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar
Cerkev je del družbe in se mora zato
zanimati tudi za politična vprašanja
dr. VINKO POTOČNIK

CVETO ZAPLOTNIK

LEA MERCINGER

Pogovor z Rudjem Šeljgom, predsednikom Društva slovenskih pisateljev
MARIJA VOLČAK

Osamljenost bi pomenila mojo znanstveno smrt

Karte na mizo

Ta čas se iztekajo razprave o organizirjanju in delovanju zdravstvenih skupnosti in organizacij v Sloveniji, kjer je predvideno, naj bi bil v spremenjeni zdravstveni zakonodaji dvojni način financiranja zdravstvenega varstva: v republiški zdravstveni skupnosti bi združevali denar za bolnišnično in specialistično zdravstveno varstvo, na območni ravni pa za vse ostalo. Predlog ima v obdobju, ko se mrzlično iščejo rešitve v prerazdobljenem, hiperorganiziranem in obubožanem zdravstvu, nedvomno nekaj prednosti. Republika je širša rizična skupnost, v njej bi bila lažje obvladljiva draga in strokovno zahtevna bolnišnična dejavnost. Laže bi bilo tudi nadzirati doslej megalomansko širjenje bolnišnične mreže.

Pomisliki na predlagano rešitev spet prihajajo z Gorenjske, kjer na razmišljjanju o novi zakonodaji vplivajo na eni strani dobre izkušnje iz regijskega povezovanja in na drugi že prislovična gorenjska varčnost, saj so tu takoj izračunali tudi finančne učinke predlagane novosti. Pri skupni blagajni bo vsakomur cilj trošiti skupna sredstva in pritisik na bolnišnice se utegne povečati. Bati se je tudi, da bo osmerno zdravstvo svoje gmotne težave blažilo tako, da bo hitreje in manj kritično ubrala pot bolnišničnega in specialističnega zdravljenja, tembolj, ker ni razvit strokovni nadzor, ki bi to preprečeval. Slovenija je majhna, toda bolnišnično zdravljenje ima različno razvito, prav tako pa tudi koriščenje tega dela zdravstvene varstva. Tisti, ki so doslej uspeli zmanjšati

to najdražjo obliko zdravstva, bodo združevali denar pod povsem enakimi pogoji kot oni, ki so neracionalno trošili. Nov način naj bi odprl tudi regijske meje. To utegne povečati tudi pritisik na Klinični center. Bodo morali tam spričo večjega priliva težjih bolnikov od vsepovsod odklanjati lažje, hkrati pa zanje ne bo dovolj prostora tudi v domačih splošnih bolnišnicah? Ali to pomeni, da bo tudi za Gorenje ob večjih stroških manj bolnišničnega zdravljenja? V regijskih bolnišnicah pa se boje, da utegne neurejena vprašanja glede Kliničnega centra usodno vplivati tudi na normalen razvoj splošnih bolnišnic po Sloveniji.

Še vprsto vrašanje poraja predlagana novost, npr. solidarnost, ki je povzročala težave, ker so nekateri stalno prejemali solidarnostno pomoč, drugi pa jo stalno dajali, ob tem pa prvi domala bolje razvili zdravstveni standard kot drugi. Ta težava z novim načinom bržkone ne bo odpravljena, le manj nadzora bo nad njo. Z novostjo pa pričakujejo tudi manj lokalnih vplivov. Toda ali ne sloni ves naš delegatiski sistem na teh vplivih, ali niso »pritiski od spodaj«, če pozivajo k razumni porabi in varčevanju, celo dobrodošli?

In še zadnji pomislek. Vse kaže, da bo zakan spremenjen po hitrem postopku. Nedvomno se zaradi znanih gmotnih težav v zdravstvu hudo mudi, toda vseeno je treba dati oboje karte na mizo, te za in one proti, kajti od odločitve je odvisno tudi narodovo zdravje.

D.Z. Žlebir

Kandidat za člena slovenskega predsedstva izvoljen

Dr. Ivan Ribnikar dobil finale

Ljubljana, 27. oktobra - Na temeljnih kandidacijskih konferencah je med kandidati vodil Igor Bavčar, vedno bolj nagibala v prid dr. Ivana Ribnikarja, ki je po odstopih Silva Gorencu v četrtek in Živila Pregla včeraj na sami republiški kandidacijski konferenci dobil v drugem krogu glasovanja 123 glasov, Igor Bavčar pa 61. Ribnikarja morajo sedaj izvoliti še občinske skupščine, slovenska mladinska organizacija pa napoveduje akcijo za neizvolitev Ribnikarja, ker meni, da je njen kandidat Bavčar izgubil v nepoštenem boju.

Možnost svojega poraza je napovedal Igor Bavčar že na sami republiški kandidacijski konferenci, ko je v svojem odgovoru na očitke, da njegov odbor poziva k državljanški nepokorščini in uporu zoper oblast, dejal, da je že od vsega začetka vedel, da ima majhne možnosti za izvodenje. Zahvalil se je vsem, ki so ga predlagali in mu izrekli zaupanje, dejal, da je njegova želja vrnila politiki in politikom dostenjstvo ne pa sejanje sovraštva in da je nepokorščina pasivno dejanje. Za to izjavo odbora še naprej stoji. Sicer pa so v razpravi na včerajšnji kandidacijski konferenci prevladovali mladi, ki so terjali radikalnejše in kompromisne terjali neobremenjenim in

tveganja sposobnim ljudem obrnjene kadrovske spremembe, zagovarjali Bavčarja kot človeka takih vrlin in dvomili, ali je ves postopek korekten, saj je ves več napadov na Bavčarja, posebej po zadnji izjavi odbora. Podvomili so, ali bodo delegati občinskih kandidacijskih konferenc res glasovali po volji ljudi. Nekateri so zoper take dvome protestirali in omenjali telefonska vprašanja, za koga se bodo odločili. Menda so taka vprašanja res bila, ker je Mladina, tako kot pred vsakim pomembnejšim dogodom, delala anketo. Nekaj delegatov je tudi javno povedalo, da Bavčar ni pravi mož za predsedstvo, bili pa so tudi pričimeri, ki so, očitno po Mikuličevi-

vem vzoru z zadnje seje CK ZKJ v Beogradu povedali, za koga bo doglasovali.

Grajani so bili primeri odstopa od kandidature zadnji hip, še bolj pa način, da kandidat, ki odstopa svetujo, za koga naj njegovi zagovorniki glasujejo, prav tako pa so bile priporabe, da bi morali tako strogo kot Bavčarjevo delo, ki je v marsičem poenotilo slovensko javno mnenje v podporo republiškemu vodstvu, oceniti tudi delo drugih kandidatov.

Republiška kandidacijska konferenca je najprej glasovala o kandidatni listi, na kateri so bili Igor Bavčar, Ivan Pučnik, dr. Ivan Ribnikar in naknadno po glasovanju na sami konferenci še dr. Avgust Majerič, dr. Danilo Melavc in Marjan Starc. V prvem krogu glasovanja sta včino dobila Bavčar, 81 glasov, in Ribnikar 135 glasov. V finalu pa je 184 članov kandidacijske konference, manjkala sta le dva, dalo Bavčarju 61 glasov in Ribnikarju 123, ki je tako kandidat za člena slovenskega predsedstva. J.Košnjek

Deset mesecev je minilo

Želje in cilji zmagujejo težave

Kranj, 27. oktobra - Še malo in potegnili bomo črto pod leto, ki smo ga s cilji, željami in z dobršno mero upanja zaradi precejšnje negotovosti zastavili. Ocene in pregledi rezultatov poslovanja so po devetih mesecih ponekod in za nekatere malo boljši, druge spet slabši. Ob upoštevanju podatkov, ko po desetih mesecih lahko tudi že precej natančno slutimo, kakšen bo konec tega leta, pa se kaže slika, kakovšno bi ob iskanju še tako mogočih in nemogočih opravičil najraje vrgli na smetišče in pozabili na njo.

Vendar pa so med zgrešenimi potezami ustvarjanja letošnje slike tudi takšne, ki smo jih lahko veseli in ki kar mentorsko kažejo, kje in kako v prihodnje nadaljevati ali pa začeti. Marsikje v krajevnih skupnostih na Gorenjskem z eno besedo kriza ni uspela pokvariti, popačiti ne, počutja, da se nekaj podira in

da je položaj brezizhoden. Ceste, telefoni, elektrika, vodovodi, prostori in naprave, ki rešujejo težave, s katerimi so se sponpadali že veliko prej, v teh dneh bogatijo in razveseljujejo kraje in ljudi v njih. V povprečju so bile gorenjske krajevne skupnosti, in bodo še tja do zime ozroma snega, kar eno samo gradbišče.

Če kje, potem si je letošnja kriza v krajih, kjer je prostovoljno delo, pa tudi nelahko odgovodovanje zaradi dogovorjenih prispevkov za posamezne akcije, bilo trden temelj željam in ciljem, polomila zobe. Tam, kjer je bil dinar širše skupnosti petkrat, desetkrat premajhen, so ga obogatili ljudje sami. Tako pa bi se moral lotevati začetka tudi v prihodnje. Kajti le želje in cilji ob prepričanju in volji, kot smo jima bili priča letos v krajih na Gorenjskem, lahko zmagujejo težave.

A. Žalar

CVETO ZAPLOTNIK
LEA MERCINGER
Pogovor z Rudjem Šeljgom, predsednikom Društva slovenskih pisateljev
MARIJA VOLČAK
Pisatelji so vedno potrebovali misljenjsko avtonomijo in nobenega kompasa

Ijubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske
Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Spomnimo se jih — Naj ob dnevu mrtvih ne ostane noben, še bolj oddaljen grob, brez cvetja, prižgane svečke. Osrednja gorenjska komemoracija bo v tork, 1. novembra, ob 10. uri v Dragi in ob 11. uri v spominskem parku v Begunjah. — Foto: D. D.

Energetski vir prihodnosti je plin

Po letu 1990 postopna širitev plinovoda

Škofja Loka, 26. oktobra - Potem ko je slovenski izvršni svet (namesto zveznega) končno podpisal dokument o izgradnji plinovoda za dobrovo alžirskega plina, je tudi Petrolovo podjetje Zemeljski plin odpravilo ušesa za kupce, ki so pripravljeni financirati gradnjo plinovoda. Med zelo resne kandidate sodijo Škofjeločani.

Ti imajo že dobre izkušnje s plinom v tovarnah na Trati. Prepričani, da je prav plin energetski vir prihodnosti, želijo postopno zgraditi plinovod na celotnem območju mesta Škofja Loka, nato pa tudi proti Železnikom in Žirem. K temu cilju jih

vodi skrb za čim bolj čisto in zdravo okolje, ne nazadnje pa tudi sama cena; stroški izgradnje plinovodnega omrežja je približno petkrat nižji od stroškov izgradnje toplotnega omrežja. Temu primeroma so nižji stroški vzdrževanja sistema. Izgub

Kranj, 26. oktobra - Milični patrulje so po Gorenjski ustavljale voznike in preverjale, koliko spoštujejo zakonsko določilo o uporabi varnostnega pasu. Čeravno je zdaj kazen za onega, ki ni privezan, že kar deset tisočakov, se vozniki in sopotniki na prednjem sedežu še vedno sila redko privezajo. — Foto: F. Perdan

Banke naj resnično postanejo banke

Kranj, 27. oktobra - V okviru internega izobraževanja je gorenjskim bančnikom danes spregovoril dr. Ivan Ribnikar, naš največji ekspert za finance, ki zdaj vodi posebno zvezno komisijo za reformo monetarno kreditnega sistema. Opozoril je, naj osnutek novega zakona o bankah, ki je datiran s 7. oktobrom in že kroži med bančniki, preprosto odlože, ker sta njegov duh in vsebina zgrešena, zadnje dva dni so ga namreč v komisiji napisali na novo, tako da bodo banke res postale banke, kar seveda pomeni očiščenje aktive Narodne banke, kar bi potegnilo za seboj finančno sanacijo poslovnih bank in gospodarstva. Tega seveda ne bo moč napraviti čez noč, dr. Ribnikar je govoril o »mostu« do leta 1993, ko naj bi prišli do realne vrednosti naših financ. — mv

Zlata YU-kuharska ekipa

Bled, 27. oktobra - Ekipa petih slovenskih kuharjev, ki jih je vodil glavni kuhar hotela Toplice Bled Janez Lenček, se je na kuhrske olimpiadi v Frankfurtu odlično izkazala. Domov se je vrnila z olimpijskim zlatom. Čestitamo! dd

praktično ni, prednost plina pa je tudi ta, da se v primeru morebitne prekinute dobav kot rezervni vir toploste lahko uporablja nadomestni plin, mešani plin propan-butanz.

In kako nameravajo v Škofjeločki občini zastaviti nadaljnjo plinifikacijo? Najprej bo treba urediti papirje, spremeniti srednjoročni in dolgoročni razvojni plan. Glede na to, da je idejna rešitev nadaljnje plinifikacije za območje Škofje Loke že sprejeta, bi prihodnji dve leti bil čas za izdelavo urbanistične in projektno dokumentacije, po letu 1990 pa bi po mestu Škofja Loka že lahko postopno širili omrežje in se vzpostavilo s tem lotevali nujne obnove večjih kotlovcov za ogrevanje poslovnih prostorov, stanovanjskih blokov in stolpnic.

V naslednji petletki bodo Škofjeločani, ki imajo poseben odbor za plinifikacijo, pripravili tudi strokovne rešitve, urbanistično in projektno dokumentacijo za plinifikacijo Železnikov (če bo denar, bodo začeli graditi plinovod) ter za Poljansko dolino do Žirov.

H. Jelovčan

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

Milica Ozbič pri komunistih v žirovski Alpini

Tržni riziko je riziko podjetja

Ziri, 27. oktobra - Ni naključje, da so komunisti iz žirovske Alpini sinoči povabili medse ravno Milico Ozbič, guvernerko Narodne banke Slovenije ter članico centralnega komiteja ZKJ; varna, katere proizvodnja je sezonskega značaja, se je zlasti po zeleni zimi znašla v hudem likvidnostnem kriku, privita v primež obresti, za katere mora najemati dodatna kratkoročna posojila. Od 29 milijard dinarjev kratkoročnih posojil (samo tretjina je bančnih, dve pa s "sivega" trga) gre za obresti kar 6,5 milijarde dinarjev ali nekajkrat več kot znaša mesečna masa za posebne dohodke zaposlenih. Žirovski čevljari seveda niso prizakovali, da jim bo Milica Ozbič prinesla vrčedanarja. Zvedeti so želeli predvsem to, kakšna bo vsebina gospodarske reforme, ki jo je kot eno od treh najnih reform zahtevala tudi nedavna 17. sejma centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, v tem okviru pa jih je kot dolžnike posebej zanimala politika obrestnih mer.

Strah nas je tega trenutka, ne prihodnosti!

Po besedah direktorja Bojan Starmana je Alpina od leta 1981 brez dodatnih vlaganj v zgradbe, zgorj s povečanjem produktivnosti, spravila proizvodnjo z 1,3 na 2,3 milijona parov obutve. Prodorna je bila ludi pri osvajanju zahodnega trga; leta 1981 je tja poslala 300 tisoč parov obutve, zdaj izvozi že blizu 60 odstotkov proizvodnje. Za podkrepitev: letos Alpina pokriva 35 odstotkov potreb ameriškega trga s tekočo obutvijo in 30 odstotkov norveškega s smučarsko.

"Na zahodu smo uspeli izgraditi imidž solidne tovarne, ki zna narediti dober čevlj in ki spoštuje dobavne roke. Izvažamo pod lastno blagovno znamko. Naložba v tuji trg nam zaradi neustrezne tehnične politike doslej sicer ni prinašala dobička, dala pa nam je izkušnje in predvsem odprla pot naprej. Črtali smo teorijo, da ima obutvena industrija možnost samo še v natančivem delu sveta. Tovarne so in rastejo nove tudi v zahodni Evropi in v ZDA in so uspešne. Z dobrim delom na vseh področjih bomo lahko dosegli primerljivost in svetovno konkurenčnost. Ob objavljeni trdnejši gospodarski politiki se zato ne bojimo prihodnosti. Strah nas je tega trenutka. Katastrofalno slaba pretekelka zima, zastoji v prodaji sezonske proizvodnje, vse so nas sili v pokrivanje obrnih sredstev s tujimi viri. In ravno zdaj, ko imamo največji delež posojil, so obresti najvišje. Ob tem zbledijo vsi učinki prizadevanj za boljše gospodarjenje. Izgubljamo."

Nekateri spremembe še letos

Ko je ocenjevala politične razmere in 17. sejo centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, je Milica Ozbič dejala, da je izhod trdnevnih "vročih preprič", ki so odraz stanja in imajo prave korenine v gospodarski krizi (tako kot strajki in mitingi) vendar spodbudno razumen in vliv na nekaj več optimizma, da bo krizo mogoče premagati. Tudi soglasje v zveznem zboru zvezne skupščine o predlaganih spremembah ustave dokazuje, da je kljub razvitetim stristem razum prevladal. Če bodo ustavne spremembe konec novembra sprejeti, bomo z njimi dobili pravno osnovo za spremembe v gospodarskem sistemu. Iluzij, da bodo te spremembe same po sebi gospodarstvo spravile na zeleno vejo, so sededa nespametne. Izkušnje pravijo, da se kriza zdravi prično tako dolgo, kot se stopnjuje. POMEMBNO je, da se zdravljenje čimprej začne.

Zaradi izjemno kritičnih razmer v gospodarstvu, ki odsevajo tudi v realnem padanju osebnih dohodkov in standaru zaposlenih, je bilo potrebno na hitro pripraviti nekaj izboljšav pogojev gospodarjenja še za leto. Tako bo zvezna skupščina konec tega tedna razpravljala o nekaterih olajšavah za gospodarstvo in banki, ki naj bi dohodkovni rezultati gospodarstva in nanj vezano usodo ljudi za malenkost popravili.

Obrestne mere nižje, revalorizacija ostaja

Najpomembnejši predlog sprememb obračunskega zakona, ki naj bi bil sprejet po hitrem postopku, je vsekar delno znižanje obrestnih mer za najeta posojila. Sistem revalorizacije ostaja (ne nazadnje mora zaradi obveznosti do mednarodnega denarnega sklopa), spreminja se le nekateri pogoji, pod katerimi podjetja in banke obračunavajo revalorizacijo. Revalorizacija naj bi ne pomenila pretirana stroška oziroma odliva v dohodku.

V bankah se bo znižala predpisana višina obresti, izvzemši devizne hranilne vloge zdomcev, povsem pa bo odpadla revalorizacija dinarskih depozitov negospodarstva, namenjenih družbenim dejavnostim. Doslej so banke denar, ki se je kopil zaradi omejene porabe, prispevkom pa sisi niso ustrezno zniževali, obrestovale in revalorizirale. To je za banke strošek, ki so ga pač prevalile na posojiljemalcem. Sprememba bo zatorej omogučila nekaj nižje obresti za posojila.

Obrestne mere so poleg revalorizacije kreditov pretirano visoko poskočile tudi zato, ker morajo banke spoštovati posojilne pogobe pod nekdanjimi za posojiljemalcem udignimi pogoji, na katere ne smejo obračunati realnih obresti. Takih posojil je v bankah okroglo polovica, cebo pa plačujejo pretirano obremenjena nova posojila.

Znižani stroški bančnih kreditov bodo predvidoma vplivali tudi na ceno denarja na "sivem" trgu. V državi je prek 50 odstotkov kreditnih odnosov sklenjenih med podjetji.

Kdaj bodo ljudje spet hranili dinarje?

Hranilne vloge občanov so za banke najdražje, je dejala guvernerka Narodne banke Slovenije Milica Ozbič. Devi-

zne hranilne vloge trenutno predstavljajo že prek 80 odstotkov vseh hranilnih vlog občanov. Banke bodo deloma poslabšale pogoje, po katerih od ljudi sprejemajo denar.

Za dinarske vloge na vpolg se banke še niso dogovorile, kako jih bodo obrestovale. Za enomesecno vezavo denarja obresti ne bo več, za vezavo nad tremi meseci bo obrestna mera 5 do 5,5 odstotna in za vezavo nad šestimi meseci 8 odstotna; seveda je v teh primerih treba prištet revalorizacijo. Kljub poslabšanju bodo pogoji za varčevalce še vedno stimulativni. Analize varčevanja po zdaj veljavnih pogojih kažejo, da je donosna že dinarska vezava nad tremi meseci.

Ne gre za vprašanje, ali se spača varčevati dinarje ali ne, ampak za pretirano precenjenost deviznega varčevanja, kar prerašča v vse hujši državni glavobol. Državljanji imajo na hranilnih vlogah blizu deset milijard dinarjev. To je dolg države občanom, ki rabi njihove devize za odplačevanje dolga v tujini, dinarske kritja pa nima. V zvezni skupščini se že več mesecev neuspešno dogovarjajo o postopnem zmanjšanju motivacije za devizno varčevanje in nujni večji spodbudi za dinarsko varčevanje.

Realno plače nižje za desetino

Nekaj sprememb se pripravlja pri revalorizaciji. Revalorizacija se bo obračunavala po mesečni inflaciji, merjeni na rast maloprodajnih cen. Za zadnje trimesecje je ocenjena mesečna rast maloprodajnih cen osem do deset odstotkov, kar je še vedno veliko, vendar manj kot v preteklem trimesecu, ko je predvsem odkup pšenice sprožil pravcat eksplozijo. Če je ocena pravilna, potem bo v naslednjih mesecih prišlo do znižanja revalorizacijskih stopenj in delnega padanja realnih obresti.

Ukrepi prek banke, nižji prispevki za družbene dejavnosti (v Sloveniji planirano za 8 do 10 odstotkov, dejansko bo 6 do 8 odstotkov) ter nekateri drugi drobnejše spremembe v obračunskem zakonu bodo torej rahlo ublažili stroške finančiranja proizvodnje oziroma padanje dohodka. Kljub temu standard zaposlenih še zdaleč ne bo urejen. Po ocenah bodo navedene olajšave v globalu za vso Jugoslavijo potenile padec realnih osebnih dohodkov za "samo" deset odstotkov v primerjavi z letom 1987, namesto za dvajset odstotkov, ki so nam resno pretili.

Štirideset novih zakonov

Dejali smo že, da bo sprememba zvezne ustawe, ki jo bodo sprejemali okrog dneva republike (upajmo, da) pravno omogočila oblikovanje celotnega gospodarskega sistema na novih, tržnih zakonitostih. Gre za več kot štirideset zako-

nov, ki bodo začeli veljati prihodnje leto. Milica Ozbič je v svoji razlagi opozorila le na nekatere bistvene predvidene novosti.

Med najpomembnejše zakone vsekakor kaže šteti zakon o podjetjih, ki (v osnutku) daje podjetjem veliko več svobode, vodilnim delavcem in delavskemu svetu pa močnejša pooblila in odgovornost pri upravljanju oziroma odločanju. Osnovno pravilo, ki se ga velja zapomniti je: tržni riziko je riziko podjetja. Torej bo zelo pomembno, kakšni ljudje, s kolikšnim znanjem, izkušnjami, vpetostjo v razviti svet bodo podjetja vodili. Še zlasti, če bodo obveljala določila glede družbene lastnine, ki se lahko tudi zapravi. V prvem planu bo placična sposobnost podjetij. Cena kapitala bo visoka, denarja bo manjkal in bo zato drag, stečaji bodo postali normalni kot drugje po svetu. Še bolj kot doslej bo pomembna tudi akumulacija, skrb za naložbe, za jutri, ob katerih bo odvisna tudi socialna varnost zaposlenih.

V tržnem gospodarstvu se spreminja položaj bank. Osnek zakona o bankah predvideva več vrst bank, denimo, hranilnice, specializirane banke (za investicijska posojila in podobne), panožne banke. Besedo pri upravljanju bodo imeli samo tisti in toliko, ki bodo v kolikor bodo v banko vložili denarja.

Uveljavili se bodo predvidoma skladki na nivoju občin, republik in zvez (podobni kot je v Sloveniji razvojni dinar) za različne namene, ki bodo imeli možnost usmerjati denar tudi nepovratno, česar sedanja zakonodaja ne dovoljuje.

V prvem osnutku zakonov, ki bodo pokrivali celotno področje zunanjetrgovinske menjave, ni bistvenih novosti, saj že prenovljena zakonodaja, dopolnjena z majskimi ukrepi, odpravila večino prejšnjih slabosti. V prvi vrsti gre za vztrjanje na poti politike realnega tečaja, za postopno vse večjo liberalizacijo uvoza, obeta pa se tudi bistveno manj vmešavanja države v to področje.

Most s severa k zaostalem jugu

Na vprašanje, kako iz gospodarske krize v tržne odnose ravno v obdobju, ko je gospodarstvo več ali manj na tleh, zadolženo, brez omembe vredne akumulacije, pretirano obremenjeno z raznimi prispevkami in dajatvami, je Milica Ozbič odgovorila: "Jug je treba sanirati, mu pomagati, sicer se tržni gospodarski sistem ne bo mogel uveljaviti. Razlike v državi so ogromne in mi, ki se štejemo za bolj razvite, bomo morali potegniti most do manj razvitih. To smo dolžni tako gotovo, kot so nerazviti dolžni začeti delati."

H.Jelovčan
Slike: G. Šink

Kranj, 27. oktobra - Kranjsko Iskro Kibernetiko je danes obiskala študijska delegacija poljske združene delavske partije, spredali so si tovarno in se pogovarjajo z njenim vodstvom, seji je prisostvoval tudi Boris Bavdek, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko. Poljake zanimajo jugoslovanske rešitve na področju delavskega samoupravljanja in funkcije pravnega sistema v družbenoekonomskem sistemu. Foto: F. Perdan

Otipavanje presežkov

V Kranju bo II-članska delovna skupina sestavila program razreševanja problematike tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev

Presežki delavcev so v Kranju že nekaj časa aktualni problem, povzročila ga je predvsem Telematika, ki je začasno sicer v zatišju, toda kdo ve, če ne bo spet kmalu stopila v ospredje in bomo pisali, da je tisoč, dva tisoč, morda še več delavcev preveč. Ocene, da imajo delavcev preveč, je vse pogosteje moč slišati tudi v drugih kranjskih tovarnah, denimo v Tekstilindusu, ki se otepa z velikimi problemi. Presežki se seveda skrivajo v tudi prikriti nezaslonosti, po nekaterih ocenah znaša njen obseg v Sloveniji preko 80 tisoč delavcev. Presežki delavcev seveda niso zgoj slovenski problem, na poti po Srbiji smo pred kratkim lahko slišali, da načrta EI Niš v naslednjih dveh letih odpustiti nekaj tisoč delavcev, saj uvajajo nove proizvodne programe.

Skratka, minili so časi, ko si dobil delo enkrat za večno in si ga moral krepko polomiti, da so te vrgli na cesto, prihajajo časi, ko bo odpuščanje tudi pri nas postala vsakdanjost. Prihajajo seveda tudi časi, ko bo moral marsikdo sam poskrbeti za delovno mesto in ne bo čakal, da mu ga priskrbi država/družba. Ob tem pa se seveda zastavlja kopica vprašanj, kaže, da se z njimi najpogosteje srečuje državni pravobranilec samoupravljanja, ki je v Kranju dal pobudo do pripravi programa za razreševanje problematike tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev. Srečuje se pač s konkretnimi primeri, ljudje prihajajo k njemu po pomoč, praksa v tem primeru pač pri nas prehiteva teorijo.

Praktičnih napotkov, kako razreševati problematiko presežkov delavcev, potem ko so možnosti prezaposlitve v druge ozde praktično usahnilne, pa je seveda malo. Ponekod ljudi posiljajo na prisilni dopust, drugo razmišljajo, da naj bi delavci ostali doma kar leto, dve, saj je to ceneje, kot če prihajajo v tovarno in opravljajo nekoristno delo. Drugod odhajajo predčasno v pokoj, kranjski pravobranilec samoupravljanja pa je navrgel tudi možnost, da bi se delavcu izplačala posebna odškodnina, ki bi jo le-ta lahko uporabil kot začetni kapital v obrti.

V Kranju so torej začeli previdno otipavati presežke delavcev, potem ko so doslej previdno molčali in se marsikje sprenevedali, da jih ni. Telematika je odličen primer takšnega sprenevedanja. Seveda pa bodo problemi vse večji, saj bodo na zaposlitvena vrata trkale tudi nove generacije, do leta 2000 se bo generacijski priliv v kranjski občini sukal od 1000 do 1200 delavcev in letno, v pokoj pa bo odšlo okoli 800 delavcev, torej bo treba vsako leto najmanj 200 novih delovnih mest.

Presežki delavcev bodo torej kmalu zahtevali korenito ukrepanje, ne zgoj otipavanje. Ukrepanje, kakšnega se je denimo brez velikih besed o spodbujanju drobnega gospodarstva v Angliji poslužila železna lady. Kljub dolgem in zagrizenim štrajkom je vztrajala pri zaprtju nekaterih premogovnikov, kar je naposled privelo do tega, da so prostorne premogovniške hale razdelili na kopico majhnih delavnic, v katerih zdaj pridno delajo nekdanji rudarji.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Letalski zimski vozni red Adrie Airways

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

V domaćem prometu se je v primerjavi s poletjem ponudba letov spet povečala. Čas jutranjih odhodov na poslovni liniji Ljubljana-Beograd ostaja vsak dan nespremenjen (6.45), medtem ko so časi povratnih leta različni. Razen te linije so še štiri dodatne povezave med obema mestoma. Ljubljana in Skopje sta povezana telesko z devetimi leti, od tega je en let direkten, ostali pa so v povezavi z Beogradom ali Sarajevom. Iz Ljubljane lahko potniki v Sarajevo letijo desetkrat telesko. Novost je povezava med Ljubljano, Sarajevom in Nišem.

V Split letijo Adrija letala osemkrat, od tega šestkrat direktno, dvakrat pa preko Sarajeva. Ob sobotah in nedeljah je Ljubljana povezana tudi z Dubrovnikom. Tudi mariborsko letališče je dvakrat telesko povezano z Beogradom in Sarajevom, trikrat z Skopjem ter po enkrat z Nišem in Mostarjem.

V oblikovanju mednarodnega prometa so načrtovali letov poskušali povezati kar največ Adrijinih letov s leti tistih prevoznikov, ki nudijo dobre povezave s svetom. Tako se letosno zimo povezavi med Ljubljano in Londonom pridružuje še tretji let v tednu (ponedeljek, sreda, sobota). Iz Londona lahko potniki nadaljujejo potovanje predvsem v številnih severno ameriških mestih. Pri redni mednarodni liniji Ljubljana-Muenchen je prišlo do sprememb sedanjega urnika letenja. Namesto dnevnega postanka na münchenskem letališču

Krajevna skupnost Sovodenj

Volja in povezanost ob slabih cestah

Sovodenj, 27. oktobra - »Tudi letos smo se odločili, da bomo krajevni praznik v spomin na 18. oktober 1943, ko je bil s Sovodenjem izgnan okupator, proslavljen konec novembra; tako kot lani. Glavni razlog za to pa je, da v teh dneh, ko vreme še nekako drži, na raznih koncih hitimo z deli, ki smo si jih zastavili v krajevni skupnosti za letos. Saj veste, pregovor pravi: kuj že lezo, ko je vroče in ljudi sredi zagnanega dela res ne velja spravljati k mizi...« Tako je predenovembrom, ko smo se pogovarjali o delu in načrtih v krajevni skupnosti Sovodenj, povedal predsednik skupščine krajevne skupnosti Srečko Debeljak.

Sicer pa so že nekaj časa krajevna praznovanje v tej krajevni skupnosti na meji škofjeloške občine s Primorsko povezana z uspešnim zaključevanjem večjih akcij Leta 1985 so na primer gasilci na ta način proslavljali izgradnjo gasilskega doma, vsi skupaj pa uresničitev velike želje po telefonu. Sledila je dvorana v zadružnem domu. Najprej so se zadrugo moralni dogovoriti glede lastništva, in ko je bilo to rešeno, so se sami lotili obnove. Lani, ob dnevu republike, je bila svečana otvoritev in zdaj si želijo le še, da bo čimprej novo opremili.

Kulturno društvo Boštjan Jezeršek, kjer si se posebej prizadeva predsednica Zinka Slabe, se je v obnovljeni dvorani že predstavilo z dvema igrami. Morda bo kdo rekел, da bi bilo v naših društvenih ali organizacijah včasih lahko še bolj živahnio. Vendar pa smo ob takšni »razmetanosti« domačij in naselij, ob slabih cestah, kar zadovoljni. Imamo na primer turistično društvo, ki je poskrbelo za razgledne table, gasilci pa so zgradili balinišče. Za marsikaj bi lahko ugotovili, da bi bilo prav in bolje, če bi bilo drugače, vendar se vsi skupaj (okrog 700 nas je v krajevni skupnosti v osmih naseljih) zavedamo, da nas je pravzaprav zelo malo, obratno pa je dela zelo veliko in to predvsem zaradi slabih cest.

Vendar pa je predsednik skupščine krajevne skupnosti Srečko Debeljak prepričan, da bi se morda še najhitreje in največ lahko spremenilo v turizmu. Če bi na primer ABC Loka končno že vendarle enkrat uresničila že ničkolikorat dano obljubo in izraven trgovine uredila (povečala) sedanji bife v gostinski prostor, bi marsikdo, tudi s Primorskimi, rad prišel semkaj. Tako pa je skromni bife še vedno zaprt celo ob nedeljah. Morda bodo v ABC Loka enkrat vendarle uresničili obljubo; ali pa vsaj nehalli obljubljati...

Predsednik sveta krajevne skupnosti Edvard Kavčič pa je bil med obiskom na eni od cest. Po telefonu je povedal, da jih prav slabe ceste v krajevni skupnosti iz dneva v dan obvezujejo in povezujejo hkrati. »Letos že celo leto delamo na raznih odsekih. Imamo namreč 45 kilometrov krajevnih cest in ljude danes, kljub težkim časom, ni žal ne dela, ne prispevkom. Za 1600 metrov dolg odsek ceste Sovodenj-Laniše je bilo opravljenih najmanj 2500 ur. Prihodnje leto, če bo denar, bo asfaltirana. Za asfalt na cesti Sovodenj-Tajnikova grapa (Ermanovc) so ljudje prispevali kar 27 milijonov dinarjev in avgustovsko neurje nam je naredilo prav na te cesti veliko škode. Moram pa se zahvaliti za pomoč občinski samoupravni komunalni skupnosti, Puhu Ljubljana in še posebej Branetu Žiberni iz Cestnega podjetja Kranj...« Delali pa so tudi na cesti Sovodenj-Stara Oselica in Laniše-Rupa. Za prvo so krajanji prispevali 2 milijona, za drugo pa 4 milijone dinarjev. In če bo le vreme zdržalo, nameravajo še letos zakopati tudi na cesti proti Novi Oselici.

Gasilci s Sovodenja, ki so 1985. leta zgradili dom, so lani ob domu uredili tudi balinišče...

V Novi Oselici gradijo mrliske vežice. Gradojno vodi župnik Jakob Kralj, ki je hkrati predsednik gradbenega odbora...

Jakob Kralj

»Kar precej čas je trajalo, da smo dobili vso potrebno dokumentacijo. Avgusta letos pa smo začeli gradnjo. Zdaj hitimo, da bi čimprej bili prestreho. Potem bo laž. Kako pa bo v demejem, bomo še videli. Do zdaj so ljudje, ki vezani na naši krajevni skupnosti na to pokopališče, prispevali po 70 tisočakov, v sednji krajevni skupnosti pa so dali del narja in krajevna samoprispevka. Če je prihodnje leto, upam, da bodo sredi leta 1990 vežice zgrajene,« je sredi zidave razgal Jakob Kralj.

Zares zagnani in delovno razpoloženi v teh dneh, ko bi pravzaprav lahko tudi praznovali, v krajevni skupnosti Sovodenj. Bo pa potem, konec novembra, kot pravilno praznovanje toliko lepše.

A. Ž.

Srečko Debeljak

A. Ž.

Zasebne trgovine prihajajo počasi, a zagotovo

»Kašča« še ni polna

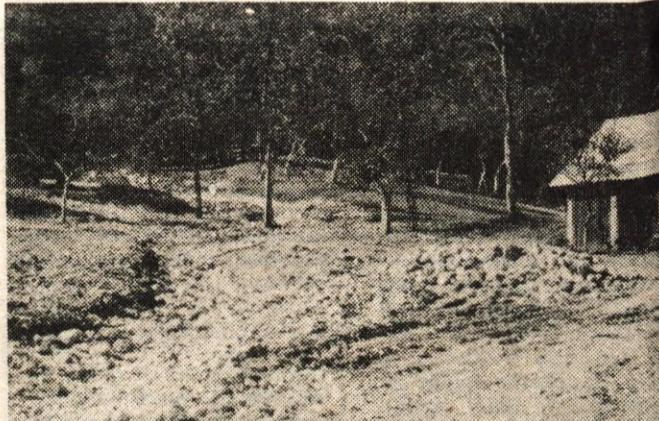
Kranj, oktobra — V neposredni bližini nekdanje gostilne Pri Jaku na Primskovem v Kranju so 1. septembra letos odprli zasebno zelenjavno trgovino, ki pa bi rada nudila še kaj drugega.

Aleksander Ferkulj je sicer Ljubljjančan, a je po stari mami podeloval hišo na Primskovem, in ker je po poklicu prodajalec, se je odločil, da bo hišo koristno uporabil: odprl bo prodajalno, za začetek naj bi bila to zelenjava trgovina, kasneje pa bi prodajal še kaj drugega. Vsaj kruh in mleko, kekse, testenice in podobno, da bi imeli stanovalci tega okoliša in delavci, ki tu stopajo na avtobuse proti Preddvoru, Jezerškemu in Brnikom, najnugaj...

nejše vsakodnevne prehrambne proizvode v neposredni bližini.

Trenutno je Aleksandrova »Kašča« dobro založena s solatami, radičem, krompirjem, čebulo, zimskimi jabolki, repo, hrenom, orehi, v peharjih je po policih lepo razporejenih več vrst fižola, sočne zrele banane vise od vrhnjih polic. Iz Ljubljane vozi robo Konzerve, sokovi, vkuhanja zelenjava in podobno so na redko razpostavljeni po zanimivo oblikovanih policah, ki omogočajo še večjo preglednost ponujenega, kajti prostor čaka, da ga Aleksander napolni z dodatno ponudbo živil. Rad bi prodajal kruh, tudi mleko in mlečne izdelke. Pravkar čaka na dovoljenje za takšno prodajo. Upa, da ga bo dobil. Vsaj drugod ga zasebni prodajalci dobe. V Vodicah pozna tako prodajalno, kjer prodajajo vse, od zelenjave do vezalk. In ljudje so zadovoljni. Tudi on bi rad z vsemi mogočim postregel kupce, prostora je dovolj, kljub temu da je lokal majhen. Sicer pa, ljudje imamo radi majhne prodajalne, kjer na nekaj kvadratnih metrih dobiš veliko. Poseben mik imajo. Pa ne le pri nas, povsod v svetu je tako.

D. Dolenc

Bila je stoletna voda - Neurje, ki se je razbesnelo sred avgusta, je mahašček na Gorenjskem povzročilo precej škode. V krajevni skupnosti Bela v radovljški občini je narasla voda, ki je prihrumela s Pohorja, povzročila največje razdejanje na Obrnah pri Janku Srni. Samozadari hitrega ukrepanja gasilcev in odgovornih v krajevni skupnosti Sovodenj, ki je prišlo še do večje škode tako na domačij kot tudi na železniški progi pred predorom. Narasli hudournik, za katerega pravijo domačini da je šlo tokrat kar za stoletno vodo, je pretrgal gozdno cesto in razrzel do predorom Janka Srni. Hitro pa so po tem ukrepali tudi v Območni skupnosti Gorenjske. Glavna dela na tem območju bodo končana še letos, Janko Srna pa bo spet imel urejen sadovnjak. - A. Ž.

Najtežji pridelki

Cerkle - Turistično društvo Cerkle organizira pod pokroviteljstvom penziona Jagodice iz Vopovlj in »Gorenja« Izdelovanje kmetijske mechanizacije Stare Ludvice iz Spodnjega Brnika v petek, 4. novembra, ob 19. uri v kinodvorani zadružnega doma v Cerkljah izbor najtežjih kmetijskih pridelkov (krompir, repa, pesa, zelje in korenje). Na prireditvi bo sodeloval narodno zabavni ansambel Zvon, pionirska folklorna skupina, citraši in drugi.

Vse, ki bi radi, ali pa zaradi velikih pridelkov lahko sodelovali na tej prireditvi, vabimo, da svoje pridelke prinesete v Cerkle že stehane. Pridelovalce najtežjih pridelkov čakajo lepe praktične nagrade. Več o prireditvi, ki bo prihodnji petek, bomo v Gorenjskem glasu še pisali.

Obnavljanje kulturnega doma

Poljane - V krajevni skupnosti Poljane v škofjeloški občini so letos obnavljali kulturni dom. Ker morajo pisarno krajevne skupnosti preseliti zaradi bodoče telefonske centrale v prvo nadstropje, so v domu morali zamenjati vso dotrajano vodovodno instalacijo. O tem, da bo Podjetje za PTT promet imelo v domu prostor za telefonsko centralo, je bilo namreč dogovorjeno že ob prvih telefonskih akcij v Poljanah. Minuli mesec pa so v domu končali še nekatera druga manjša dela. Ker pa je celotna obnova veljala kar 13,5 milijona dinarjev, se je odbor za upravljanje kulturnega doma odločil, da bo konec novembra pripravil veselico, da bi na ta način izkupičkom pokril vsaj del stroškov pri letosnji obnovi doma.

A. Ž.

PRITOŽBO KNIGO, PROSIM

Čigava je cesta in kaj bo z njo?

Usad pod vasjo Rovte - Naš bralec nas je »povabil«, naj si ogledamo usad na cesti Češnjica-Rovte v krajevni skupnosti Podnart v radovljški občini. Pod vasjo Rovte je bila na cesti že nekaj let razpoka, letos pa se je cesta na tem delu začela pogrevati. Domačini iz Rovt jo morajo, da sploh vsak dan lahko gredu na delo ali po opravki v Kropu ali Podnart, tako rekoč nenehno nasipati. Čez noč namreč zemljišče zdrsne tudi do 20 centimetrov. Bojijo pa se, da lepega dne takšno popravljanje ne bo več mogoče, ali pa da bo zapadel sneg. Takrat pa bodo v trenutku tako rekoč odrezani. Edina povezava s Kropom in Podnartom bi bila potem skozi Njivico in Besnico v Kranj in od tod naprej v Podnart in Krop...

Igralski jubilej Rada Mužana

OB VSAKI VLOGI JE TREBA RASTI

Jesenice - Petst nastopov je v igralski karieri, pa čeprav nastaja na nepoklicnem odru, brez dvoma pomemben dogodek. Za Rada Mužana pomeni to približno dve desetletji igranja najrazličnejših vlog na odru domače igralске skupine v Ribnem in še kje, največ pa seveda na odrskih deskah Gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Dolgo časa je mislil, da bo vloga sodnika Adama v Razbi tem vrču, igral jo je na odru domače igralске skupine v Ribnem, njegova najpomembnejša vloga. Zdaj, ko je za tistem vloga generala v Anouilnovem Valčku toreadorjev, s katerim je Čufarjevo gledališče uspešno začelo letosno sezono, seveda misli drugače.

"To je zagotovo moja največja vloga. Ko sem jo sprejel, se mi niti ni zdela tako težak zalogaj. Bil sem enostavno vesel, da sem ob igralskem jubileju dobil priložnost, da se izkažem v pomembnejši vlogi: vse hudo je prišlo šele zatem."

Vloga generala v tej Anouilnovi komediji je sicer hvaležna, a obenem silno zahtevna. Od igralca zahteva neprstano prisotnost na odru. Besedilo vloge je obsežno, razen tega pa je potrebna pravljica mera takoj psihične kot fizične vzdržljivosti, s katero mora igralec nenehno v dobrih dveh urah ostati na odru za razliko ostalih igralcev, ki lahko vsake toliko časa stopijo z odra za kulinse. Čeprav je igralski družina amaterska, pa so vendarle predstavnipripravljeni kot profesionalci. To pa seveda pomeni zadnja dva ali tri tedne tudi po sedem ur napornih vaj na dan - ob vsej zaposlenosti v službi. Temu se amaterski igralec pač ne more izogniti.

"Takšna vloga, ki pride morda le enkrat ali dvakrat v igralski karieri, je pač priložnost, pred katero ne kaže benti. V Čufarjevem gledališču je že dolgo časa v navadi, da se igralski jubilej na določen način obeleži. Vsak je vesel knjige za spomin, ko ima enkrat za seboj sto predstav; ko pa ima za seboj že petsto predstav, ga navadno počaka tudi kakšna pomembnejša vloga.

To si konec koncev tudi zaslubi, saj se ve, da za nekoga, ki vztraja toliko in toliko let na amaterskem odru, ni lepše muzike od škripanja odrskih desk pod nogami," meni Rado Mužan.

No, na te deske je stopil že zelo zgodaj, še kot osnovnošolec. V Ribnem namreč imajo že dolga leta zelo delavno dramsko skupino pri DPD Rudij Jedretič, pa tudi na tamkajšnji osnovni šoli otroci že na nižji stopnji že kar po tradiciji spoznavajo čar nastopanja na odru. Mužan si še zdaj vzame čas in pomaga pri nastajanju kakšne igrice - tako bo tudi letos, ko bo za novo leto, kot je običajno, nastala igrica z najmlajšimi navdušenci. Pa to še ni vse, tudi na osnovni šoli v Žirovnicu sodeluje v njihovem dramskem krožku in verjetno bo nastala igrica ob novem letu takoj kot tudi na Jesenicah - le da bo tu lutkovna predstava. Skratka - z gledališčem ima opravka, kamor se že obrne. In ko si enkrat zraven v vsem srcem, kot se reče, enostavno ni mogoče odnehati, pa čeprav zmanjkuje ob tem časa tudi za druge reči.

"Ne, za obžalovanje pa ni

prostora. Res bi morda kdaj družina raje videla, da bi ostal doma, ne pa da se vidimo le pri kosi, potem pa grem na vaje ali v kakšen krožek. Toda zdaj smo se že vsi skupaj navadili, doma vedo, da mi to veliko pomeni. Morda bi se takrat kaj obrnilo drugače, če ne bi pred leti v Radovljici pripravljali Cankarjev večer, pa je Miran Kenda, ki je takrat še delal v Radovljici, zaprosil za dva igralca v Ribnem pri našem društvu. Potem pa so potrebovali še igralca za Matička se ženi. Nato smo v Ribnem tudi s Kendovo pomočjo postavili na oder nekaj pomembnejših predstav od Moliera do Kreflov in še nekaj drugih, potem pa sem se že priključil jeseniški igralski družini. Zdaj je tega že deset let."

V teh desetih letih je igral tako v jeseniškem gledališču kot tudi v Radovljici, pa pri zamejskih Slovencih - na primer v Miklovi Zali in še kje. Vsega skupaj 28 vlog. Mužan ne skriva, da raje igra v komedijah kot v dramah. Toda ima to smolo, ali pa tudi srečo, da vedno igra starejše moške, kot je sam. Toda to nadomesti z igranjem medvedkov in vseh drugih pravljičnih bitij v otroških predstavah, ki se jih ved-

no loteva s posebnim veseljem, celo razposajenostjo, ki se ji mora pač v svojih resnejših vlogah ogibati. V teh otroških predstavah uživa prav tako kot otroci v parterju. Morda ima rad otroške predstave prav zato, ker se tu najbolj občuti, ali je igralec otrokom všeč ali ne, ali verjamejo igri ali ne, iškrenejšega občinstva, kot so prav otroci, verjetno ni.

Pri odraslih je težje, občutja vedno zakrivajo v vladostnosti.

In kdaj bo njegovih tisoč nastopov? Na to za zdaj še ne misli. Vesel je, da je največji del treme s premiero mimo, zdaj so imeli že kar nekaj ponovitev, vloga je postala "njegova", ne obremenjuje ga več. Verjetno bodo z Valčkom toreadorjev gostovali po Sloveniji, nato pa se bo počasi treba pripraviti na drugi del sezone. V predstavi, ki jo zdaj pripravlja v Čufarjevem gledališču Peter Militarov, Mužan ne sodeluje, v tretji premieri pa se bo morda že kaj našlo tudi zanj. Če pa ne, pa bo verjetno z igralsko družino, ki zdaj pri Čufarjevem gledališču šteje kakih trideset igralcev, že spomladi sodeloval na pripravljanju prve jesenske premiere v novi sezoni.

Lea Mencinger

Naše razmišljjanje

NAGRADA STANETA SEVERJA - DA ALI NE

Ni več tako daleč 17. december, ko naj bi bile na Loškem odru v Škofji Lobi že osemnajstič podeljene nagrade skladu Staneta Severja za najboljše stvaritve slovenskih poklicnih in ljubiteljskih gledališčnih igralcev ter študentov AGRTF. Želani se je odbor skladu odločil, da zaradi znanih finančnih zagat število nagrad skrči s šest (2 za poklic - ne, 2 za ljubiteljske, 2 za akademiske igralce) na štiri (2 poklicni, 1 ljubiteljska in 1 študentska). Znižanje števila nagrad naj bi obenem preprečilo tudi njihovo razvrednotenje.

Toda letos se nam obeta razvrednotenje posebne vrste - »nepodelitev« ali preprosteje rečeno - obstaja možnost, da Severjevi nagradi po sedemnajstih letih enostavno ne bo. Skladu je namreč do današnjega dne uspelo zbrati le pičlo polovico sredstev potrebnih za nagrade (ki nikoli niso bile posebno visoke) in za izvedbo podelitev. Odziv gospodarstva (škofjeloškega, gorenjskega in slovenskega) je bil razen nekaj izjem v skladu s pričakovanim sila skromen. Kulturni skupnosti - tako občinske kot republiške - za dodatno sofinanciranje nimata denarja.

Namen skladu je tudi oživljati in obnavljati spomin na Staneta Severja, velikega slovenskega gledališčnega in filmskega igralca, vzornika in pedagoga. Kot kaže z oživljanjem takšnim ali drugačnim ne bo nič. Je samo še krotovitev in mrtvičenje vsega tistega, kar je bilo še kolikor toliko dostojo in primerno. Trenutno je nad Severjevimi nagradami zelo velik vprašaj.

Pa je to sploh še komu mar?

M.C.

13. kongres arheoloških društev

ODKRIVANJE PRETEKLOSTI

Te dni poteka na Bledu srečanje predstavnikov arheoloških društev iz vseh republik in pokrajine Vojvodine.

Organizatorji, slovensko arheološko društvo skupaj z Zvezo arheoloških društev Jugoslavije (ZADJ), bodo oziroma so udeležencem Kongresa dali največji poudarek na dve vnaprej dogovorjeni temi - Prehodna obdobja in kontinuiteta v arheologiji ter Rezultati arheoloških raziskovanj 1984-88.

V mnogih predavanjih, ki so se že zvrstila na kongresnih dnevi, so udeleženci razmišljali, do kolikšne mere so še razpoznavni obrisi tistih daljnjih obdobj, ki jih imenujemo prehodna, prelomna, ko so se menjala ljudstva in prepletale kulture, ko so odmirale države, ko je iz starega nastajalo novo. Udeleženci svojo pozornost posvečajo tudi odnosu med zastarem in prodriajočim, ugotavljajo trdživost "staroselskega", se soočajo z raziskovalnimi dosežki v obdobju med kongresoma arheologov (Novi Sad 1984 - Bled 1988), veliko časa pa je posvečenega tudi tistem področju, ki ga ljudje najbolj pozno - arheološkim izkopavanjem.

Kongres na Bledu poteka v treh sekcijah (prazgodovinski, antični in srednjeveški), dvakrat pa se bodo udeleženci sešli tudi na plenarnem zasedanju. V delovnem programu je predviden tudi obisk Posavskega muzeja v Brežicah in Pokrajinskega muzeja v Celju, na razpolago pa bo tudi ogled arheološkega parka v Šempetu v Savinjski dolini, arheološkega najdišča v Mostu na Soči, Vršiča, Trente...

V.B.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše predstavlja svoja dela iz stekla, porcelana in emajla *akad. kiparka Alenka Viceljo*. V Mestni hiši je odprta razstava *Kovani denar evropskih držav od 16. do 19. stoletja*. V Mali galeriji Mestne hiše je na ogled razstava fotografij fotofilmskih skupin Gorenjske.

V *Prešernovem gledališču* je danes, v petek, ob 19.30 predstava F. Hadžića *Strup ljubezni - za red petek I*. Jutri, v soboto, bodo predstavo ponovili za *red sobota I*.

V *Carniumu, Mladinskem kulturnem centru*, Delavski dom, vhod 6, bo jutri, soboto, ob 18. uri na sporedni amer. komedija *Fantovsčina*, ob 20. uri pa angl. znanst. fant. film *Zardoz* (v glavnem vlog Sean Connery).

RADOVLIČA - V galeriji Šivčeve hiše je odprta razstava *akad. slikarke Brigite Požegar - Mulej*.

ŠKOFJA LOKA - Danes, v petek, ob 18. uri bodo v galeriji Loškega gradu odprli razstavo kiparskih del *akad. kiparka Ignaca Ribiča*.

V galeriji Ivana Groharja je na ogled razstava *Slovenske grafike*.

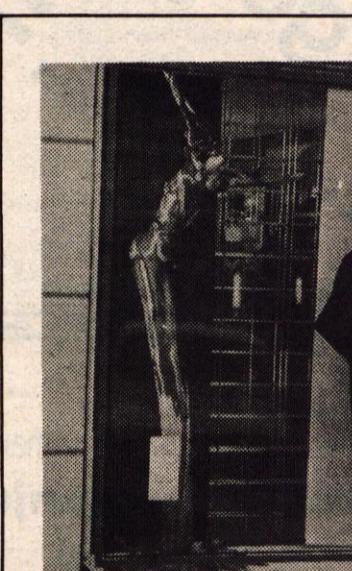
V galeriji Plavi bar hotela Transtourist bodo danes, v petek, ob 21. uri odprli razstavo grafik *Staneta Žerka* iz Škofje Loke.

Zbirke Loškega muzeja so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB je na ogled pregledna razstava del likovnih skupin Gorenjske.

DUPLICA - V Stolovem Interieru je odprta razstava fotografij *Igorja Pustovrh*.

JESENICE - Danes, v petek, ob 18. uri bodo v razstavnem salonu Dolik odprli Mladinsko foto razstavo 1988 *ob 50 - letnici strokovne šolskega šolstva na Jesenicah*.

Kranj - Ob obletnici smrti kiparka samorastnika Slavka Ferkolja iz Tupaliča so v teh dneh v starem delu mesta izložbe Elite Kranj uredili z vrsto kiparskih stvaritev pokornega Ferkolja. Njegovi kipi, v katerih se odraža tankočutnost umetnika, ustvarjajo tudi primerno razpoloženje ob bližnjem dnevu mrtvih. — Foto: Gorazd Šink

SREČANJE S SLOVENSKO KNJIGO

Radovljica - V knjigarni Državne založbe Slovenije na Cankarjevi bodo danes, v petek, ob 19.30 pripravili drugo letošnje srečanje s slovensko knjigo. Predstavili bodo najnovješje delo slovenske pisateljice Polone Škrinjar Plaz, ki je pred kratkim izšla pri založbi ČZP Kmečki glas. Odlomek iz pisateljice knjige bosta brali gostji Linhartovega odra Jelka Štular in Tina Primožič, celo pa bo igral Dino Gojo.

SREČANJE FOTO IN FILMSKIH SKUPIN GORENJSKE

Kranj - Sinoči so v Mestni hiši odprli razstavo fotografij s projekcijo diapozitivov, s katerimi se v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Gorenjske in ZKO Kranj predstavlja štirinajst fotofilmskih društav iz vseh petih gorenjskih občin ter Domžal in Kamnik.

Danes, v petek, dopoldne ob 10. uri pa bodo v Carniumu zavrteli 13 filmov, ki so jih za pregled fotofilmskih dosežkov prispevali gorenjski filmski klubovi. V dvoranici Carniuma v Delavskem domu se bo čez platno prevrtno 13 filmov, kolikor jih je nastalo v zadnjem letu. Projekcijo si bo ogledal tudi Naško Kriznar, ki bo tudi izbral najboljše filme za projekcijo ob 18. uri. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi en video projekt.

MLADINSKA FOTO RAZSTAVA

Jesenice - Danes v razstavnem salonu DOLIK odpirajo občinsko mladinsko foto razstavo, ki jo počastitev 50-letnice delovnega srednje šole (CSUI) na Jesenicah pripravljajo Foto klub »Andrea Prešern« Jesenice, Klub mladih tehnikov CSUI Jesenice in OK ZSMS Jesenice.

Na razpis je prispealo 237 fotografij mladih avtorjev jeseniške občine. V skupini A od 14. do 19. leta je 167 del poslalo 31 avtorjev, v skupini B od 20. do 27. leta pa 70 del 10 avtorjev. V pondeljek, 17. oktobra, je tričlanska žirija v sestavi ing. Vitomir Pretnar, fotoamater I. klase, prof. Marija Perat in Franci Črv, fotoamater I. klase pregledala in ocenila prispeva dela ter jih odbrala za razstavo in podelila priznanja za posamezne fotografije in kolekcije treh fotografij. Za razstavo je bilo odbranih 96 del in sicer 66 del v skupini A in 30 del v skupini B.

V skupini A je prvo nagrado za kolekcijo prejela Mojca Konobelj za fotografije »Tovarna jim daje kruh 1, 2, 3«, drugo nagrado je dobil Peter Muhar za fotografije »Linije«, »Nadzornika« in »Odsevi«, tretjo nagrado pa si je prislužil Andrej Muhar za fotografije »Značkar«, »Mili pogledi in Tanja«. Prvo nagrado za posamezno fotografijo v skupini A je dobil Janez Korpšič za fotografijo »Sestre«, drugo nagrado sta dobila Polona Malenšek za fotografijo »Hello« in Gaber Žgavč za fotografijo »Spust«, tretjo nagrado pa so dobili Janez Vidmar za sliko »Pominek«, Tanja Justin za sliko »Intervjue ter Anita Abram za sliko »Zima v dolini 1«.

V skupini B pa je za kolekcijo prvo nagrado dobil Branko Čušin za dela »Lidija«, »Naprej« in »Regeata«, drugo mesto pripada Klemenu Čebulju za fotografije »Brez fiasova 1, 2, 3«, na tretje mesto se je uvrstil Andrej Polovšnik s fotografijami »Fantazija«, »Naše rovine« in »Sprehod«, na četrto mesto pa se je uvrstil Matjaž Smolej s fotografijami »Kavelj 22«, »V težišču« in »Brez pritiska«. Prvo nagrado v skupini B za posamezno fotografijo je dobil Ivko Gregorič za sliko »Dare«, drugo nagrado je prejel Aleš Puškovec za sliko »Dijak Jani«, tretja nagrada pa pripada Janiju Novaku za sliko »Dvojčka«.

Žirija meni, da bi bila takšna razstava na Jesenicah potrebna vsaj vsake tri leta, saj so bili mladi fotografi zelo prizadetni in so na razstavo poslali izredno veliko del. Vidi se, da nekateri nadaljujejo fotografisko pot iz osnovne šole, kar je dokaz velikega truda mentorjev.

Lojze Kerštan

ureja LEA MENCINGER

Turški denar Mustafe III. (1757 - 1774). - Foto: Drago Holynski

V osmih vitrinah sta na tokratni že tradicionalni numizmatični prireditvi na ogled dve razstavi: Kovani denar (16. do 19. stoletja) in Olimpijski kovanci moderne dobe. Prva razstava predstavlja izvleček

kovinotehna

blagovnica FUŽINAR Jesenice
Z ROKO V ROKI
PROIZVAJALEC - TRGOVINA - KUPEC

bela tehnika:

— pralni stroji — zamrzovalne skrinje in omare — štedilniki — hladilniki

kotli za centralno ogrevanje:

— TTV Boris Kidrič

**25% popust za plačilo z gotovino
6 obrokov brez obresti
NEMOGOČE JE MOGOČE**

TRŽIŠKA TOVARNA KOS IN SRPOV
TOKOS TRŽIČ, p.o.

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1. VODENJE ODDELKA BRUSILNICE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- končana strokovna izobrazba strojne smeri ali delovodska šola,
- nad 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih,
- sposobnost vodenja in organiziranja dela v oddelku.

Poizkusno delo je 3 mesece.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljajo v 8 dneh po objavi na naslov: TOKOS TRŽIČ, Cankarjeva 9, 64290 TRŽIČ.

France Trefalt

KAKO SO UKINJALI PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

1

V času, ko Prešernovo gledališče postaja po treh desetletjih spet poklicno, bo zanimivo prebrati kroniko nekdanjega člana tega gledališča Franceta Trefalta o ukinjanju teatra v Kranju. Objavili jo bomo v nadaljevanjih. Tekst objavljamo nelektoriran, tak, kot je bil zapisan.

Kakor je bil začetek prve knjige kronike »Prešernovega gledališča« vesel in radosten, začenjam to knjigo v znamenu globoke žalosti. Sredi počitnic, ki jih je ansambel v pretekli sezoni zaslužil bolj kot kdaj prej, je dne 31. julija planila med nas vest: »Prešernovo gledališče bo ukinjeno!« Ta novica je bila tem bolj nenadna, ker se je z merodajnih strani šele pred dobrim mesecem izjavljalo, da se je položaj gledališča v Kranju v zadnjem času toliko izboljšal, da se danes nikjer več ne postavlja vprašanje, ali naj »Prešernovo gledališče« še obstaja ali ne. In vendar je bilo sklenjeno na Socialistični zvezi delovnega ljudstva in na Okrajnem komiteetu Zvez komunistov v Kranju, da se gledališče ukinie. To je sporlo upravitelju Prešernovega gledališča tov. Lojetu Gostiši sekretar OK ZKS tov. Franc Popit

dne 31. julija 1957.

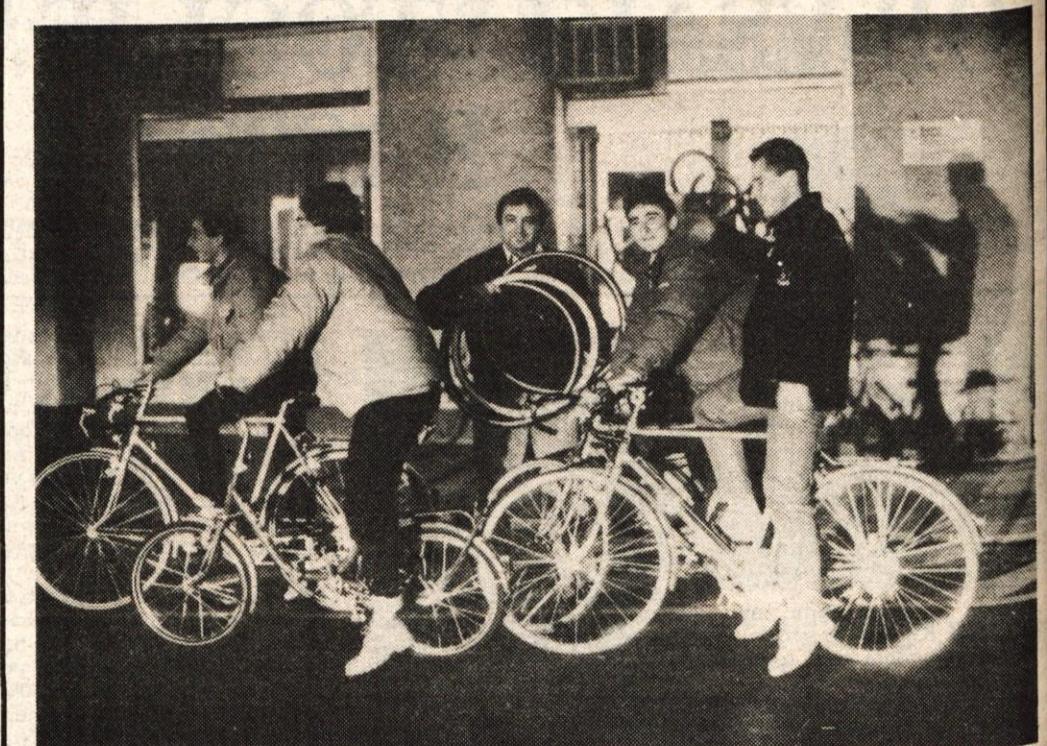
Sporočilo tov. Popita se je glasilo, da bo gledališče z vsem premoženjem prevzelo delavsko protivno društvo »Svoboda« — center, Kranj. To naj bi se zgodilo že v mesecu avgustu 1957. Upravitelj Gostiša je tov. Popita opozoril na to, da gledališče lahko ukinie Okrajna skupščina, in da so z ansamblom podpisane pogodbe za celo sezono 1957/58. Tov. Popit je bil prepričan, da bo okrajna skupščina izglasovala razpust gledališča, ansambel se bo pa plačalo, če bo treba. Takoj drugo jutro je Tajništvo okrajnega ljudskega odbora zahtevalo na vpogled en izvod pogodbe.

Istočasno, ko je bilo tov. Gostiši sporočeno, da se namerava gledališče ukiniti, je bila seja Sveta za prosveto in kulturo okraja Kranj pod predsedstvom predsednika Svetova tov. Slavka Beznika. Svet je enoglasno izjavil, da je odločno proti razpustu gledališča. Hkrati obsoja način te akcije, da je za razpust gledališča potreben predlog tega Svetu.

Še istega dne sta se stala z upravnikom gledališča člena uprave PG tov. Štiglic in Trefalt. Sklenjeno je bilo, da je treba nemudoma storiti vse potrebno, da se razpust gledališča prepreči.

Naslednji dan 1. avgusta 1957 je šel upravitelj Gostiša v Ljubljano, kjer se je sestal z načelnico Svetu za prosveto in kulturo LRS tov. Mico Črnagojevo, ter predsednikom Združenja dramskih umetnikov Slovenije tov. Lojetom Drenovcem. Sredi počitnic ni bilo mogoče najti v Ljubljani nikogar drugega. Tov. Štiglic in Trefalt pa sta isti dan obiskala člana gledališčega sveta PG, direktorja ljubljanske Dramy tov. Slavka Jana, ki je bil na počitnicah v Cerkljah pri Kranju.

Dne 2. avgusta 1957 se je vrnila seja Gledališkega sveta, kateri so bili povabljeni tudi člani upravnega odbora PG. Na tej seji se je gledališki svet soglasno in odločno izreklo proti namerovanemu razpustu gledališča in obsodil način postopka. Akcija za ukinitev se vrši brez vednosti okrajnega in republiškega Svetu za prosveto in kulturo in brez vednosti in zaslisanja Gledališkega sveta gledališča, kot organa družbenega upravljanja.

Kranj, 27. oktobra — **Vidnost je varnost** — Delovna organizacija Sava je s tem sloganom v sredo pred trgovino Sava v Kranju predstavila kolesarske plašče Blisk. Plašč na kolesu je vi den v megli, temi in dežju in pod žarometi kot svetleči svetlobni obročki. To je novost na domačem trgu in je že v prodaji v trgovini Sava in Slovenija avtu. Plašče so predstavili tekmovalci kolesarskih klubov Sava in Rog. Želi primerni so za otroke in odrasle, ki se v šolo ali na delovna mesta vozijo s kolesi in tudi za vse ostale kolesarje. Plašče bodo predstavili tudi v Mariboru, Kopru, Portorožu, Ljubljani in še enkrat v Kranju, s promocijo tekmovalcev KK Save in KK Rog. (DH) — Foto: F. Perdan

V sredo, 2. 11. 88, bo ob 18. uri pred trgovino v Kranju predstavitev **B L I S K** plaščev. Predstavitev bo izvajal kolesarski klub **SAVA Kranj** in **ROG Ljubljana**. Ob tej priložnosti bo tudi intervju s tekmovalci.

VIDNOST JE VARNOST

translurist
škofja loka

**NAJVEČ MINERALNIH SNOV
IN VITAMINOV ZA ŽIVLJENJE**

JE V KOSTANJU

V soboto, 29. oktobra, vas

vabimo v hotel

TRANSLURIST na VEČER

KOSTANJEVIH JEDI.

Za razvedrilo bo poskrbel

ansambel SIBILA

Rezervacije po telefonu (064)

621-261

Pridite, ne bo vam žal!

nima dveh režiserjev in dramaturga, kar tudi zavira republiški zakon o gledališčih. (Opomba pisca: Zakon o gledališčih zahteva, da morajo gledališča tem zahtevam zadostiti do 1. 1. 1958.)

Kot nadaljnji razlog za ukinitev je tov. Hafner omenil finance, ki da jih okraj ne premore več. (Opomba pisca: Finančna zmogljivost občine Kranj je brez dvoma noč nižja od celega okraja, in vendar je Občina Kranj lahko 7 let vzdrževala gledališče.) Nadalje zahtevajo »Svobode« zvišanje letnih subvencij, ki znašajo trenutno okrog tri pol milijona. Okraj je mnenja, da ni mogoče kulturo trošiti več sredstev kot doslej. Dalje je tov. Hafner omenil, da v zapadnih državah mesta manj kot 100.000 prebivalci sploh nimajo stalnega gledališča. Potem je omenil vprašanje dejavnosti, ki da se v repertoarju gledališča odraža v zaželeni meri. Z ozirom na vse to, prav tako tov. Hafner, je politični forum predlagal: 1) dejavnost ukinitev gledališča, 2) sredstva, ki jih je do sedaj prejemalo gledališče, naj se porabijo na kulturne dejavnosti, zlasti »Svobodi«, 3) organizirati nekak servisni center za podeželske »Svobode«, 4) od tehničnega kadra naj bi se ohranil obisk mojster, mizarja in krojač, ter enega stalnega režisera za »Svobodo« v Kranju, ki bi vzgojil sodeloval tudi pri drugih »Svobodah«. Čas ukinitev še ni določen, je pa predviden s koncem leta 1957.

Nadalje je tov. Hafner omenil, da je bil ta dan ponoven sestanek sindikata v »Iskri«, kjer dan ob abstinenci dve odbornikov večina sprejela sklep, naj se gledališče razpusti pod pogojem, da se dosedanja sredstva, ki jih je doslej prejelo gledališče, dodelijo v celoti »Svobodi«, ter da se pravilno reši vprašanje zaposlitve gledališča uslužbencev in delavcev. Ta sklep je gledališču zelo presenetil, ker je v popolnem nasprotju sklepom, ki ga je isti sindikat sprejel pred tedno dni. Po dobljenih informacijah, ki so jih dali članom kolektiva, je bila ta odločitev sprejeti pod prispevkom tov. Hafnerja samega. (To beležim kot nepristranski kronist, ne da bi se spuščal v kakrški koli komentiranje: op. pisca.) (se nadaljuje)

Janko Stušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica:

Evropa se ne čudi naši neenotnosti, temveč togosti

Radovljica, 26. oktobra - »Kakorkoli se že sliši splošno ljudsko mnenje o 17. seji centralnega komiteja ZKJ, češ "tresla se je gor, rodila se je miš" ali "veliko besed za malo dejanj", pa se mi zdi, da je sej bila prelomila, saj je preusmerila tok dogajanja v državi in nekatere politične težnje. Njena zgodovinsko se kaže v tem, da je zavrgla pritisk kot način dogovarjanja in dala podporo sporazumevanju. Evropa se ne čudi naši neenotnosti in različnosti, temveč naši togosti. Balkanizem ni grobost, divjost, nedelavnost, politikantstvo, balkanizem je despotstvo in liderstvo po načelu "kdo mi pa kaj more". Balkanizem tudi ni geografska, temveč politično-socialna kategorija. Demokracija ni darilo, ampak tudi ekonomska nuja. Če Slovenija v tem ni drugod pravilno razumljena, sem prepričan, da bo in da mora biti,« je le nekaj misli Janka Stuška, sekretarja občinskega komiteja ZKS Radovljica, iz pogovora o 17. seji centralnega komiteja ZKJ, volitvah člena predsedstva SR Slovenije, spremenjanju ustave in financiranju JLA.

Od 17. seje je minil že več kot teden, pa vendarle: kako ste jo doživljali, ste pričakovali več?

»Če je bilo ljudi pri nas najprej strah nekega "liderstva" in "predpisane demokracije", nacionalne eksplozije in prekopucij, je po koncu seje sledilo olajšanje. To je bilo tako kot po hitri vožnji z avtomobilom in karambolu: najprej si vesel, da ni krv, potem ti je žal že za odigrnine. Nedovorno je, da je 17. seja jasno pokazala objektivne razlike in hotenja nadaljnje razvoja Jugoslavije in razmerje sil. Čeprav so bili nekateri govorji tudi dolgovzni, je bilo mogoče najti rdečo nit - podporo Šuvarjevi osnovni ideji. Uradno so se po koncu vsi razšli z občutkom, da so pridobili, vendar je očitno, da so nekateri pridobili več. To nenačadno kažejo tudi reakcije v Srbiji, predvsem na Kosovu, kjer je občutek, da so drugi pridobili več, zelo močan. Prav ta občutek je lahko ovira za uresničevanje sklepov in uvajanje in izvajanje reform. Kdo je pridobil in kdo ni? Eno je gotovo, še največ so pridobile napredne sile v državi. Seja je tudi razrelektrila napetosti, v Sloveniji psihoze ogroženosti, drugod psihoze evforije, in poudarila nujnost ločitve partije

in države. Država mora delovati kot družbenopolitični sistem (tudi ob partijskih in ideoloških sporih), ne pa kot ideološka oblika.

Nekaj pa je tudi po 17. seji ostalo nerazčiščeno. Kaj je federalizem? Vsi v Jugoslaviji se sklicujejo na avnojske načela, v praksi pa jih razume vsak po svoje. Zaostali smo tudi v reševanju nacionalnega vprašanja. Kaj je to samostojnost in suverenost naroda, kaj enotnost narodov in narodnosti?«

Ali je obrazec tajnega glasovanja za preverjanja zaupanja, kakrnega so uporabili na 17. seji, sprejemljiv tudi za občinske razmere?

»Šuvarjev uvod je dokaj jasno povedal, da se ne da delati, če ni zaupanja, podpore. Glasovanje je potrdile nadaljnjo pot demokratizacije, rezultat pa je pokazal, da se večina le ne strinja z "liderstvom" in "predpisano demokracijo." Resda ni bil na tapeti Milošević, bil pa je srbski predstavnik. Obrazec s 17. seji je sprejemljiv tudi za občinske razmere. Če bi se v Radovljici postavilo takšno vprašanje, bi postopek izpeljali. Vsak, ki kaj vodi, mora vedeti, ali ima zaupa-

nje, podpora. Zavzemam se za to, da bi bilo vsako glasovanje, kjer se izraža osebna volja, tajno. Mnenja se bolj verodostojna, odgovornost večja.«

Ob zadnjih dogodkih v Jugoslaviji so ljudje spontano podprli slovensko vodstvo, zvezo komunistov in njene usmeritve. Ali se ta pozitivni odnos odraža tudi v večjem zanimanju za članstvo?

»Resda je bilo zanimanje javnosti ob zadnjih dogodkih takšno, kot še nikoli, vendar si ne smemo delati utvar: če ne bo uspehov, rezultatov, dejanj, se bo članstvo - vsaj za radovljško občino - to lahko recem - še zmanjšalo. Tudi v nasprotnem primeru ni zanesljivo, da bo članstvo poraslo. V svetu so znané moderne partije, ki imajo članov bolj malo, sicer pa velo simpatizerjev.«

Na Gorenjskem in tudi v radovljški občini je med kandidati za člena predsedstva SR Slovenije dobil največ podpore Igor Bavčar. Nekateri člani občin-

skih kandidacijskih konferenc so ob tem izrazili pomisleke, češ izvoljen bo pa nekdo drug, tretji. Zakaj?

»Bavčar je svojevrstni socio-loški in politični fenomen, izraz raznolikih političnih stališč, razočaranj, dvomov in hotenj po spremembah. Ko sem bil na nekaj temeljnih kandidacijskih konferencah, kjer so mu tudi dali podporo, so ga obravnavali kot neke vrste upornika, ki spravlja v javnost to, v kar ljudje še dvojimo: ali se vse dela javno, odkrito, pošteno, zakonito... Sicer pa je v zadnjem času zgubil precej ugleda, nad vsebino nekaterih sporočil odbora za varstvo človekovih pravic se moramo zamisliti.«

Zakaj pomisleki? Do zdaj še nihče ni dal odgovora, ki ga je zastavil Mile Šteinc: zakaj tako preprljiv poraz Mojce Drčar - Murko ob tako veliki podpori na terenu. Ljudem, ki razmišljajo, ni mogoče reči le "tako so glasovali".

Razplet pri usklajevanju ustavnih sprememb, zlasti dopolnila, ki govori o financiranju armade, je znan. Ste pričakovali takšno rešitev?

»Če bi obveljal predlog, da bi denar za financiranje JLA zbirali tudi zunaj proračuna, z davkom, potem bi lahko take rešitve uveljavili za pretežni del federalnih plačevanj - za borce, ljudsko milico, za pokojnike...«

Nobeni besedni in časopisni napis na JLA ne bi bili tako ogrozili armade, kot prav način finančiranja, ki je bil prvi predlagan. Če bi postal počitnični plati neodvisna od državnih benpolitičnih in gospodarskih razmer, bi se oddvojila od dogajanj v družbi in od ljudstva. Danar bi zajemala od tistih, ki ga imajo, kar bi po eni strani zmanjšalo odgovornost republike za armade, po drugi pa bi nekateri ostali večni dolžniki. Z denarom na dohodek bi začeli praviti tisti tiste finančne vire, ki zdaj namenjeni za uveljavljajočega koncepta splošnega ljudskega odpora in družbene samozadržnosti.«

C. Zaplotnik

Tudi radovljška 17. seja občinskega komiteja ZKS naj bi bila po svoje prelomna in za krajevne razmere zelo pomembna, saj ste na njej razdelili programske usmeritve za delo komiteja in komunistov v občini in sprejeli vrsto pobud. Kako se uresničujejo?

»Že na programski seji smo se opredelili za združevanje samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje: stanovanjske, cestne, komunalne. Ko je to vprašanje obravnavala skupščina na eni zadnjih sej, je bilo rečeno, da za združevanje ni zakonskih osnov. Prepričan sem, da ni zakonskih osnov za nenormalno delitev namenskega denarja, da pa ni nobenih zadržkov za samoupravni dogovor o tem, kako bi denar najbolj koristno porabil. Vsakomur je jasno, da je treba pri gradnji blokov zgraditi tudi dostopno cesto, vodovod in kanalizacijo. Ko pa hočeš te dejavnosti povezati, to ni več jasno. Naj bom konkreten: v Begunjah smo zgradili bloke, ne da bi razrešili dostop. Še večja banalnost je v tem, da imamo v temeljnih okoljih enotne delegacije za siste materialne proizvodnje (delegat se mora

sposnati na ceste, stanovanjsko gradnjo, komunalno), na občinski ravni pa to ni združljivo. Ali res ne? Prepričan sem, da je in da gre pri vsem tem za vrsto tehničnih in subjektivnih zadržkov in dosedanjih nenormalnih razvojnih poti posameznih sisov.«

Kako velik problem je v naši občini zdravstvo, potrjuje že to, da smo ga obravnavali tudi na seji komiteja za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Problem se rešuje prepočasi in lahko negativno vpliva na razpoloženje v občini. Predvidena je velika izguba v zdravstveni skupnosti, negativno pa posluje tudi občinski zdravstveni tozzi. Zdravstvo skrbi predvsem ta izguba, zelo malo pa sisovska, čeprav bi moralno biti obratno. Resda ima radovljška občina med vsemi gorenjskimi najnižjo prispevno stopnjo za zdravstvo, vendar je pri ljudeh občutek tak, da dajejo še preveč. Ljudje razumejo, da so zdravstvene aparature v Kliničnem centru zelo drage, ne morejo pa razumeti, da morajo včasih tudi v prazni čakalnici čekati po dve uri. Sicer pa tako se obnaša vsa družba, le da bodo morali tisti, ki so se prvi znašli v težavah, tudi prvi spremeniti ravnanje. Prepričan sem, da so v zdravstvu še rezerve, predvsem s spremembami miselnosti varčevanja.«

Za koliko in kaj jedo naši otroci v osnovnih šolah

V šolskih koših vse manj ostankov kruha

Kranj, 26. oktobra - Leta 1980 so kranjske osnovne šole ustavile skupno komisijo za prehrano. Glede na to, da je bila cena šolske malice že od nekdaj enotna, je bila njena glavna naloga usklajevanje kakovosti obrokov glede na zahteve prehrambenih normativov. Bila, kajti že drugo leto prihaja v prvi plan denar. Kako s čim bolj nizko ceno, dostopno za večino starševskih žepov, sestaviti kakovosten jedilnik, ki bo vrh tega tudi po okusu solarjev? To je umetnost ali čarovnija, kakor hočete. In ker niti v komisiji niti v šolah niso čaravniki, dobivajo otroci na pladnjih hrano, začinjeno s kompromisi.

"No, z denarjem smo se pravzaprav ubadali tudi prej, vendar ni bil poglaviten," pravi predsednik komisije za prehrano Matjaž Kuralt, sicer pomočnik ravnatelja v osnovni šoli Simona Jenka. "Ena od naših nalog je namečno tudi bila, da sestavimo levestico za plačevanje prehrane za oddelke podaljšanega bivanja in oddelke celodnevne šole, podobno, kot je veljala v vrtcih. Lestvica je bila narejena na osnovi dohodka na člana šolarjeve družine. Če je bil dohodek prenizek, je razliko, včasih tudi polno ceno, poravnava na občinska izobraževalna skupnosti. Nov sistem socialnovarstvenih pomoči je vnesel spremembo v način plačevanja.

Starši z nizkimi dohodki so posej dobivali nadomestila v svoje roke, od njih mora šola dobiti denar za polno ceno prehrane. Konkretno v naši šoli imajo zaradi tega vrsto težav; starši zahtevajo s plačili, terjamajo jih prek delovnih organizacij in podobno."

Obilno kosilo za 2500 dinarjev. Toliko namreč v tem šolskem letu stane kosilo v osnovnošolskih kulinjih kranjske občine za učence celodnevne šole in oddelkov podaljšanega bivanja. Torej 58 tisočakov za 22 ali 23 delovnih dni v mesecu.

"Cena kajpak ni ekonomska. V njej je vsteta le porabljenia hrana, ne pa tudi stroški za kuharice, čistilke, stroje, režijo, niti ni nikakrsne dohodka za šolo. Ko smo delali primerjave z drugimi občinami oziroma šolami po Sloveniji, smo ugotovili, da smo v Kranju čisto na dnu. Ceneje se res ne da več," pravi Matjaž Kuralt.

Gotovo ravno zato v kranjskih šolah kljub realnemu padaju placi še ne opažajo, da bi bodo število kosil ali pa malic upadalo. Šolska malica stane v tem šolskem letu 15 tisočakov na mesec; na dan torej komaj 700 dinarjev!

Nekaj o otroškem okusu

V osnovni šoli Simona Jenka podobno je gotovo tudi v drugih - se dosti pogovarjajo z učenci, kakšno hrano želijo. Otroci imajo veliko dobroih predlogov, vendar pa se okus večjih, ki bi radi salame, klobase, pogosto razhaja z okusom mlajših, ki jim je bolj pri srcu mlečna hrana. Različnih jedilnikov pa si v šoli ne morejo privoščiti.

Naslednji razkorak (če pozabimo na ceno) nastaja med željami otrok in hrano, ki jo zahtevajo prehrambeni normativi oziroma Zavod za socialno medicino in higieno v Kranju, ki občasno nadzoruje živila v šolskih kulinjih. Različnih jedilnikov pa si v šoli ne morejo privoščiti. Naslednji razkorak (če pozabimo na ceno) nastaja med željami otrok in hrano, ki jo zahtevajo prehrambeni normativi oziroma Zavod za socialno medicino in higieno v Kranju, ki občasno nadzoruje živila v šolskih kulinjih. Različnih jedilnikov pa si v šoli ne morejo privoščiti.

Klub nekaterim skrajnostim vendar kaže, da otroci niso več tako presiti kot so bili še pred kajškim letom. "V naši šoli opažamo," pravi Matjaž Kuralt, "da hrane skoraj ne puščajo več. V koših so zelo redki ostanki kruha. Nasprotno, po kruhu vse pogosteje prihajajo kot po dodatek, repeete."

Na Planini je malica obvezna

V vseh šolah kranjske občine vsi otroci (zlasti v višjih razredih) niso naročeni na malico. Vzrok gotovo ni cena, ki je malenkostna. Kako so torej v šoli Bratstvo in enotnost na Planini uspeli "prepričati" vse?

"Malica je bila obvezna, ko je bila šola še celodnevna," odgovarja Irena Vencelj, učiteljica gospodinjstva in hkrati vodja

šolske prehrane. "Kasneje smo navado obdržali v korist otrok, saj smo po anketah ugotovili, da komaj 40 odstotkov otrok je, preden gredo zjutraj v šolo."

Irena Vencelj ima kot vodja šolske prehrane največ dela s sestavljanjem jedilnikov, saj morajo otroci dobiti s hrano vse potrebne hranilne in zaščitne snovi. "Zavod za socialno medicino in higieno občasno nadzruje sestavo. Naša večna priomba je, da en vzorec ne more biti merilo. Zanimivo je, da so strokovnjaki dolga leta proglašali za nepogrešljivo ugnost v prehrani beljakovine. Zdaj, se mi zdi, prehajajo v drugo skrajnost, ko poudarjajo pomen ogljikovih hidratov. Samo zagovarjam raznovrstnost in jo tudi kardsko upoštevam pri sestavljanju jedilnikov kot tudi pri pouku v šestem, sedmem in osmtem razredu, ko razlagam osnove zdrave prehrane. Koliko otroci to dojemajo, pa je seveda druga stvar, zelo odvisno od njihovega (privzgojenega) okusa oziroma domačih prehrambenih navad. Zato se mi zdi tudi zelo pomembno, da mlajše šolarje navajamo na nove okuse, novo hrano. Hrano se da naučiti jesti."

Klub temu zagnanost sestavlja jedilnikov včasih slapi. V šoli na Planini bi, denimo, zmanjšali vampe ali pljučka.

Pa morda še koristen predlog za kranjske peke, ki bi za popravitev šolskih malic lahko ponudili več vrst peciva.

Hrana je dobra, pravijo šolarji

Kaj pa o šolskih košilih in malicah menijo učenci? Četverica iz šole Bratstvo in enotnost ni imela bistvenih pripomemb. Nasprotno, kar nekaj laskavih besed je bilo slišati.

Maja Ržen: "Pred leti se mi je malica zdela slaba, enolična, preveč je bilo namazov. Zdaj so tudi hrenovke, štručke, krofi, sendviči. Cena 15 tisoč na mesec se mi zdi nizka. O jedilniku se pogovarjam največ pri urah zdravstvene moralne vzoje in pri gospodinjstvu. Vsak lahko da priponombu, predlog."

Mateja Perčič: "V šoli malica zdelata slaba, enolična, preveč je bilo namazov. Zdaj so tudi hrenovke, štručke, krofi, sendviči. Cena 15 tisoč na mesec se mi zdi nizka. O jedilniku se pogovarjam največ pri urah zdravstvene moralne vzoje in pri gospodinjstvu. Vsak lahko da priponombu, predlog."

Sebastjan Rozmus: "Mislim, da je malica dovolj hranljiva okusna. Ne maram samo skupne namazov. Ob malici pogovarjam, da je dovolj hranljiva, da je dovolj dobitna mleko, ki ga imamo v skupni namaz. O jedilniku se pogovarjam največ pri urah zdravstvene moralne vzoje in pri gospodinjstvu. Vsak lahko da priponombu, predlog."

<p

Igor Torkar

**PONIŽNO PROSIM, OPROSTITE,
KER SEM ŠE VEDNO ŽIV
IN BEREM VAM LEVITE:**

Narodna

Kaj ti je partija,
da si tak žalostna,
kaj mi je, nič mi ni,
srce me boli,
me sloblo skrbi...

Opozorilo

O, partija draga,
o, nič ne pomaga,
ve vsak že Konfucij:
Za krik resolucij
preprazni trebuhi
od zmeraj so gluhi!

Stara soldaška

Tam za srbskim gricem
tam je dost fantičev
k se za sébe bijejo,
Slobi slavo vpijajo.
Eden je brez roke,
druga je brez noge,
tret brez glave dviga glas,
da le Srbija je »spas«.
Tam pri Titogradu
pa je Slobod padu
prvič na svoj srbski nos,
zdrknil mu nazaj je voz.
Eden kifel z roko,
drugi kifel z nogo,
tretji s palco je po rit
vse, ki bli so srbo — rit!

**Prijateljsko pismo
Stipetu Šuvarju**

Ker ste izjemno spreten, gibčen funkcionar, prepričan sem, da me ne boste pod udar sodnije gnali. — Češem Šuvarjevo glavo in ne predsednika, ki čuva nam državo! Prespoštovani doktor Stipe Šuvar, zdaj, niste več za dogmo vneti ščuvar, sedaj ste naše partie vodilni sin, naj opozarja zgodovinski vas spomin! Kar spomnите se, kaj nekoč ste rekli, ko so inteligenți vas opeklj: Zakaj na intelektualce se jezim, lahko jih s četico vojakov ukrotim! Idejno blede kritike ste kregali, pri tem ste hrabro tolle misel tvegali: Nagrada za umetniško bi delo dal, če isto delo je idejno bledo pa hkrati bi z marksistično besedo pri priči tega avtorja v zapor poslal. Se spomnите, kako ste z »belo knjigo« pisateljem obljudljali — verigo, kako z reformo šol ste šli se vaje, planirali tovarniške tečaje? Svetujem vam, da stare te ideje, kot vodja partie POZABITE SEDAJ, tako mogoče boste nam hitreje odprli zlata vrata v socializma raj, ki varje ga zasluznikom vse več ograj!!

Nevednemu Miloševiću

Oj, Sloboden, boriš se srbo — rito,
da bi čimprej postal naš novi Tito.
ne veš, da radodarno je korito
po smrti Tita vedno bolj razbito?!

Odprte strani

Urednikova beseda

V današnjih Odprtih straneh lahko preberete, kaj je o 17. seji in aktualnih dogodkih v Sloveniji in Jugoslaviji povedal predsednik slovenske partije Milan Kučan, kaj o odnosih med cerkvijo in državo ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, kaj o razvoju tehnologije v svetu in proizvodnji aluminija glavnih znanstvenih svetovalcev pri največji proizvajalki aluminijskih profilov na svetu, kanadski firmi Alcan, naše gore list, dr. Vinko Potocnik in kaj o dejavnosti slovenskega pisateljskega društva njegov predsednik Rudi Šeligo. Vedno ostri Igor Torkar pa je prispeval nekaj ostrih epigramov. Komentar o aktualnem dogajanju je napisal publicist Andrej Novak.

Zelimo vam veliko užitka ob prebiranju.

Naslednje Odprte strani bodo izšle 11. novembra. Vabimo vas k sodelovanju.

Leopoldina Bogataj

MILAN KUČAN

Kriza iniciative poglablja nezaupanje v nosilce oblasti

Živimo v krizi, ki je pustila globoke posledice v življenju ljudi, vendar sodim, da pri političnem delu ne računamo dovolj z razsežnostmi krize, ki se čuti skozi socialno in ekonomsko stagnacijo, medtem ko svet okoli nas napreduje. To pušča usodne posledice, razkorak med nami in svetom. Zato so vse glasnejše zahteve, da se najdejo krivci in krivda, tudi v Zvezni komunistov, saj je kot partija oblasti povezana z državnimi odločitvami. Za ta čas je značilno nezaupanje ljudi v oblasti, v instituciji, izpodbijanje legitimnih nosilcev oblasti, težnja po izhodu iz težav z izrednimi sredstvi. Po drugi strani pa raste zavest in zahteva po pravni državi in zoper samovoljo, protest zoper težnje po vpeljavi izrednih razmer in proti možnosti, da se težave rešujejo mimo demokratičnih poti in mimo legitimnih institucij.

Vsi ti nerešeni problemi povzročajo zmedo v zavesti ljudi, kjer je težko ločiti, kaj naj bi na pravni družbeni reformi predstavljalo kontinuiteto družbenega razvoja (tu gre zlasti za temeljne smotre) in kaj bi moralno biti predmet odločne diskontinuitete (to pa je zlasti naša praksa in mnoge institucionalne rešitve, ki so doslej onemogočale, da bi se rešile nekatere dileme). Ta čas v družbi prevladujeta dve bistveni značilnosti: množično izražanje državljanškega nezaupovanja ljudi, ki se kaže v težnji po samoorganiziranju (mitinge, stavke) kot posledici globoke stiske ljudi, socialne, nacionalne, človeške. Na drugi strani pa imamo opravka z nezadostno inicijativo socialističnih sil. Ne gre toliko za pomanjkanje inicijativ pri načelnih vprašanjih (denimo treh reform), temveč tam, kjer gre za aktivnost pri ureševanju teh pobud. To je tudi vir nezaupanja ljudi, češ da z reformami ne mislimo resno, odtotku razumljive zahteve po radikalizaciji razmer.

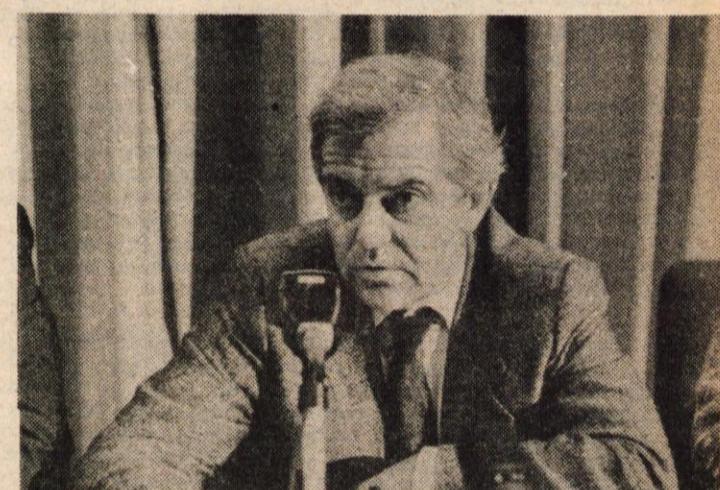
Taka slika terja odgovor, kam bi morali usmeriti svojo aktivnost. Menim, da v reševanju vprašanja, ki so predmet nezaupovanja, v vsebinska vprašanja te

družbe, kamor štejejo tudi človekove pravice, v vprašanju, kjer nimamo odgovor (denimo ekonomska, na katera išče odgovor takoj imenovana Mikuličeva komisija) ali kjer imamo napačne odgovore (denimo ali je vzroke za neučinkovitost jugoslovanske federacije iskati v dejstvu, da imamo opraviti z enakopravnimi narodi). Tako prihajamo v konflikte z lastnimi vprašanji znotraj ZK, ki zadevajo razumevanje ekonomske reforme: ker si nočemo priznati, da je le-ta v prvi vrsti obračun z lastnimi prestavami o tem, kaj je socializem. Razumevanje politične reforme je v prvi vrsti pravno razlažanje države in prenašanje oblasti na delovne ljudi in občane. Smisel politične aktivnosti je boj za zaupanje, za inicijativo, za ustvarjanje pogojev, da na inicijativi pride do političnega konzensa. Tako velike operacije, kot je reforma, niso možne, če njen smislu ni doseženo soglasje največjega števila ljudi. Države, ki so uspele opraviti tako velike projekte (Izrael, Turčija), so jih sprito nacionalnega konsenza. Ta boj za zaupanje je tudi boj za utrjevanje legitimnih nosilcev oblasti in institucij. Skupni imenovalec je razvijanje in uveljavljanje koncepta družbenega

pričakovanje, da bodo le-te ustvarile ustavne pogoje odpiranja perspektive za izhod iz krize, bolj optimističnemu življenu, da bodo skratka povezale gospodarske reforme in potrebo po širiti politične demokracije, oziroma da se bo z nesprejetjem ustavnih dopolnil tudi proces ustavnih določil. To pa bi pomenilo vnaprej se sprizazniti z eno samo ambicijo: le preživeti, dokler se bo dalo, s posebej tragičnimi posledicami za tisto, kar mi imenujemo vizija bogatega, humanega, demokratičnega in svobodnega socializma. To bi lahko ostala gola iluzija. In slednjič so razlog tudi dogodki v Srbiji, na Kosovu, kot reakcija na to, da se je dolga leta odlagalo reševanje tamkajšnjih problemov, ki so usodni za vso skupnost. Mnogi naši principi so namreč tam na preizkušnji: pravnost države, naši pogledi na človekove pravice in na način njihovega zavarovanja.

Kje so izhodi? V tem stanju se moramo vsi boriti za zaupanje ljudi, ki so nas izvolili. Če govorimo za komuniste, je to zlasti vztajanje na programu ZKJ, in sicer na način, ko te usmerite, ki se del enotne Zvezne komunistov Jugoslavije, na specifičen način uveljavlja vsak v svoji republiki, pri svojem narodu. Podporo je treba imeti v ljudstvu, nič namreč ne pomenijo tista vodstva, ki nimajo podpore ljudstva.

Mi s to javnostjo moramo komunicirati, opuščati birokratske navade, da v forumih sami najbolj vemo, kaj ljudje misljijo. Njihova volja, izražena v naši politiki, naj bi se potrjevala prek te komunikacije. Ljudje, ki so izvolili svoje nosilce oblasti, imajo pravico postavljati vprašanja in organi so jim dolžni dajati odgovore. Zaupanje je obojestranski odnos nosilcev oblasti na eni in ljudi na drugi strani.

Institucije slovenske republike, države slovenskega naroda, pa morajo imeti zaupanje tudi v drugih delih Jugoslavije in v skupnih organih v federaciji. Takšnega zaupanja do slovenskih programov dostikrat ni, ker je težko priti do avtentičnih informacij, do avtentičnih stališč. Ljudem ni vselej omogočeno, da bi slišali ali brali avtentična stališča naše republike: vzemimo le izjavbo našega predsedstva CK ZKS črnogorskemu v polemiku v CK Srbije. Kolikor vem, v tamkajšnjih sredstvih javnega obveščanja naša avtentična izjava še ni bila objavljena.

Muslim, da je potrebna tudi neposredna komunikacija organov federacije z našimi ljudmi, kajti te ne more nadomestiti nobeno posredovanje funkcionarjev Slovenije. Premalo je tudi nastopanja, pogovaranja, prisostvovanja teh ljudi ali ljudi iz drugih republik v pokrajini pri nas in obratno.

Muslim, da bi morali doseči polno spoštovanje načela živeti v Jugoslaviji na avnojskih načelih, na podlagi samostojnosti in suverenosti vseake republike. V ustanovi naše zvezne države je zapisano, da se skupno dogovarjamemo v federaciji o stvari, ki so skupnega pomoci za naše skupno življenje. Te stvari, če niso prav postavljene, imajo posledice na odločanje, na učinkovitost, kjer namesto faktorja uspešnega reševanja vprašanj skupnega življenja lahko prevladajo faktorji konflikta, stalne krize in mednacionalna nasprotja. Dohler bo enakopravnost v Jugoslaviji zagotovljena, jo bomo Slovenci pa tudi drugi smatrali za svojo državo. Zdaj pa se, kot potrebujejo tudi javnomnenjske raziskave, pojavlja tudi občutek, da vsi ti elementi niso zagotovljeni, da se Jugoslavija izolira od integracijskih procesov v svetu, da grozi nevarnost, da bo zaostala v razvoju, da je v Jugoslaviji intenziven proces siromašenja, obstaja bojazen, da ni nekatere bistvene obeležje pravne države, ki zagotavljajo integriteto človeka, celo bojazen za varnost ljudi. Zaradi tega je treba zelo aktivno postavljati zahtevo po Jugoslaviji kot sodobni, razviti, gospodarsko učinkoviti družbi, ki bo imela zvezo s svetom, ki bo visoko postavljala svoje ambicije in je ne bodo obremenjevale ideološke dogme, ki so dolgo zamegljivale pogled in izhod iz krize.

Zaradi vsega tega kaže vztrajati na reševanje ekonomskih in socialnih vprašanj, na reformah ter demokratični poti kot edinem načinu reševanja problemov, pa tudi priznavanje legitimnosti nacionalnemu vprašanju, ki je eno najbolj subtilnih, in ga tako kaže tudi reševati.

Iz neavtoriziranega nagovora Milana Kučanca, predsednika predsedstva CK ZKS na aktivu sindikalnih delavcev v Poljčah 21. oktobra.

Pripravila: Danica Zavrl-Žlebir

Komentiramo

Gospod Knox in tri reforme

Iz povojskih osnovnošolskih učbenikov se še dobro spominjam zgodbice o klobukih. Gospod Knox je v Ameriki izdeloval klobuke, jih dobro prodajal in dobro živel. Potem so klobuki zamikali še gospoda Foxa in klobukov je bilo kmalu več kakor glav, cena pa je padala in ko se je pojavil na trgu še tretji konkurent, so vsi trije gospodje propadli.

Moralna basni nam je bila takrat docela jasna: v socializmu se kaj takega ne bo dogajalo, ker bo izdeloval natanko toliko klobukov, kolikor je glav. Gospod Knox s tremi črnimi klobukom na glavi-mimogrede, Knox je res prodajal klobuke v New Yorku na Broadwayju št. 212 — je ostal zame simbol do nerazsodnosti pohlepnega kapitalizma še dolgo potem, ko se je že pokazalo, da so v socializmu vsi klobuki sivi.

Danes bi bil gospod Knox lahko junak socialističnega dela: če bi le hotel delati po zakonu o združenem delu. A kmalu mu tudi to ne bo treba.

Ali smo torej 40 let stopali kot človek v megli, ki misli, da gre naravnost naprej, v resnici pa hodi v krogu in se nazadnje vrne na izhodišče? V nekem smislu že. Ena od značilnosti socializma kot državnega sistema je vsekakor tudi ta, da na novo odkriva tudi Ameriko in Kopernikov sistem in bolj ko je oblast zbirkotrizirana, bolj se oklepa pravice do ekskluzivnega tolmačenja pojmov po svoje, ne glede na narevne zakone.

Vse to so znane resnice, ki pa jih zdaj ponovno omenjam zato, ker je danes (tudi) v Jugoslaviji eno od ključnih vprašanj tole: Ali in kako je mogoče zagotoviti razvoj socializma, ne da bi se odrekli njegovim socialnim pridobitvam, a hkrati zagotoviti gospodarsko učinkovitost in politično demokracijo? Drugo, bolj specifično naše vprašanje, pa je: Ali in kako je mogoče razviti tak socializem v večnacionalni državi, kot je Jugoslavija?

Če bi poslušali naše politične razprave v zadnjih tednih, bi sicer to težko opazili. Nepoučen opazovalec bi moral dobiti vtis, da sta osrednja problema te države Kosovo oziroma usoda Srbov in Crnogorcev v tej pokrajini, in financiranje JLA. K takemu vtušu niso prispevali samo Srbi in Crnogorci s Kosova, ampak tudi mnogi politiki, srbski in drugi. In seveda tisti del vojaškega vrha, ki je opiral razpravo o finančiranju JLA na tezo: če ne bo sprejet prvotni ustavni amandman, bo vojska razpadla.

Glede tega se po 17. in 18. seji CK ZKJ ni bistveno nič spremenilo, zato je politično zatišje, ki je zavladalo po teh sejah, varljivo. Res je na teh dveh sejah zmagal nekaj, čemur bi lahko rekli koalicija zdrave pameti. Toda že pre reakcije na Kosovu kažejo, da je konflikt med »srbsko« in »slovensko« politiko vse prej kot razrešen. Veliko vprašanje pa je tudi, ali je na 17. seji res zmagal koalicija treh reform, kot se po zadnji modri imenuje politika prenove. Mnogi, ki so glasovali proti jutrišnji politiki srbske partije, v resnici niso za reforme ali vsekakor ne za dovolj daljnosežne reforme, bodisi zato, ker se bojijo za svoje pozicije ali zato ker preprosto ne vedo, kako iz krize.

Eden izmed beograjskih komentatorjev je nedavno upravičeno opozoril, da je reforma partije pravzaprav ključna za celoten uspeh treh reform, čeč če se preobrazi partija, potem tudi s politično in gospodarsko reformo ne bo nič. Prav 17. seja pa je, kljub temu da so prvikrat glasovali o zaupnici najvišjega vodstva, pokazala, da se mentaliteta vladajoče partije spreminja vse prepočasi, da bi vzbujala upanje v hitre spremembe na drugih področjih.

Demokratična zavest posameznikov se v povprečju v vsej državi razvija precej hitreje, kot se spreminja partija in sploh politična elita. Edino v Sloveniji vodstvo partije ne razmišlja toliko o spektakularnih zamenjavah kot o tem, kaj naj bi prenovljena partija delala in kako. Toda celo tu so se morale razprave o umiku partije s komandnimi pozicijami, o odnosu med večino in manjšino znotraj partije in drugih uvodnih vprašanjih reforme zdaj zaradi pritiska trenutne situacije umakniti prizadevanjem za ohranitev elementarnih razmer, ki bi sploh omogočile nadaljevanje razprave. Večini drugih vodstev pa se zavest po potrebi demokratične preobrazbe celotnega sistema prebija veliko počasneje, ali pa sploh propagirajo demokratično politiko bežanja naprej in objub o hitrih ukrepih, ki jih lahko stvarnost že jutri postavi na laž.

Medtem čas teče in jugoslovanska kriza zdaj traja že skoraj celo desetletje, stvari pa se še zmeraj obračajo na slabše. Je mar tedaj čudno, da Wall Street Journal, dnevnik gospoda Knox-a, svari ameriške bančnike pred novimi vlaganjimi v Jugoslavijo, medtem ko mi še zmeraj jalovo razpravljamo o tem, kako pritegniti več tujega kapitala?

Sedemnajsta seja CK ZKJ bi se bila seveda lahko končala tudi drugače, morda celo katastrofalno. Toda razmerje moči med konzervativci in liberalci se na njej ni odločilno spremenilo, predvsem zato, ker se na njej niso opredeljevali predvsem po težnici, temveč glede na vprašanje Kosova in srbske politike. To sicer samo po sebi ni veliko presenečenje, toda zdaj moramo ugotoviti, da smo glede vsebinskih vprašanj tam, kjer smo bili prej, le da je minilo nekaj mesecov, nič pa ne kaže, da se bodo stvari v prihodnje premikale doči hitreje, in to predvsem zaradi tistih dveh momentov, ki smo jih omenili na začetku: zato, ker bo proces preobrazbe počasen in mučen v vsem socialističnem svetu in še ni jasno, da bo uspešen. In drugič zato, ker se v Jugoslaviji debata o ključnih vprašanjih političnega in gospodarskega razvoja slej ko prej preveč prepleta z debato o še nerešenih vprašanjih temeljnih odnosov med narodi in republikami.

Andrej Novak

Odpote strani

Petak, 28. oktobra 1988

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar

Cerkev je del družbe in se mora zato zanimati tudi za politična vprašanja

Je vtis, da Cerkev postaja zadnje čase pomemben politični subjekt, pravilen? »Ker so verni del družbe, se morajo zanimati tudi za politiko. Politična vprašanja so namreč tudi človeška praznovanja,« je na vprašanje odgovoril metropolit in nadškof dr. Alojzij Šuštar. »Ce se Cerkev zavzema za človeka in posega v politična dogajanja, ne išče privilegijev zase, pač pa se zavzema za vsakega človeka in za to, da bi vsi mogli uveljaviti svoje pravice. V tem pomenu gre za resnično služenje človeku. Ce kdo pravi, da v zgodovini ni bilo vedno tako, priznam - ni bilo vedno, vendar naj ima tudi Cerkev možnost, da se spreminja in izboljšuje in da bolj jasno spozna svoje poslanstvo.«

Z drugim, oktobrskim zasedanjem se je končal Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije. Nekateri so ga zaznamovali kot začtek demokratizacije v Cerkvi, drugi kot začetek prenove in posodobitve Cerkve. Kakšen je bil pravzaprav namen tega zborovanja in kaj pomeni za nadaljnji razvoj Cerkve na Slovenskem?

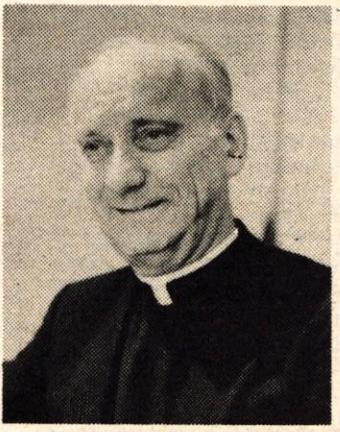
»Pastoralni zbor je nekaj novega, prvi poskus take vrste. Okrog 230 članov Cerkve iz ljubljanske nadškofije, med katerimi je bilo več kot polovica laikov, moških in žensk, je obravnavalo, kot deloma pove že ime samo, pastoralna vprašanja - vprašanja, ki zadevajo Cerkve in življenje Cerkve, še zlasti oznanjevanje evangelijskega in krščanskega življenja. Smisel zborovanja je bil v tem, da smo skušali ugotoviti, kakšen je sedanji položaj v Cerkvi, in da smo se dogovarjali, kako naprej: Kdo naj oznanjava evangelij, kaj in kako naj oznanjam, kako naj nagovorimo ljudi, da bi bolj z odprtih srcem sprejemali resnico in da bi v njej našli tudi odgovore za smisel življenja, resnice za svoje življenje. Na prvem zasedanju, ki je bilo aprila, smo zbrali najrazličnejše misli. V soboto, 22. oktobra, smo imeli drugo zborovanje. Na njem smo sprejeli smernice za delo v prihodnosti, smernice za to, da bi vodstvo nadškofije, duhovniki in laiki mogli dati naši družbi in v sedanjih razmerah večji prispevek in da bi imeli ljudje več upanja in poguma za prihodnost. Zavedamo se, da se obični zbor ni končal z drugim zasedanjem, ampak se je s tem delo šele začelo. Prvo zasedanje je pomenilo sejanje, drugo zbiranje sadov in sejanje za prihodnost s pričakovanjem, kaj bo zraslo.«

Kako ocenjujete sedanjo raven odnosov med Cerkvijo in državo in kaj pravzaprav pomeni ocena, da so ti odnosi strpni?

»O odnosih med Cerkvijo in državo (mislim na Slovenijo) ne bi mogel povedati kaj posebno novega. Razvoj gre v smer, kakšna se je začela že pred leti. Obe strani, Cerkev in država, se prizadavamo, da bi bili odnosi vedno boljši in da bi bilo med nami več medsebojnega razumevanja in spoštovanja, priznavanja različnosti in iskanja tistih skupnih prvin, ki so za vse pomembne. Cerkev je del družbe in verni se zavedamo svojih dolžnosti in svojega poslanstva; od družbe pa pričakujemo, da nam bo priznana možnost uveljavljanja našega prepričanja in da nas ne bo ovirala pri izpoljevanju verskih dolžnosti in pripadnosti Cerkvi. Znano mi je, da tu in tam pride do težav, vendar so predvsem krajevnega značaja. Človek bi včasih mislil, da je že vse tako lepo urejeno, da se ne bodo nikjer pokazale ovire, pa se zgodi, da pride do nesporazuma, pojava nestrnosti. Odnosi so se v primerjavi s preteklostjo, predvsem pa glede na težak položaj Cerkve, zelo izboljšali in so tudi veliko boljši kot marsikje v svetu in v državi. Veliko naloga pa nas čaka za prihodnost, predvsem pa to breba stalno preverjati, kaj konkretno pomeni misel, da so odnosi dobri.«

Ali lahko pri nas govorimo o enakopravnosti vernikov in nevernikov? Raziskava Slovensko javno mnenje 87 namreč kaže, da je delež tistih, ki so odgovorili, da načeloma in po ustavi ni zapostavljanja in neenakopravnosti vernikov, v praksi pa se to dogaja, dvignil od 22 odstotkov leta 1983 na 33 odstotkov leta 1987.

Teoretično je vse jasno: verni in neverni naj bi bili enakopravni. Če pa vprašamo ljudi (kar so storili tudi v raziskavi javnega mnenja), pa povedo iz svojih izkušenj tudi primere, ko so do-

V nekaterih socialističnih državah so v komunističnih partijah tudi verni ljudje. Nobena skrivnost ni, da so tudi v naši Zvezni komunistov ljudje, ki so v srcu ostali verni. Kaj menite o misli »vernii v ZK?«

»Tu je treba razlikovati med vernostjo in zunanjim izpovedovanjem in dokazovanjem vernosti. Kako je osebno vernostjo posameznih članov partije pri nas ali drugod, ostane najbrž osebna skrivnost, zato sem v sodbi o tej zelo previden. Kako pa člani to vernost pokažejo navzven, je drugo vprašanje. Nekateri jo tako, da kažejo spoštovanje do vernih, drugi pa tem, da priznavajo etične vrednote, tretji hočejo sprejeti nekatere oblike cerkevne življenja... Kolikor mi je znano, je položaj v socialističnih državah zelo različen. Ponekod člani partije odkrito kažejo, da so verni in zaradi tega nimajo težav, drugod so zelo zadržani in svojo osebno vernost skrivajo ali jo pokažejo le tam, kjer jih drugi ne opazijo. Slišal sem tudi za primere, ko je kdo ob pogreb ali cerkveni slovesnosti preveč vidno pokazal vernost in je potem imel težave v svoji partiji. Zdi se mi, da bi se moral ob teh vprašanjih prizadevati za širokost in razumevanje in da ima vprašanja, ki so bile rešene ali za neverne ali celo za ateiste, potem se vernemu zastavlja vprašanje, ali naj postane njen član. Najbrž pa je to problem, ki se ga ne da rešiti z neko formulo, ampak je vprašanje stalnega pogovora.«

Jugoslovanski škofje so že pri oblikovanju sedanje ustave zahtevali, da bi 17. člen dopolnil s tem, da je protiustavno tudi »jemati versko pripadnost ali neprispadnost v obzir pri ocenjevanju pogojev za katerokoli delovno mesto ali funkcijo v družbi«. Oblikovalci ustave predloga tedaj niso upoštevali, jugoslovanska škofovska konferenca pa je v prispevku k razpravi o aktualnih spremembah sedanja ustave v luč krščanske etike postavila podobne zahteve - enakopravnost vernikov in možnost opravljanja vseh služb in funkcij. Vam je morebiti znana usoda teh predlogov? Kakšno je vaše mnenje o ustavnih spremembah?

»O sprememjanju ustave smo se pogovarjali na zasedanjih jugoslovenske in slovenske škofovske konference in v naši komisiji Pravičnost in mir. Konkretnih predlogov nismo dali, pač pa smo v izjavi zapisali, kaj pričakujemo od sprememnjene ustave. Koliko bodo naša pričakovanja upoštevana mi ni znano, prav tako ne, ali so komisije, ki obravnavajo predloge, dobole naše prispevke ali ne. Pri oceni, ali bomo z ustavnimi spremembami dosegli veliko zboljšanje, sem po eni strani zadržan, po drugi pa vsako sprememjanje daje upanje na bolje.«

Jugoslovanska škofovska konferenca je v prispevku k razpravi o spremembah ustave opozorila predvsem na prednostni položaj ateizma nad teizmom, nevernosti nad vernostjo.

»Če imajo tisti, ki pravijo, da ne verujejo v Boga in zastopajo ateizem, nadrejeno mesto, potem so tisti, ki verujejo, avtomatično odrijeni od tega položaja. Škofje in verniki se zavzemajo za tako enakopravnost, da bo lahko vsak izpovedoval svojo vero ali se izražal kot nevernik, ne da bi zaradi tega kdorkoli zapostavljen ali v nadrejenem položaju. To je tudi v teoriji in praksi težko vprašanje. Dokler pa bo partija imela vlogo, kakršna je opredeljena v ustavi in bo od svojih članov zahtevala, da se določajo od verskega prepričanja, toliko česa je vprašanje neštevilivo.«

Papež Janez Pavel II je v novoletni poslanici poudaril, da je versko svobodo »voglni kamen zgradbe človekovih pravic«. Kako si zamiljate versko svobodo in sploh »zgradbo človekovih pravic«?

»O tem bomo imeli priložnost še veliko govoriti. Letos je štirideset let, odkar je Organizacija združenih narodov razglasila človekove pravice. Kmalu bomo slavili 200-letnico francoske revolucije, ki se je zavzemala za enakost, bratstvo in svobodo. Kjerkoli je govora o človekovih pravicah, vedno je izrecno omenjena tudi pravica verske svobode. Kaj to pomeni, je drugo vprašanje. Nekateri pravijo, da je dovolj verske svobode, če ljudje lahko hodijo v cerkev in molijo. Mi zastopamo drugačno, bolj široko obliko verske svobode. Ker je človek osebno in družbeno bitje, mora imeti možnost, da uveljavlja versko svobodo na

način, ki mu najbolj ustreza. Pa ne le to: to ne sme veljati le za posameznika, temveč tudi za skupnosti, župnije, Cerkev v posamični deželi.

V Sloveniji je zdajšnje stanje na področju človekovih pravic veliko boljše, kot je bilo nekdaj in potem, da je marsikje drugje, vendar še vedno ni tako idealno in popolno, da bi lahko bili samozadovoljni. Ni res, da se Cerkev zavzema le za pravice vernikov, kot nekateri očitajo, ampak se zavzema za vsakega človeka, za vsakega Slovence, za vsakega drugačnega. Krivica je zmeraj kritika.

Raziskava Slovensko javno mnenje 87 je pokazala, da je predlagal kar 75 odstotkov vprašanih pravzano božič. Praznovanje se je torej ohranilo, pačprav ga je državna politika po ukinitvi božiča kot državnega praznika leta 1952 skušala potisniti v pozabljeno. Zadnja leta so vse glasnejše zahteve, da bi bil božič spet del prost dan. Od česa je to odvisno?

»Letos bo božič na nedeljo in ga lahko vsak praznoval, kot bo želel. Kako bo v javnosti s praznovanjem božiča, za zdaj ne morem reči. Še naprej se bomo zavzemali, da bi božič dela prost dan. Škofje smo prepričani, to pa je potrdila tudi raziskava slovenskega javnega mnenja, da je zelo pomemben dan v našem slovenskem verskem, kulturnem in človeškem izročilu in da mora vsakomur biti dana možnost, da ga praznuje, kot mu ustreza. Za Slovenijo se mi zdi, da bi bilo mogoče sprejeti takšno ureditev, vendar bi se morali za to zavzemati tudi tisti, ki so to odgovorni. Za vso državo bi bilo težje, ker bi morali sprememnit ustavo in upoštevati tudi pravoslavne, ki praznujejo božič na drug dan kot katoličani. V državi pa je tudi precej muslimanov, ki božiča ne praznujejo; pa so tudi neverni. Vsem bi bilo zelo težko ustreči. V Sloveniji bi bil lahko božič dela prost dan. Za to se bomo zavzemali po legendi poti - z dokumenti, utemeljenci. Ker imamo veliko podporo javnega mnenja, upamo, da nam bodo odgovorni prisluhnili in da bomo poiskali ustrezeno rešitev. To so nam lani tudi izredno zagotovili. Sicer pa je božič problem le pri nas in v Albaniji. V socialističnih državah in celo v tistih, kjer krščanstvo ne poznajo, božič samo po sebi večji.

Obisk papeža v Jugoslaviji je bil že nekajkrat napovedan, vendar se je doslej še vedno kaj zataknilo. Je zdaj, po obisku v sosednji Avstriji in Franciji kaj novega?

»Nič se ni premaknilo. Čeprav je bilo vedno mnenje, da je Jugoslavija poleg Poljske edina socialistična država, ki ima toliko razvite odnose do Vatikanika in Cerkve, da bi bil obisk možen, pa se zdaj precej govorilo o tem, da bo papež prišel na Madžarsko. Pri nas se njegov obisk ne poveduje že več let, enkrat so določili že tudi datum, vendar se je tudi takrat zataknilo. Trenutno je polojaz v državi tak

dr. VINKO POTOČNIK

MARIJA VOLČJAK

Osamljenost bi pomenila mojo znanstveno smrt

Naš sogovornik je tokrat dr. Vinko Potočnik, slovenski znanstvenik, ki dela v Kanadi. Pri mednarodni firmi za proizvodnjo aluminija Alcan je glavni znanstveni svetovalec, direktor uporabe računalnikov za razvoj tehnologije.

»Se pogosto vračate domov?«
»Vsak ali dve, lani sem prišel dvakrat, letos enkrat, domov se torej vracam vedno bolj pogosto.«

»Slo to zasebni obiski?«

»Ponavadi so to zasebni obiski, vesasi pridem tudi službeno.«

»Dovjejte prosim, od kod izhaja te, kaj ste doma?«

»Kojem sem bil v Selški dolini, v vasi Lenart nad Lušo, v revni polkmečki družini, ki je v vojni izgubila oceta, mati pa je ostala sama s petimi otroki. Doma sem živel do petega razreda osnovne šole, potem sem šel v Škofjo Loko, v gimnazijo.«

»Kako je bilo moč v tistih trdih časih iti v gimnazijo?«

»V tistih trdih časih smo zelo redki šli s hribov v gimnazijo, sploh kamorkoli v dolino in kamorkoli v mesto. Zame je bila edina možnost, da sem dobil podporo zvezne borcev, ker je moj oče padel v partizanah. To je bilo ravno toliko, da sem lahko živel v internatu, ki je imel popolno oskrbo.«

Katera gimnazijnska generacija ste bili?«

»Gimnazijo sem končal 1962. leto, to je bila generacija, ko je Gimnazija štela še osem razredov. Nekaj nas je bilo s hribov, večinoma pa so bili iz mesta, iz Škofje Loke.«

Nenehno poudarjate to razliko med hribi in mestom, kaj je ta kraj te pomenilo?«

»Zelo, zelo redki s hribov so lahko končali gimnazijo, ker je bilo nujno živeti v internatu, v hribih. Ljudje niso imeli veliko dejavnosti, niti bilo bogatih kmetov, ki bi otroke pošiljali na študij v dolino. Torej so šli le tisti, ki so si to morda najbolj želeli ali pa so že v prvih razredih osnovne šole pokazali nadarjenost. V mestu, v Škofji Luki pa je pravzaprav dokorkoli lahko šel. Zato to ponazarjam, ker je bila takrat razlika zelo velika, takrat se je ta razlika tudi zelo občutila.«

»Kako ste jo občutili, kako ste se počutili sredi sošolcev iz mesta?«

»Škofja Loka je bila zame veliko mesto in velika dogodivščina, kasneje sem spoznal, da je bilo moje prvo odkritje sveta, saj se v tistih časih moji vrstniki, ki niso imeli te priložnosti, prebili večinoma do poklica in nič več. Tista gimnazijnska generacija je bila izredno navdušena za nove ideje, za socializem, naši profesorji so k temu precej prisomogli.«

»Bili ste Janova generacija?«

»Rado Jan je prišel, ko sem šel v drugi letnik in od takrat naprej je po mojem mišljenju gimnazija postala eden od gonilcev našne misli v Škofji Luki. Mladina in mladinski organizacija je bila tedaj navezana na gimnazijo, saj so bili glavni mladinski kadri z gimnazije.«

»Ste delali v mladinski organizaciji?«

»Sem, ne spominjam pa se več, kakšne funkcije sem imel.«

»Ste takrat stopili v partijo?«

»Seveda.«

»Ste komunist še vedno, s knjižico ali brez knjižice, to je seveda drugo vprašanje?«

»To je stvar statusa, zato nikoli ne govorim, kaj sem, nikoli nisem izstopil, nikoli tudi nisem imel te želje. Ker sem odšel v tujino, že dvajset let nisem aktiven, zato ne morem reči, da sem član zveze komunistov.«

»Za janovo generacijo je značilno, da zelo veliko posameznikov štiri iz povprečja, se morda spomnite sošolcev, ki so uspešni, kajk ste uspešni vi?«

»Uspešni so vsi tisti, ki so se prebili do najvišjih poklicev, doma ali v tujini, sploh pa jih je zelo veliko končalo univerzo. Pa polegmo, recimo Anton Mesec, nevropsihiatrer v ljubljanskem Kliničnem centru, Ivan Cankar, mislim, da je zdaj na Švedskem, za njim sem izgubil sled, zadnjičko sem slišal zanj, je bil pri IBM v Parizu, prej na Finsku, moj pravi sošolec je bil sociolog Metod Černetič, zelo znan je Milan Pintar, Silvo Marenk v kmetijstvu, Drago Bajt v slovenskem slovstvu, tudi prevajalec je bil, zdaj je univerzitetni profesor...«

»Kaj pa Spomenka Hribar, mislim, da je tudi vaša gimnazijnska generacija?«

»Seveda, tudi v mladinski organizaciji sva skupaj delala, svoje čase je bila to napredna punca.«

»Kaj danes mislite o njej?«

»Sodi med tiste, ki začenjajo spravljati o naši zgodovini, ali je bila pravilna, verjetno tudi sedanost. Razmere v Jugoslaviji spremjam s svojimi obiski in časopisi, ki jih prejemam, vendar pa jih seveda ne morem natanceno oceniti. Mislim, da bo nekatere stvari treba spremeniti, da se bo dežela izkopala iz krize, nekatere stvari iz zgodovine pa vseeno ne bi smeles biti preveč vprašljive. Spomenka Hribar in njeni sodelavci po mojem vtušu skušajo na novo ovrednotiti zgodovino in rehabilitirati nekatere ljudi, ki so bili očitni nasprotniki naše revolucije in s tem se jaz ne strinjam.«

»Kako ste obveščeni o dogajaju v Jugoslaviji?«

»Zahodna Evropa je bolje obveščena, prav zdaj sem bil na potovanju po Franciji in Nemčiji, vsak dan je bilo na televizijski in v časopisih dovolj poročilo o razmerah, ki so bile prikazane kot kritične. V Kanadi, ki je bolj oddaljena, je manj teh poročil in mnogo manj zanimanja za Jugoslavijo, lahko pa rečem, da ga je precej. Tudi v kanadskih časopisih so bile analize o jugoslovenski krizi, v glavnem krajše, toda dokaj objektivne.«

»Zlasti ameriški analitiki so znani kot dobiti napovedovalci razmer, kaj pravijo za Jugoslavijo?«

»Zadnje štiri tedne, ko je verjetno največ pisalo o Jugoslaviji, tega nisem bral, ker sem bil že v Evropi. Kolikor sem bral prej,

na splošno za Jugoslavijo ne napovedujejo niti propada niti večne krize, seveda pa napovedujejo spremembe. Pričakujejo spremembe, če jih ne bo, se bo do razmere slabšale.«

»Počitne spremembe?«

»Liberalizacijo ekonomskega sistema in odpravo anarhije, ki trenutno vlada v Jugoslaviji.«

»Ali posebej omenjajo dogajanja v Sloveniji?«

»Ne, le v kontekstu Jugoslavije, kot bolj razvito in ki ima zato svoje specifične poglede in interese.«

»V mislih imam seveda procese demokratizacije, ki so najbolj izraziti v Sloveniji, ali temu ne posvečajo posebne pozornosti?«

»Ne.«

»Vrniva se k vprašanju, kaj vas je napotilo v tujino. Po gimnaziji ste študirali v Ljubljani, mislim, da matematiko?«

»Ne, fiziko, bil pa sem vedno tudi dober matematik. Končal sem tehnično fiziko, leta 1967. V tujino me je zanesel študij, že s svojo diplomo sem se usmeril v delo v industriji, verjetno sem bil prvi v fiziki, ki je diplomoval v resnicu napravil za industrijsko delo. Takrat nikakor ni bilo mogoče, da bi magisterij ali doktorat delal na industrijskem problemu, univerzitetni krogi so industrijsko delo v raziskovanje smatrali kot prenizo znanstveno delo, da bi zasluzilo magisterij ali doktorat. Upam, da se je to zdaj spremeno.«

»Potem ste v Kanadi napravili magisterij in doktorat?«

»Ne, tam sem naredil doktorat, univerzitetna diploma v Ljubljani mi je bila priznana kot magisterij, torej direktno doktorat.«

»In ostali ste tam, ste si sami poiskali zaposlitve?«

»Seveda, sam sem si poiskal kanadsko štipendijo, sam sem si poiskal delo v Kanadi. Po končnem študiju se je ponudila priložnost za delo, od leta 1973 delam pri firmi Alcan, od takrat se ukvarjam z uporabo računalnikov za razvoj tehnologije, torej že petnajst let.«

»Kako ste začenjali na tem področju, kakšne spremembe ste doživljali pri svojem delu, najbrž velike?«

»Nisem začenjal sam, bil pa sem med prvimi sodelavci skupine, ki je na tem področju začela delati. Tedaj so bili seveda računalniki neprimerno počasnejši, manj vredni in fizično veliko večji, kot so zdaj in tedaj je bilo v določenem smislu veliko več omejitev, kako daleč se lahko ta tehnologija razvije s preračuna-

vanjem. Danes se je to popolnoma spremenilo in v zahodnih deželah je večji del novih tehnoloških rešitev možen samo zaradi uporabe računalnikov, seveda najhitrejših računalnikov. Danes je razvoj tehnologije po mojem mišljenju vezan na računalnike in uporabo računalnikov v industriji, tudi v univerzitetnem raziskovanju. Katerakoli dežela ali katerokoli podjetje tega še ne razume, bo zaostalo oziroma zaostalo v nekaj letih za tistimi, ki to danes razumejo in maksimalno skušajo uporabljati.«

»V kolikšni meri smo pri nas dozvetni za te spremembe?«

»Nekateri krogi, inštituti in univerze so verjetno precej dozvetni za računalnike, problem pa je denar. V zadnjih letih jim ga je večinoma primanjivalo.«

»Ali posebej omenjajo dogajanja v Sloveniji?«

»Ne, le v kontekstu Jugoslavije, kot bolj razvito in ki ima zato svoje specifične poglede in interese.«

»V mislih imam seveda procese demokratizacije, ki so najbolj izraziti v Sloveniji, ali temu ne posvečajo posebne pozornosti?«

»Ne.«

»Vrniva se k vprašanju, kaj vas je napotilo v tujino. Po gimnaziji ste študirali v Ljubljani, mislim, da matematiko?«

»Ne, fiziko, bil pa sem vedno tudi dober matematik. Končal sem tehnično fiziko, leta 1967. V tujino me je zanesel študij, že s svojo diplomo sem se usmeril v delo v industriji, verjetno sem bil prvi v fiziki, ki je diplomoval v resnicu napravil za industrijsko delo. Takrat nikakor ni bilo mogoče, da bi magisterij ali doktorat delal na industrijskem problemu, univerzitetni krogi so industrijsko delo v raziskovanje smatrali kot prenizo znanstveno delo, da bi zasluzilo magisterij ali doktorat. Upam, da se je to zdaj spremeno.«

»Potem ste v Kanadi napravili magisterij in doktorat?«

»Ne, tam sem naredil doktorat, univerzitetna diploma v Ljubljani mi je bila priznana kot magisterij, torej direktno doktorat.«

»Pri nas imamo kar nekaj tovarne aluminijske, so vas že kdaj povabilni v katero?«

»Seveda, bil sem že v vseh naših aluminijskih tovarnah, v nekaterih večkrat.«

»Kot predstavnik Alcana?«

»Ne, v glavnem zasebno.«

»Zaradi lastnega interesa?«

»Da, ker sem leta in leta razmišljal, da bi se v kateri bi se vrnil v Jugoslavijo in kaj bi delal. Zanimal sem se seveda predvsem za industrijo aluminijske, dragoceni so mi bili vsi kontakti z njo, ker imam v tej industriji izkušnje in interes, jugoslovenski aluminijski industriji bi lahko nekaj do prinesel.«

»Kako ste začenjali na tem področju, kakšne spremembe ste doživljali pri svojem delu, najbrž velike?«

»Zadnjih pet let sem delal na raziskovanju aluminijskih kompozitnih materialov, zlasti lastnosti, ki jih kažejo načini, da so v nekaterih pogledih bolj ali manj dobro.«

»Kakšno prihodnost ima aluminijska industrija oziroma kako novi materiali nadomeščajo aluminijski?«

»Najhujši konkurenčni aluminijski so seveda plastike in nekateri kompozitni materiali. Zelo huda konkurenčna je, zato je potreben novi material, ki je dobro in relativno in srednjem dobro in srednjem dobro.«

»Kako velik je Alcan?«

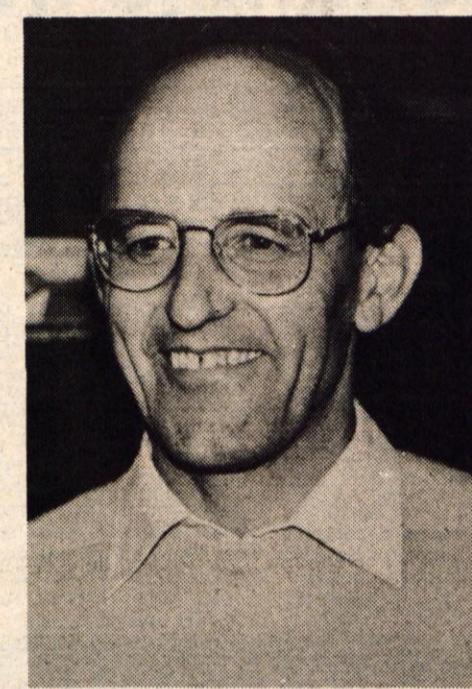
»Zadnjih pet let je bil Alcan na svetu, da je do 350 tisoč ton proizvodnje aluminijskega obveznika.«

»Kako velik je Alcan?«

»Zadnjih pet let je bil Alcan na svetu, da je do 350 tisoč ton proizvodnje aluminijskega obveznika.«

»Kako velik je Alcan?«

»Zadnjih pet let je bil Alcan na svetu, da je do 350 tisoč ton proizvodnje aluminijskega obveznika.«

magistrov in doktorjev znanosti, 8 milijard ameriških dolarjev na leto.«

»Kakšni so aktualni problemi proizvodnje aluminijske, pri nas zadnja leta veliko govorimo o tem, kako onesnažuje okolje?«

»Moderna proizvodnja aluminijske je problem onesnaževanja okolja, ki je rešila, starejše tovarne pa še vedno dokaj onesnažujejo okolje, seveda predvsem primarno proizvodnja aluminijske.«

»Moderna proizvodnja aluminijske je problem onesnaževanja okolja, ki je rešila, starejše tovarne pa še vedno dokaj onesnažujejo okolje, seveda predvsem primarno proizvodnja aluminijske.«

»Moderna proizvodnja aluminijske je problem onesnaževanja okolja, ki je rešila, starejše tovarne pa še vedno dokaj onesnažujejo okolje, seveda predvsem primarno proizvodnja aluminijske.«

»Moderna proizvodnja aluminijske je problem onesnaževanja okolja, ki je rešila, starejše tovarne pa še vedno dokaj onesnažujejo okolje, seveda predvsem primarno proizvodnja aluminijske.«

»Moderna proizvodnja aluminijske je problem onesnaževanja okolja, ki je rešila, starejše tovarne pa še vedno dokaj onesnažujejo okolje, seveda predvsem primarno proizvodnja aluminijske.«

LEA MENCINGER

Pogovor z Rudijem Šeligm, predsednikom Društva slovenskih pisateljev

Pisatelji so vedno potrebovali mišljenjsko avtonomijo in nobenega kompasa

Rudi Šeligo: »Vprašanje je, ali lahko v tako globoko kriznih razmerah pri nas govorimo o duhovni svobodi. Ta zaživi šele takrat, ko je vprašanje golega preživetja vsaj približno rešeno. Ideološki pritisk? Mislim, da ga pri nas v Sloveniji ni. To, da bi slovenske oblasti neposredno kaj zahtevalo od slovenskih pisateljev, kako je treba misliti — ne, tega ni.

Z Rudijem Šeligom bi se bilo prav prijetno pogovarjati o njegovem dosedanjem dramskem opusu, o dramah, ki jih snuje, o novi drami, ki bo v kratkem dživila krstno predstavo. Toda časi so taki, da se tudi v besedovanju s književniki nikakor ni mogoče izogniti sedanjih vročih tem, še posebej pa ne, ker imajo književniki v svojih društvenih o tem marsikaj povedati. Društvo slovenskih pisateljev je to že nekajkrat zelo glasno povedalo. Tudi o tem je tekla beseda s predsednikom Šeligom. Toda naj ne bo le kot mimogrede — njegova drama Volčji čas ljubzeni bo krstno uprizorjena 11. novembra v ljubljanski drami.

Krizni čas spodbuja pisatelje k drugačnemu odzivanju. Se je slovensko Društvo pisateljev vedno tako odzivalo na dogajanja v družbi, ali pa je to značilno le za zdajšnji trenutki, ki ga končev označuje tudi varš predsedovanje društva?

Takole bi reklo: ločujem dve vlogi pisatelja. Ena je njegova lastna pisateljska vloga, pisatelj pač piše. Druga vloga pa je njegova vloga v društvu slovenskih pisateljev. Jasno je, da društvo ne piše nobene literature, tudi ne daje nobenih smernic za pisanje literature. To pač podurjam, ker je bilo to v ne tako davnih preteklosti ravno obratno: v časih sovjetskega dogajanja v družbi, ali pa je to značilno le za zdajšnji trenutki, ki ga končev označuje tudi varš predsedovanje društva?

Društvo kot stanovska in kot politična organizacija pa je smiselnost, da se živo odziva na aktualna družbena, politična, kulturna vprašanja svojega naroda, družbe, v kateri društvo deluje. Seveda društvo ne more biti le stanovska organizacija, pač pa mora biti kar najbolj vključeno v aktualna dogajanja, medtem ko je stvar osebnejšega pisateljskega okusa, koliko naj bo pisateljevo osebno delo družbeno in politično aktualno. Zase že lahko rečem, da sem proti vsaki angažirani literaturi, sem proti temu, da se literatura vprega v voz kakšnoki splošno koristne, to je pragmatične akcije. Če pa kdo misli, naj bo literatura resno politično angažirana, to je počel Sartre, kot vemo, seveda pač tako nastopa. To je ta razlika.

Društvo slovenskih pisateljev prav gotovo ni aktivno in vključeno v aktualna družbenopolitična dogajanja samo zadnji dve leti, ampak lahko o tem govorimo že kakih osem, deset let. Stvari se premikajo počasi, včasih neopazno. Prav lahko pa rečem, da je naše društvo prišlo v svojo renesanso, ko je Pavček postal predsednik, tega je zdaj osem, devet let, društvo je takrat postalno živo, pa še potem, ko je bil predsednik Partijci. Ne vem, ali sem sam sploh kaj novega prinesel — gre enostavno za nadaljevanje smeri.

V Sloveniji gre v zadnjih letih za vedno večje ideološko sproščanje, za neki širši prostor, ki omogoča tudi alternativne izjave — tudi v smislu političnega pluralizma. Pustimo ob strani, kaj je temu vzrok. Gre pa za vsaj približno vzporedje: večja družbena angažiranost društva slovenskih pisateljev gre hkrati

z večjim političnim in ideološkim odpiranjem družbe. Vsaj v Sloveniji je tako. Položaj drugih jugoslovanskih društva je namreč popolnoma drugačen. Izjemo srbskega društva so vsa druga, to sem doslej že lahko spoznal, podrejena republiškim politikam. Za bistvene izjave gredo enostavno spraševati politične voditelje. Nam to ne pride na misel niti ni bilo od nas zahtevano, da bi politike o čem splošno kaj spraševali. To se je pokazalo tudi na zadnjem srečanju jugoslovanskih pisateljev v Ma-

pa je že stvar stroke. Pisatelji si pač ne lastimo pravice, da se na vse spoznamo, o tem ne more biti dvoma, to bi bilo že podobno nadutosti. Gre pa seveda za davanje pobud, za razmišljaj, vse to pa naj uredi in oblikuje stroka. In tako smo tudi naredili.

Koliko pa se ta pisateljska ustava, če jo lahko tako imenujemo, približuje zasnovi nove ustave, torej te, ki se je bomo zdaj šele lotili?

Ti popravki, ki jih je zvezni zbor skupščine sprejel minuli teden, so seveda še daleč, daleč od naših namenov. Seveda pa s tem ne mislim zanikanje truda in dosegov, ki jih je doseglja slovenska ustavna komisija, pa slovenski predstavniki v zvezni komisiji, pa delegati v zveznem zboru. Mislim predvsem na blokiranje predlaganih v očitnih centralističnih popravkov sedanja ustave. Brez dvoma velik dosežek — gledano širše pa je vse skupaj še zelo oddaljeno od ustave, kakršno si želimo in jo predlagamo.

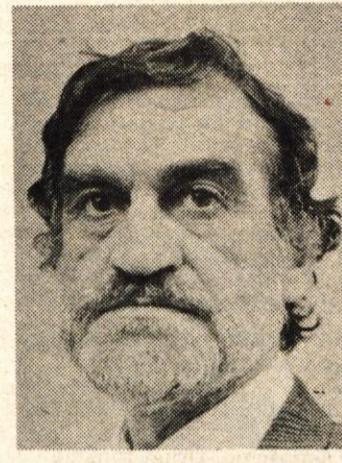
Predlagamo vsekakor nekaj povsem novega: zagovarjam pač drugačen pogled na svet, res pa je, da je to v teh razmerah težko uresničiti. Naše gradivo za slovensko ustavo je dolgočen predlog, ni bil namenjen tem sedanjem sporazumom k ustavi, gleda pa v prihodnost.

Fotografija, ko na ljubljanski Roški cesti julija letos, držite častno strazo s slovensko zastavo v roki, ni bila objavljena le pri nas, pač pa tudi v nekaterih evropskih časopisih in revijah. S tem, da ste bili pisatelji — tako posamezno in kot predstavniki svojega društva — sredi dogajanj, ste pokazali svojo prizadevnost — in kaj še?

Se strinjam — svojo lastno prizadevost in prizadevost sicer. Vključili smo se v julijsko dogajanje hitro: moram reči, da ni bilo najbolj preprosto vse sprejeti, se takoj odzivati, tvegati. Dosti lažje je spuščati "takte", počakati, kaj bo in potem komentirati. Nismo se odločili za takto, pač pa za težje, za takojšnje odzive, kajor je pač polozaj zahteval. Tako smo se odzivali na primer tudi glede jezika, verjetno so znanec večini tiste zahteve v sedmih točkah, v katerih zahtevamo, da morajo tudi predstavniki zveznih organov pri nas govoriti slovensko. Tisto je bilo hitro narejeno, še preden je prišlo do jasnih stališč v slovenskih skupščini. Tako smo reagirali ob aretacijah četverice, ob ustavnih amandmajih. Morda bi bilo vse to skupaj zanimivo zbrati in pokomentirati. Mi smo na primer že februarja lani sklicali zbor v Cankarjevem domu, komaj mesec po tistem, ko so bili objavljeni osnutki amandmajev. Vse faze smo nenehoma spremljali, se vključevali s stališči...

Na zboru kulturnih delavcev Slovenije junija letos je padel predlog o ustanovitvi združenja slovenskih razumnikov; to ni bil ravno predlog slovenskih pisateljev, bil pa je očitno podan v skladu s tem, kar pisatelji ali društvo misli o civilni družbi?

Gre nam za civilno družbo, zato morajo temeljno vlogo odigrati ne institucije in politični organi, ampak strokovne, družbene, alternativne skupine, ki seveda nastopajo avtonomno. V skladu

kaj zahtevalo od slovenskih pisateljev, kako je treba misliti, ne tega ni.

Ob tem pa bi rad opozoril na neko drugo vprašanje, vprašanje celotnega slovenskega kulturnega prostora. Vsi soglašamo, skupaj s SZDL in širše, da moramo vztrajati na uresničevanju skupnega slovenskega prostora; pa vendar obenem obstajajo velikanske ovire, ki to preprečujejo in kažejo na nesvobodo tudi slovenskih oblasti. Še vedno namreč vrsta slovenskih revij, časopisov s Koroške, Italije, Argentine itd. nam ni dostopna.

Dolgi so postopki, da taka publikacija pride do nas. Znan je primer celovškega Zvona, ki je sicer deklariran kot vseslovenska revija, tudi veliko Slovencev iz matične domovine piše vanj, pa vendar traja mesece in mesece, da pride posamezna številka Zvona čez Ljubljajo. Se pa zgodi, da kakšna splošne tako kot se je že zgodilo. Sam sem seznanjen z vsebino teh pri nas prevedenih številk, pa sem se le čudil, kje neki je iskati razlog predpovedi. Glejte, to je zame nesvoboda. Če govorimo o preživetju idej, inovativni družbi, bi te publikacije morale imeti dostop k nam, saj vendar ne gre za kakšno sovražno propagando. Mislim, da smo vendar tako zreli, živimo v novi Jugoslaviji in nas po moje — ne morejo zmestiti nobeni projekti kakšne tuge urejdive. Kar pa zadeva podatke za generacijo, ki vstopa in je že vstopila v politično življenje, za njih pa bi bili podatki recimo iz NOB (mislim na podatke o demobranach, na strejanja, pokole v Kočevskem Rogu) celo kritični. Če bomo travmo prej odpovedali, temeljne. Odlašanje samo povečuje travmo, slabo vest, itd.

s tem naj bi združenje razumnikov imelo tako vidno funkcijo, družbeno in politično. Seveda se je takoj pojavilo vprašanje, ali to vodi v ustanovitev politične stranke ali naj ostane na nivoju grupacij civilne družbe, te pa v civilni družbi nikdar nimajo lastnosti stranke. Poznajo jih drugod v svetu, delujejo za razrešitev nekega problema, ko niso več potrebne, se razpuste. Tako si pač sam predstavljam to združenje: razvoj naj ne bi šel v ustanovitev politične stranke. Seveda pa je jasno, da v Društvu slovenskih pisateljev zagovarjajo politični pluralizem, to je tudi ena najpoglavitnejših teženj v predlogih k novi ustavi, kot smo zapisali. Ta pluralizem razumemo tako, da partija ne more imeti nobenega monopolnega položaja in v skladu s tem zahtevamo uvedbo političnega pluralizma. Pa ne pluralizma samoupravnih interesov, ampak dobesedno politični pluralizem. Ni sem pa prepričan, da je misljeno, ne, če je dovoljeno, mislim pa, da je vse dovoljeno, da bi razumnikov sestavljali tako politično stranko. To je bilo slepo, počileno preveč enosransko opredeljeno. Seveda obstajajo težnje, da bi se bodoče združenje razumnikov formiralo v pravo politično stranko. S tem se ne strinjam. Sem za politične stranke v širšem pomenu glede na plasti v populaciji, vendar pa ne, da ena plasti v populaciji ustanovi samostojno stranko.

Kakšno je vaše mnenje o tako imenovani slovenski potomladi, bo dozorela in dala sadove?

Priznanja, ki jih goji in pošilja med ljudi slovenska partija, sploh niso nepomembna. »Socializem po meri človeka« — o tem morajo razmišljati tudi drugi ne le izobraženi, da se sistem prilagaja potrebam človeka, da smo torej za bogat socializem ne pa za socializem revščine, vse to so prizadevanja, ki so, verjamem, večini zelo blizu, in zelo pri srcu. Dodal pa bi svoj pomislek: nisem prepričan, da je partija vse to zmožna narediti. Partija po svoji osnovni konstituciji, iz česar izhaja, ne glede na to, da se imenuje Zveza komunistov, vemo, kaj so njeni temelji. Nisem popolnoma prepričan, da je zmožna vztrajati na tržni ekonomiji in vzporedno s tem na pravi demokraciji. Vse to je povezano, ni tržne ekonomije brez demokracije, s tem mislim demokracijo, v kateri je možno uveljavljati pravice človeka kot posameznika, ne nekega abstraktnega Človeka. To je sicer gorovila že boljševika partija, da je za Človeka, nikdar pa je na brigal človek z malo začetnico, posameznik. To v temeljih spodbuja tisto, kar je za partijo, pa tudi našo ZK, najbolj bistveno. Pomeni, da bi se partija moralna dejansko razpustiti kot partija, toda tega pač ni pričakovati, da bo naredila, tudi Kučan ne. Naša partija ima v zasnovi mnogo elementov léninske partije, za sodoben svet

pa se je že izkazalo, da to ni dobro, posledice so blokada inovacij, duhovne svobode in podobno. Dejansko mora priti do redenice socializma in v okviru tega tudi do rekonstrukcije partije.

Na nedavnem srečanju jugoslovenskih pisateljev je nekdo reklo, da pisateljem ne bi bilo treba graditi politike, da je važno ohraniti le zdrav razum in dostojanstvo. Ali je to v današnjem času za pisatelja kot izobraženca dovolj?

To je sicer krasna aforistična izjava, vse bi radi povedali kaj ta

kega. O tem, kako ohraniti družbenstvo in zraven zdrav razum, je pa treba še marsikaj konkretnega povedati. Minigrede — na skupščini Zvezde pisateljev Jugoslavije je padla pahlča izjav: dobro se je iztekel za kar nismo šli v ekskluzivizme polemiko, k čemur je — to se morda premalo ve — pripomogla ravn slovenska pisateljska delegacija. Sicer bi se pojavo prav gotovo taksi ekskluzivizem, kaj kaj poznamo s teh množičnih gibanj po Jugoslaviji, iz beogradskih časopisov. V ta namen sem tudi predlagal, naj skupščina ne bi sprejemala nobenih sklepov. Kajti sklepi bi morali to strahno različnost brisati. V resnicu bi bila to nekakšna vaja za razumevanje drug do drugega.

Tako bi morali pisati tudi novo ustavo?

Mislim, da. To pa je le moženje. Vsaka republika mora najprej napisati svojo ustavo, da se na osnovi vseh šestih oznakom osmih ustavov bi morali videti, kaj nam je skupno in potegniti v zvezno ustavo samo tistake, kar je v vseh ostalih napisano. Tem bi orhanili različnost, ki je edino bogastvo Jugoslavije, drugega tako ni. Ne pa, da najprej napisemo zvezno ustavo in ne prilagajamo republike oziroma pokrajinske ustave, to je vedno le tlačenje prizadevanj posmeznih narodov.

V teh časih, ko se veliko govori o politiki, ko večinoma spremlja aktualne teme revijah, časopisih, enostavno zmanjkuje časa za knjige. Le-te pa edine, tako pravilno pripravljajo človekovega dana na kreposti.

Se strinjam, knjige, teksti, poezija, filozofija, drama, id. so temeljnega pomena za duhovnost posameznika. Čeprav ne morda bolj zanima družba ne človek, kot nekaj intimnega, ne odvisnega od družbe, pa dejansko vse izhaja s teh področij književnosti, umetnosti, filozofije. To se dejansko področje, ki odpirajo svet in to odpiranje, pa artikulirajo, formulirajo, skratak ubesedijo. Dobesedno sicer ne govorijo o ustavu, družbenoekonomskem sistemu, je pa seveda v teh sferah celotna zakladnica teženj človeštva, hranjenja po tem, kje bo dom, kako bo živel. Prepričan sem, vse to, kar Društvo slovenskih pisateljev danes postavlja, je eksplicitna politična stališča, ki mora in sme samo na osnovi svoje lastne že obstoječe literature. Če slovenski pisatelji ne imeli take literature za sabo, kaj imamo, niti ne bi imeli možnosti v razlogov v teh političnih pravah niti sveta, iz katerega govorimo in to zahtevamo, širšem pomenu je vse to že knjigah, v poeziji, v romanih, filozofiji napisano. Samo čeprav mo, prevajamo iz tega v politični jezik.

Če se povrnem še enkrat k novi ustavi, kot smo jo predložili, podrobno analizo bi se dalo kazati, da je tisto, kar smo napisali kot temeljna načela novih ustavov, vse izpeljano iz slovenske literature — od Cankarjeve Potrčke, Kranjce, do Šalamunčeve hočete. Vse je tam, seveda napisano v sociološkem, predvsem jeziku ustave, ampak nem jeziku ustave, ampak knjižnem jeziku.

Prvi stavek te naše ustave, ambula, se začne nekako tako: — izhajajoč iz svetosti življenja in dostojanstva človeka ... To temelj, to izhaja iz vrtikulacije predvsem slovenske literature. Država je pač zato, da služi posameznemu človeku, ne obratno, kot je v sedanji ustavi, da vsi živimo zato, da služimo državi in svetlim idejam komunizma — nekako v tem smislu. Gre skratka za obrat, ki je meljen z literaturo, filozofijo, celotno sfero umetnosti.

Po Srbiji in na Kosovu

Nacionalna evforija se spreminja v socialno, Milošević pa se je spretno zavijtel na njene visoke valove

Kranj, 25. oktobra - Medsebojno obiskovanje je že tradicionalno, za razliko od dosedanjih, ki so imela poudarek na družabnosti, je bil tokratni obisk slovenskih novinarjev pri srbskih kolegih izrazito delovni. V štirih dneh smo skušali slišati in videti čim več, da bi kar najbolje doumeli in razumeli, kaj se dogaja v Srbiji in na Kosovem. Naš obisk je potekal prav v času znamenite 17. seje CK ZKJ, torej v znamenju pričakovanj, kaj bo prinesla, ko se je naposled le iztekl, pa tudi v znamenju srbskega razočaranja, ker Črebić ni dobil dovolj glasov, razočaranja, ki je bilo na Kosovu glasno, v Beogradu mrmrajoče. 17. seji je vendarle uspelo »umiriti žogico«, po Jugoslaviji so zaveli malce prijaznejši vetrovi, vse kaže, da nam bo tudi ustavne spremembe uspelo spraviti pod streho, kar vse so naši vrli politiki začinili s popravkom zakona o plačah, da bo delavec malce lažje dovolil podivljani življenjski standard. Veliko saxe mu popravki plač seveda ne bodo dali, kakor tudi gospodarska reforma dobrih učinkov ne bo prinesla čez noč, zato je verjetno ne bo dolgo. Z dohajšnjo zanesljivostjo je torej moč napovedati socialne nemire, pot po Srbiji je k temu dodala kličaj, saj se tam nacionalna evforija, ki je po Jugoslaviji naletela na odpor, vse bolj spreminja v socialno, ki seveda tolikšnega odpora ne bo deležna. Da se je Slobodan Milošević spretno zavijtel na njene visoke valove, nam je vsem skupaj seveda docel jasno, njegov glavni adut med delavci pa je moralna neoporečnost, saj živi skromno in nihče mu ne more očitati materialnega okoriščanja s položajem, kar ni ravno odlika vseh naših politikov, kakor tudi ni, da bi znali spregovoriti delavcem.

Klic iz Rakovice po delavski solidarnosti

Za delavce Rakovice danes ve vsa Jugoslavija, s silovitim strajkom in pohodom na zvezno skupščino v prvih oktobrskih dneh so se tako rekoč oklicali za avantgarde delavskega razreda, njihova zahteva po zvišanju plač se je pretvorila v razbremenitev gospodarstva, najbolj aktualno vprašanje razmer in utripa v Jugoslaviji.

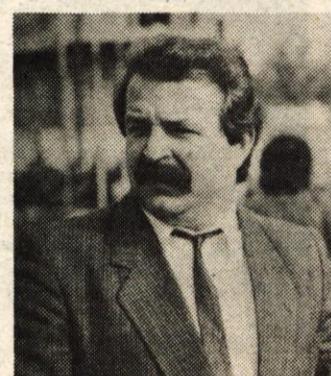
Rakovica je južno beograjsko predmestje, kjer se začenja južni krak primestne železnice, ki so ga slovenski odprli minuli petek ob 44-letnici osvoboditve Beograda. Srce delavskega upora je tovarna 21. maj, kamor je Slobodan Milošević po 17. seji odšel na obisk in povedal, da je s stališči seje zadovoljen. V tej rakovici kovinskopredelovalni tovarni izdelajo letno tudi 200 tisoč avtomobilskih motorjev za Zastavo, z oktobrom so jih začeli izdelovati tudi za novi avto Flota.

5.200 članski delovni kolektiv je letos po besedah direktorja za 13 odstotkov povečal obseg proizvodnje in za 10 odstotkov produktivnost, lani pa so obseg proizvodnje povečali za 22 odstotkov, produktivnost pa kar za 17 odstotkov. Torej res vse bolj pridno delajo, čemur pa plače seveda ne sledi, tako kot vsem drugim tudi delavcem Rakovice življenjski standard pada. Avgusta je njihova povprečna plača znašala 390 tisočakov, septembursko so po štrajku povečali za 41 odstotkov, da je povprečna znašala 550 tisočakov. K temu povečanju je prispeval deloma boljši poslovni uspeh, 20 odstotno razbremenitev gospodarstva.

K tej problematiki plač več dodati besede Miroslava Pušenja, mladega strokovnjaka, magistra tehničnih znanosti, ki je dejal, da doslej več kot 500 tisočakov še ni prejel. Uravnivovalka je torej resnično kruta.

Kosovo je napad na naše delo

K opisu materialnih razlogov za klic po delavski solidarnosti, za geslo rakuviških delavcev o združitvi vseh delavcev Jugoslavije, seveda sodi tudi prelivanje kapitala v Jugoslaviji, visoki prispevki za nerazvite, na katere vse bolj alergično reagirajo tudi dru-

Bogoljub Karić, direktor mešane firme »Braća Karić«, je pravi poslovnež zahodnega tipa, jezik mu teče kot namanjan, z retoričnimi odtenki, pri nobenem odgovoru ni v zadrgi. »Nismo vti enaki, pravi Bogoljub, »tudi mi štirje (bratje op.p.) nismo enaki, jaz sem vendar direktor, če sem slab, naj me zamenjajo.«

god, ne le v Sloveniji. Kajti pravih učinkov ni, ker denar ni dobro naložen, ker ga birokracija razmetava za kdo kaj vse, izseljevanje s Kosova se nadaljuje, prišleki pa pritisnijo na stanovanja, šole, vrtce, itd. Torej smo v bistvu dvakrat obremenjeni, pravijo v Rakovici tudi tako morale razumeti problem Kosova. Torej tudi v socialnem, ne le nacionalnem pogledu. Te besede je Slobodanka Branković podkrepila s podatkom, da beograjsko gospodarstvo ustvarja 40 odstotkov srbske akumulacije, polovico pa jo odvaja za Kosovo.

Milošević nas razume, ne boji se nas, tako kot drugi funkcionarji

Klic po delavski solidarnosti so delavci Rakovice udejanili s pismi, ki so jih razposlali v največje tovarne po državi, tudi v kranjsko Savo. Kakšen je bil odgovor, nas je seveda zanimal. Odgovoril je predsednik tovarniškega sindikata Milan Nikolić, ki je dejal, da jih delavci Save podpirajo v boju za boljše življenje delavskega razreda, hkrati pa opominjajo, da bo potrebno več delati in da pohod na skupščino ni pravi način za razreševanje problemov.

Milan Nikolić je dejal, da k organiziranemu boju jugoslovanskega delavskega razreda pozivajo, ker delavci niso več tisto, kar mnogi še vedno misijo, da so - ovce za striženje. Ne le on, tudi drugi naši sogobi-

vorniki so poudarjali, da ima Slobodan Milošević posluh zanje, da razume delavce in da mu verjamejo, zato so ga tudi klicali, ko so zborovali pred skupščino. Drugi funkcionarji so bili prestrašeni, je dejala Slobodanka Branković, oprostite, ne želimo predstavljati strašila za svoje funkcionarje.

Adu, ki ga ima torej Slobodan Milošević v rokah, je njegov nastop pred delavci, ljudje mu verjamejo, ker govori tako, da ga razumejo. Po dolgih letih branja dolgih in zapletenih referatov, kakršnih tudi na 17. seji ni manjkalo, je njegov nastop prava osvežitev. Kako zelo je med ljudmi zaželen, pove tudi dejstvo, da je Jože Slokar zaradi neposrednih v skomor razumljivih besed na 17. seji, požel v Srbiji na več simpatij.

Ce k temu dodamo še Miloševićovo moralnost, postane še bolj razumljivo, zakaj si je pridobil tolikšno naklonjenost ljudi, zakaj se je lahko tako spremno zavijtel na visoke valove nacionalnega in socialne-

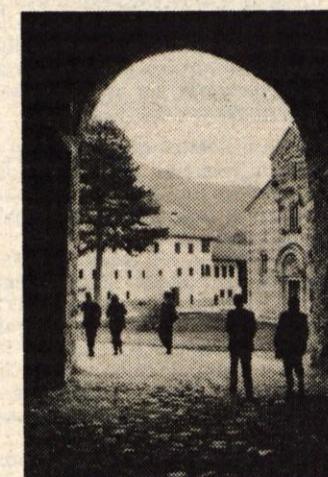

Sprava bi lahko imenovali spomenik na čačanskem pokopališču, saj označuje skupni grob avstrogrških, srbskih in drugih vojakov, ki so med prvo svetovno vojno padli v tem kraju. Zategadelj ni edinstven le pri nas, tudi v Evropi, saj jih poznajo le v Španiji, kjer je Franco po državljanški vojni dejal: vti so padli za domovino.

ga nemira v Srbiji, zakaj jih pravzaprav sam tudi povzroča, saj jih pred njegovim prihodom na politično prizorišče ni bilo ali pa so bili prikriti. Takoreč nima »greha«, kakršnih je med našimi funkcionarji več kot dovolj, najbolj odmerna je tačas bosanska afera z vikendom v Neumu, zato mi nihče ne more pritakniti vzdevka »fotelaš«, ki postaja parola boja proti razraščeni, vse manj učinkoviti in vsaj deloma tudi samopasni, vsekakor pa odtujeni birokraciji.

Na Kosovo je treba iti skozi Srbijo

Kosovska poto in razpotja je brez poznavanja razmer v vsej Srbiji težko dojeti, kakor jih je nasploh težko razumeti, saj je na njih toliko iracionalnega, da razum kaj hitro ugrevi k čustvom. V štirih dneh, kolikor je trajala naša pot, vsega pač ne moreš videti, slišati in doumeti, toda slika je prav gotovo popolnejša, ker smo na Kosovo šli skozi Srbijo. Ker

smo poslušali obe strani, srbsko in albansko, ker so nam polnili ušesa s pretiravanjem na prvi strani, da smo lahko slišali molk na drugi strani.

V revščini, ki jo na Kosovu srečaš na vsakem koraku, si človek s čustvi res kaj prida ne more pomagati, iz nje ga lahko izvleče le razum. Toda, kako naj si z razumom pomaga mladina, ki ne najde dela in jo sredi dneva srečate na ulicah kateregakoli kosovskega mesta, v Peči, kjer smo se ustavili najdlje, me je celo bolj kot leva in desna stran ulice (albanska in srbska oziroma črnogorska) pretresla množica mladih ljudi, ki se nima kam dati in zato hodi gor in dol po mestu. Kako naj si z razumom pomagajo že osivele moške glave, ki rde ob pogovoru o posilstvih in si jih ne morejo razlagati drugače kot s kontrarevolucijo. Kako naj si z razumom pomagajo lokalni voditelji, če jih je neverjetno presestnil, kar so jim vojaški zdravniki povedali o razgovorih z ženskami v vasi. Ob nedavni vojaški vaji so namreč zdravniki šli na podeželje in ugotovili, da se z ženskami uspe pogovarjati o tem, kako bi imelo manj otrok in torej ni res, da bi takšne pogovore le zavračale. Kako naj si z razumom pomagajo kosovski voditelji, če je bilo doslej »prepovedano« govoriti o eksploziji albanskega prebivalstva, kakor da je to stvar, ki sodi le za hišne zidove.

Naj čustva odstopijo nekaj prostora razumu s tem, da bi v bodoči manj pozornosti posvečali nacionalnemu in več socialnemu, skozi katerega naj bi razrešili tudi nacionalno? Kaj sedanja eksplozija albanskega prebivalstva ni v bistvu tiha vojna, ki jo lahko ustavi le gospodarski razvoj, saj zaposlene albanske ženske nimajo več po deset, petnajst otrok, temveč na več kot v ožji Srbiji? Takšna vprašanja so se mi zastavljala na poti po Kosovo in se ob vlečenju vzorednic z ožjo Srbijo ustavljal ob fenomenu Milošević kot ob uganki, ki na Kosovo še nima odgovora.

Osupljiv uspeh bratov Karić

V Peči, ki danes z okoliškimi naselji šteje približno 130 tisoč prebivalcev, več kot 60 odstotkov pa je mlajših od 25 let, seveda predvsem po zaslugu albanskega prebivalstva, ki ima že 72 odstotna delež, so bratje Karić vsekakor najbolj popularna družina v mestu. Veliko časnikarjev se je že ustavilo v njihovem podjetju, vsakdo je po svoje, z bolj ali manj zveznečim naslovom napisal zgodbo o osupljivem poslovnom uspehu štirih bratov in sestre Karić.

Zoran, Sreten, Olivera, Bogoljub in Dragomir so začeli pred desetimi leti, družinsko podjetje so uradno ustanovili 20. januarja 1979. O začetnem kapitalu ne govore, verjetno pa brez njega niso bili, saj so prej ukvarjali z glasbo. Raje povedo, kako so na tovarni-

škim odpadu poiskali uporabne materiale in kako so prijateljsko dobili zemljišče, na katerem so postavili prvo delavnico, če pačali boste, ko bo ste kaj zaslužili.

Danes je to podjetje, v katerem se mesta zasebna in družbena lastnina, zato ji bratje Karić pravijo sestavljena organizacija združenega dela. Takšne firme naša zakonodaja seveda ne omogoča, dejansko je nastala na »črno« čaka, da jo legalizira gospodarska reforma oziroma ustavne spremembe. Pri bratih Karić delo 320 ljudi, firma ima 16 delovnih enot in 20 predstavništev po Jugoslaviji, 400 kooperantov, v Beogradu pa inženiring, v katerem 34 inženirjev skrbi za razvoj izdelkov, 1. novembra bodo odprli prvo predstavništvo v Moskvi, prvo v tuji in itd.

Ustavili smo se tudi v Slatinah pri Čačku, kamor je bilo med vojno preseljenih veliko Slovencev in bili gostje družine Đurović, kjer je vojno preživel Slovenia Danica Zidarić. Domači sin Aleksander (v sredini) je strojništvo doštiral v Ljubljani in pravi, da ima na Slovenijo lepe spomine, da je resnično presečen nad pisanjem časopisov, saj preprosto ne more verjeti vsega, kar napišejo.

Pri Karićih delavci zaslužijo 870 tisočakov, v Peči znaša povprečje le 210 tisočakov

Zbežen sprechod po delavnicah pove, da pri Karićih delavci pridno delajo, tudi glasba, ki jo je direktor Bogoljub Karić spustil med desetiminutnim premorom (tri takšne imajo med delovnim dnem ter polurnega za malico) ima seveda smisel. Kakor ga ima seveda tudi ustrezna zaščita pri

Poslopje beograjskega Genexa, 24-nadstropno, z okroglo restavracijo na vrhu, kjer se ob odlični jedi in piči srečujejo mednarodni managerji. Genex se ukvarja z mednarodni biznisom, lani je imel 6 milijard dolarjev prometa, v jugoslovanski zunanjosti pa je udeležen 13 odstotno. Slovenija ima v Genexovem prometu 19 odstotno delež.

delu, težko bi našli tovarno, kjer bi bili v tem pogledu tako pozorni. Karići se pač zavedajo, kaj pomeni nesreča pri delu. Delavci pa seveda dobro vedo, da se delavnik začne ob pol sedmih, nihče ne zamuja, pride pet, deset minut prej. Skratka red in delovna disciplina, kakršno poznamo malokopje pri nas, toliko bolj pa je seveda vpadijiva, ker se to dogaja sredи Kosova, v okolju, ki je povsem drugačno.

Kako drugačno je, pove tudi primerjava zaslužkov. Pri Karićih znaša zdaj povprečna plača 870 tisočakov, povprečje v mestu pa znaša borih 210 tisočakov, v industriji se gibljejo od 140 do 220 tisočakov. V osnovnem šolstvu povprečje znaša 240 tisočakov, v srednjem šolstvu 270 tisočakov, v zdravstvu medicinske sestre

zaslužijo 210 tisočakov, splošni zdravnik 350 tisočakov, zdravnik specialist s tridesetletno praksjo pa 530 tisočakov. Lahko si torej mislite, da so delavci pri Karićih zadovoljni, da radi in pridno delajo.

So Karići našli recept za Kosovo

Razcvet firme, kakšna je Karićeva, seveda sama po sebi zastavlja vprašanje, kaj ni to recept za gospodarski razvoj Kosova. V krajih, kjer ni industrijske tradicije so družinska podjetja veliko bolj uspešna, navsezadnje to spoznanje ni novo, saj je dozorelo že marsikje drugod po svetu. Sicer pa, kaj niso prav Kosovarji že vsej Jugoslaviji dokazali, z mrežo prodajaln sadja in slastičarn, ki so jo razpredeli po

vsej državi, kako uspešna so lahko družinska podjetja. Karići dokazujojo, kako uspešna so lahko tudi v industrijski proizvodnji.

Zgodbu, ki nam jo je povedal visokokvalificirani strugar Rajko, najbolje podčrta to ugotovitev. Trideset let je delal v zdrženem delu, v več delovnih organizacijah, nazadnje je bil šef strojne delavnice v tovarni sladkorja, dokler se ni odločil, da gre h Karićem, kjer je bil po devetmesečni po

skusni dobi sprejet v delovno razmerje za nedoločen čas. Karići namreč vsakega delavca sprejmejo najprej na devetmesečno poskusno dobo, kajti kakor pravi Bogoljub, tri meseca se je moč sprenevadati, v devetih pa se jasno pokaže, kakšen delavec je kdo. Rajko danes pri Karićih zasluži 1.270 tisočakov na mesec, kar je seveda veliko, veliko več kot prej. Toda, kakor pravi sam, rad ne dela zgolj zaradi denarja, temveč tudi zato, ker je organizacija dela odlična, ker vsakdo natančno ve, kaj je njegovo delo, nikogar mu ni treba priganjati, kakor jih je moral nenehno preganjati, ko je delal v tovarni, kjer so delavci spali, pa ne eno uro, več ur, napravili so si kar bunkerje, kamor so se skrili. M. Volčjak

Kosovska nasprotja hitro padajo v oči, saj sred revščine in nečistoči na ulicah Peči rastejo nove hiše, bolje rečeno palače, ki jih grade zdomci, obrtniki in trgovci. Sploh pa nova poslopja rastejo kjerkoli se komu zdi, tudi sred polja, saj urbanističnega načrtovanja tako rekoč ne poznajo.

Po končani kolesarski sezoni govoril trener Savčanov Bojan Udovič

Kar so načrtovali, so dosegli

Kranj, 26. oktobra — Končana je letošnja kolesarska sezona. V Arandjelovcu so jo zaključili z dirkami za državne gorske naslove in državne naslove v kronometru. Kot pravi glavni trener pri kolesarskem klubu Sava Kranj Bojan Udovič, so v tej tekmovalni kolesarski sezoni Savčani v vseh štirih kategorijah dosegli vse, kar so načrtovali.

Če generalno pogledam, so naši tekmovalci v vseh štirih kategorijah, člani, starejši in mlajši mladinci in pionirji dosegli tiste cilje in načrte, ki smo si jih zastavili pred pričetkom te res naporne sezone. V vseh kategorijah smo bili v ospredju, na državnih in republiških prvenstvih. Državni prvaki so mlajši mladinci, ekipa starejših mladincov in članov pa je bila druga. Med posamezniki je Pilar državni prvak pri mlajših mladincih, Sajovic je bil drugi pri starejših mladincih, Marko Polanc pa četrtek med posamezniki.

ki. Drugi je bil pri članikih na gorski dirki za državni naslov Tajhmajster, v kategoriji starejših mladincov pa Cvetičanin tretji. V konkurenčni članov je bil Borut Ječnik na 1000 m drugi na pisti, ekipo smo bili drugi, drugi so bili tudi starejši mladinci, medtem ko so mlajši mladinci osvojili državni naslov. Dobra so mesta dosegli tudi na mednarodnih dirkah. Med najboljšimi so bili Pagon, Tajhmajster, Ječnik, Žumer, Galof, Kalan, Ahačič, v ospredju pa je bil Marko Polanc. Na domaćih dirkah je bil najboljši Borut Ječnik, ki je dobil pet enodnevnih etapnih dirk. V okviru reprezentance sta bila za olimpijsko ekipo Pagon in Tajhmajster, a zvezni trener Cvitko Bilić je tu dal prednost tekmovalcem iz drugih republik. Če zaključim, potem moram še poudariti, da so prav pionirji pokazali, da se z dobrim delom razvijajo v res dobre tekmovalce.

In prav te zadnje besede trenerja Bojana Udoviča so lepa spodbuda za prihodnost savskega kolesarskega športa. Prav pionirske vrste so tiste, ki bde za bodočnost kolesarskega športa v klubu. Naj se za vse uspehe še enkrat zahvalimo vsem tekmovalcem, trenerjem, vodstvu kluba in delovni organizaciji Sava, ki je njihov glavni pokrovitelj.

D. Humer

Z državnim prvenstvom končana sezona

Kranj, 25. oktobra — V Arandjelovcu se je z državnim prvenstvom v gorski vožnji in na kronometer končala letošnja, dokaj uspešna kolesarska sezona. Državni prvaki v teh dveh disciplinah so znani. Gorski državni naslov je v članski konkurenčni osvojil Papež iz KK Krka, drugi pa je bil Savčan Aleš Tajhmajster. Na kronometer je naslov osvojil Rajko Čubrič iz KK Čukarički, drugi pa je bil državni prvak na gorski vožnji Papež iz Novega mesta. V ostalih konkurenčnih so največ dosegli kolesarji iz Slovenije, ki so posegali po najboljših mestih.

Rezultati — gorsko prvenstvo — člani: 1. Papež (Krka) 18,01, 2. Tajhmajster (Sava) zaostanek -1, 3. Turk (Krka) -24; st. mladinci — 1. Judež (Krka) 19,20, 2. Žumer, 3. Cvetičanin, 5. Bertoncelj, 9. Sajovic (vsi Sava); ml. mladinci — 1. Kranjec (Videm Krško) 21,44, 2. Kuček (Partizan Piran), 3. Vodeb (Merx), 5. Krisek, 10. Poljanec (oba Sava); kronometer — člani — 1. Čubrič (Čukarički) 38,21, 2. Papež (Krka) -8, 3. Brkovič (Borac Čačak) -1,07, 7. Tajhmajster -2,12, 9. Žumer (oba Sava) -2,19; st. mladinci — 1. Judež (Krka) 20,00, 2. Rovšek (Sloga) -6, 3. Cvetičanin -8, 6. Sovinc -41, 7. Bertoncelj -43, 8. Sajovec -49, 10. Žumer (vsi Sava) -1,91; ml. mladinci — 1. Kuček (Partizan Piran) 16,01, 2. Fink (Krško) -9, 3. Kranjec (Videm Krško), 8. Poljanec (Sava) -1,16.

D. H.

Druga zvezna ženska rokometna liga

Kranj Duplje jutri gosti Zamet

Kranj, 27. oktobra — Druga zvezna ženska rokometna liga je v polnem tekmovalnem vzdružju. V soboto je na sporednu peto kolo. Med drugoligaščami tekmuje tudi ekipa rokometnega kluba Kranj Duplje, ki je v štirih kolih s svojo igro navdušila. V četrtem kolu so gostovali v Zagrebu pri Trešnjevki. Prav ta ekipa računa na prvo mesto. Kranj Duplje je v Zagreb doživel prvi letosnji poraz.

V soboto ob 17. uri v dvorani na Planini gosti drugoligaš Zamet iz Reke. To je ekipa, ki računa, da se bo obdržala v ligi, saj je bila že prvoligaš, sedaj pa že drugo sezono igra v drugi ligi. Pomoč gledalcev bo še kako dobrodošla za zmago Kranja Duplje, saj morajo osvojiti novi dve točki. Dupljanke bodo nastopile brez odlične Čeferinove, saj je poškodovanja in je odšla na operacijo tetive. Zato bo potrebno za zmago napeti vse sile. Sveda tudi o pomoci gledalcev, ki naj bi športno spodbujali igralke za dobro in kvalitetno igro.

Začenja se tudi prva zvezna mliga B v košarki. Dekleta Sava Commerce, ki so v letošnji sezoni prvič v novoustanovljeni ligi, v prvem kolu gostujejo pri ekipi Kors Rogaška, ki računa na prvo mesto. Prepričani smo, da bodo Kranjčanke dobro zaigrale in dostojno predstavite košarko Gorenjske v Kranju.

D. Humer

Prva zvezna hokejska liga

Medveščak Gortan je ranljiv

Jesenice, 26. oktobra — Tudi sedmo kolo v prvi zvezni hokejski ligi je pokazalo, da bo bo za letošnjega državnega prvaka izredno trd in bojevit vse do super finala. Končnika bo pokazalo, kdo bo v letošnji sezoni državni prvak. Po sedmih kolih med šestimi moštvi ni več neporaženega moštva.

Na Jesenicah je v torek gostoval zagrebški Medveščak Gortan, ki je v petek v Beogradu izgubil svojo prvo prvenstveno tekmo s Partizanom. In tudi na Jesenicah je bil prekratek za zmago. Prav hokejisti Jesenice so v tej tekmi pokazali, da so prebrodili začetno krizo, in da se uporno bližajo res pravi hokejski igri. To so na svojih plečih občutili tudi Zagrebčani, saj so se v Zagreb vrnil drugič poraženi. Beograjski Partizan je v Ljubljani v igri s Kompas Olimpijo spet pokazal svojo vrednost. Čeprav so Ljubljanci imeli zmago že v žepu, vodili so že s 5 : 1, so se moralni krepli naprezzati, da so iztrzili vsaj točko. Partizan je namreč iz tekme v tekmo bolj nevaren. Tega se zavedajo tudi Jesenice, saj prav drevi gostujejo v Beogradu pri tem moštvo. Beograjska Crvena zvezda pa je doma osvojila obe točki v igri z Vojvodino.

Izidi — Jesenice : Medveščak Gortan 6 : 4 (4 : 1, 1 : 2, 1 : 1), Kompas Olimpija : Partizan 5 : 5 (2 : 0, 3 : 0, 0 : 3), Crvena zvezda : Vojvodina 5 : 0 (1 : 0, 1 : 0, 3 : 0).

D. H.

ureja JOŽE KOŠNIK

Kegljačice in kegljači Triglava pred novo tekmovalno sezono

Resno delo daje prve rezultate

Kranj, 26. oktobra — Nova kegljačka sezona 1988-89 se je začela z republiškim prvenstvom za posameznike in posameznice v štirih tekmovalnih kategorijah. V soboto in nedeljo bo v Splitu letošnje državno prvenstvo v parih. Med moškimi pari, ki se bodo borili za državni naslov, bosta tudi dva para Triglava iz Kranja. To sta Benedik in Jereb ter Česen in Šemrl. Moška in ženska vrsta zagnano trenerata za začetek republiške lige v konkurenčni članov in članic. Pod vodstvom novega koordinatorja strokovnega vodstva pri KK Triglavu načrtujejo, da bosta ženka in moška ekipa osvojili republiški ekipni naslov.

Kranj je bilo eno prvih mest v Sloveniji in tudi Jugoslaviji, ki je začelo s kegljaškim športom. Kegljači Triglava so bili v obeh kategorijah med najboljšimi v republiki in državi. Veliko je bilo kegljačic in kegljačev, ki so za reprezentanco Jugoslavije osvojili evropske in svetovne naslove.

Začetek je bil težak. Vendar so bili prvi sadovi kegljaškega športa kmalu vidni. Kegljači Triglava so bili v obeh kategorijah med najboljšimi v republiki in državi. Veliko je bilo kegljačic in kegljačev, ki so za reprezentanco Jugoslavije osvojili evropske in svetovne naslove.

Nova kegljačka sezona 1988-89 se je že začela za republiške naslove pri mladincih in mladinkah, med posamezniki in pari, pa tudi v obeh članskih kategorijah. Tu so spet prišli v ospredje mladi kegljači in kegljačice Triglava iz Kranja. Še posebno v mladinskih konkurencah. Bilo je tudi že republiško člansko prvenstvo v parih. Par Benedik-Jereb je bil drugi, par Česen-Šemrl pa peti. Oba para bosta to soboto in nedeljo nastopila na državnem prvenstvu v parih v Splitu. Po nekaj sušnih letih ima tako Triglav iz Kranja za borbo za prvaka v moških parih spet svoja dva predstavnika.

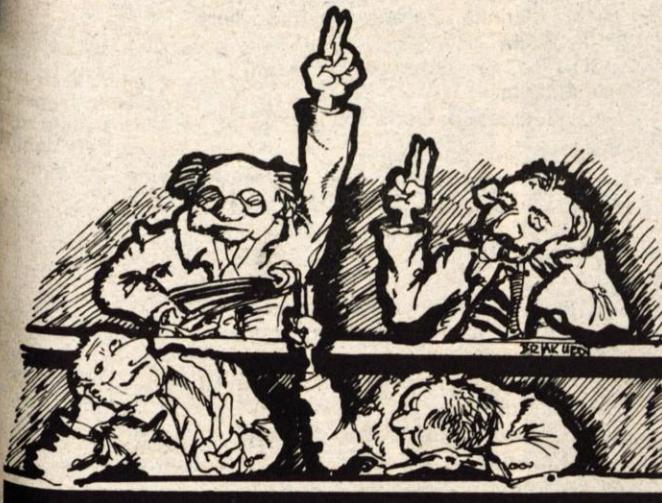
Od mladincev, mladink, članic in članov vsi zavzeto trenirajo na domačem kegljišču in tudi na prijateljskih tekma v drugih kegljaških okoljih. Nekajletno mrvilo so prekinili. Pod vodstvom predsednika kluba Edgara Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokovnega vodstva pri KK Triglav Franci Belcijan. Le-ta je bil prej odličen tekmovalec in trener pri KK Gradiš in Ljubljani. Franci Belcijan je prišel na delovno mesto v Kranj in po nasvetu predsednika KK Triglava Edgarja Vondine se je začelo z resnim delom, za kar je pripomogel tudi novi koordinator strokov

TEMA
TEDNA

Vaje v slogu

Radi bi verjeli, da smo pač že preživel vso tipično zastraševanje s strokovnostjo avtoritet in zaslugami iz preteklosti - tudi pri volitvah. Čeprav nekatere strukture nikoli niso bile in nikdar ne bodo voljene, saj so zaradi svojega nesmrtnega ja, zakaj smo se pa borili, tako rekoč od boga dane, se nam le zdi fletno, da nas sem in tja spustijo na volišča.

Vso to dolgotrajno iluzijo, da imamo demokratični vpliv, vse to delikatno mrmiranje o pravni državi, civilni družbi, ves infantilni občutek, da nam bodo izbranci toplo vračali izkazano jim zaupanje sicer rahlo motijo neki nesinchronizirani šumi že v projektu evidentiranja kandidatov, kaj šele v bolj posvečenih fazah. Vgrajeni mehanizem namreč omogoča, da se sem in tja le odstranijo nezaželeni kandidati.

Vso to volilno telovadbo, vaje po kurzu in v slogu, smo vabljeni kot čreda ovčk, kot mlađoletni otroci v prvi razred demokracije. Oblast je trdno prepričana, da je čisto dovolj, če nam pri volilnih hokuspokusih ustreže z množičnim sodelovanjem na prvi stopniki. Pozneje, ko naj bi tudi NADZOROVALI izbrane, pa nismo več tolerirani. Zdi se jih čisto in popoloma odveč, da bi nam sploh omogočili kakšno institucionalno možnost nadzora.

Da ima naša oblast, ki je do vekomaj, tudi pri volilnih kulturnih vajah v obveznem slogu in znanih likih vedno prav, kažeta tudi naša skrajna nezrelost in otročarje, ki smo jih zganjali na temeljnih kandidacijskih konferencah (kako fino, kako mestno se to sliši: te-me-ljna-kan-di-da-cij-ska-konf-re-nal).

Na našo temeljno kandi-konferenco nas je prišlo vseh sedem zavednih delovnih ljudi in občanov ali 0,6 odstotka krajevne volilne baze. Bilo je tako konstruktivno kot vedno, kadar se zberemo mi, neposredni občani sveta: gospo Rozki, volonterški družinski varuški, je žlahta napokala pet do šest mulcev, ki so se razlezli po prazni dvorani, Viktor, starosta vaških alpinistov, pa je prišel v bundi, na kateri je pisalo ZAVARUJE SAVA. Gospa Rozka, ki je po kolenih lezla za mulci, je rekla: »Pa glasujmo enkrat za tamlače, Viktor pa je zabrundal: »Jest sem za kakšnega izkušenega alpinista...«

Po teh predvolilnih izbruhih in nedvoumih izkazih pluralizma smo spesnili zapisnik, novodobni umotvor, v slogu in po kursu. Našega delegata so na občinski kandi-preši primočno stisnili, da se je v republiko iztekelo pravo vino naše občinske politične volje.

Ko je neposredna volilka, gospa Rozka, včeraj po radiu slišala, da so na republiški konferenci v Ljubljani neki elektorji, je rekla: »Zakaj pa je zaradi štromarjev spet tak pomp,« Viktor pa je volilni izbor komentiral: »Spet eden, ki nima pojma o alpinizmu...«

D.Sedej

**s v e t o v n i
d a n
v a r č e v a n j a
K A J S M O P R I P R A V I L I ?
O T V O R I T E V N O V E E K S P O Z I T U R E
V Š E N Č U R J U**

POSLOVNI ČAS:

- dopoldne od 8. do 11. ure
- popoldne od 13. do 17 ure
- sobotah od 7.30 do 11. ure
- ob ponedeljkih ZAPRTA

**SLIKARSKO RAZSTAVO V
EKSPOZITURI JLA 1****BREZPLAČNE
KINOPREDSTAVE ZA MLADINO****PREDSTAVE BODO**

- sobota, 29. 10. 1988: Škofja Loka ob 10. uri
Jesenice ob 16. uri
- nedelja, 30. 10. 1988: Kranj ob 10. uri
Bled ob 10. uri
Radovljica ob 10. uri
Železniki ob 10. uri
Tržič ob 15. uri

Ijubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

Glasbena lestvica Radia Žiri Lestvico lahko poslušate v sredo, 2. novembra, od 16. do 19. ure na Radiu Žiri. Gost oddaje bo pevec Zlatko Dobrič.

Domča lestvica

1. Bojan Rakovec - Katarina
2. Stane Vidmar - Spi, moja malo deklica
3. Majda Arh - Ne joči srce za njim
4. Randes vous - Shopping in Graz
5. Meri Cetinič - Ne sudite mi nočas
6. Big ben - Mladi Joža
7. Agropop - Himna mladosti
8. Helena Blagne - Jedna suza
9. Pop design - Katra
10. Don Juan - Aj, aj, aj

Novi predlog:

Obvezna smer - Moja Slovenija

Tuja lestvica

1. Sabrina - Boys
2. George Michael - Monkey
3. Black - Wonderfull Life
4. Whitney Houston - Where the broken hearts go
5. Eddy Huntington - My day
6. Pat Benatar - We belong
7. Rick Astley - When I fall in love
8. Michael Jackson - Dirty Diana
9. Garbo - Perestroika
10. Glen Mederas - Nothings gonna change my love for you

Novi predlog:

Des Leppard - Love bites

Glasovnico izrežite in jo na dopisnici v šestih dneh pošljite na naslov: Radio Žiri, Trg osvobodite 1, 64226 Žiri.

Glasovalce čakajo lepe nagrade. Izžrebali bomo poslušalca, ki bo dobil posneto video-kaseto, ki jo poklanja Videoteka Trata. Seveda pa eno nagrado poklanja tudi Radio Žiri.

Pohitite s kupončki!

Lestvico ureja
Nataša Bešter

JEŽ

Nikomur ni v ponos taka nesnaga na avtobusni postaji na Javorini pri Jesenicah...

Kaj je pisal Gorenjec oktobra 1908

Letoviška doba v Bohinju

Letoviška doba pri bohinjskem jezeru je za letos končana.

Tujci, kateri so zasedli vse postelje ob jezeru, so odšli in vrača se zopet navadni mir v to naravno krasoto.

Imamo sedaj res lepe dneve, da se je sedaj v resnici težko ločiti od jezera in od planin. To leto je bilo tu veliko tujcev. Drugo se to leto pri jezeru ni spremeno. Govorilo se je o cesti okrog jezera, govorilo o načrty nove ceste ob desnem bregu jezera in da se boste cesta od sv. Janeza do konca jezera rabila le za izprehajališče.

Vse pa se je le govorilo, dasiravno vsakdo ve, kako velikega pomena za celo Bohinj bi bila cesta okrog jezera in kako mogočno bi se povzdrignil letoviški pomen jezera. Vsi mostovi v Bohinju so jako slabici in čez te mostove drrda poleti do sto voz in večkrat tudi prav težki avtomobili. Res čudno, da se doslej ni pripetila kakšna nesreča.

Prejšnje čase je bila cesta proti Savici zapuščena, le včasih se je pripeljal sem kakšen voziček. A sedaj, ko pelje železna cesta do Bohinjske Bistrice, je pa na tej cesti, posebno v poletju, ozivelj prav mestno življenje. In naravno je, da vsled tega cesta mnogo več poprave zahteva nego poprep.

Ako se hoče skrbeti za to, da se ob tej cesti ne pripeti kakšna nesreča, napraviti bo treba povsod mostove iz betona. Za prihodnje leto pa se nam obeta, da se na prelepem razgledu ob cerkvici sv. Duha sezida nov moderni hotel. Lega, na kateri bo stalno poslopje, je ena najlepših ob jezeru. Iz poslopja videl se bo ves Bohinj!

Miloš Likar

Nagradna križanka

Rešitev prejšnje križanke: vodoravno: Klauser, Iatrina, Gorenjec in banka, Jamar, FP, KA, koda, Astor, akter, lat, nevir, Anchorage, IV, Mhat, tkivo AC, Saturnus, era, aba, silak, tan, likon, atman, eter, ter, kop, Kalabrija, od, aparatura, mečava, nona, Epirk, Amin, tlak, Anam, niče

Naša Klavdija je izzrebala naslednje reševalce nagradne križanke:

1. nagrada: Marija Martinjak, Češnjevek 2, Cerklje

2. nagrada: Urška Čibašek, Rudija Papeža 32, Kranj

Tri tretje nagrade: Marjan Mihelič, Velika Vlačovička 6, Kranj, France Jeglič, Ulica 31, divizija 11, Kranj in Boris Mikolič, 4. julija 45, Tržič.

Čestitamo!

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: 8.000 dinarjev 2. nagrada: 6.000 dinarjev

Tri tretje nagrade po 3.000 dinarjev

Križanke pošljite do srede, 2. novembra, na naslov: Uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

Dahnili so da:

V Škofji Loki: Gordana Verbič in Milan Vujič, Marjla Božnarin Anton Hafner iz Binkelj

V Kranju: Tatjana Štrus in Pavel Oblak iz Kranja; Barbara Zorman in Jože Šilarz Brega ob Savi; Lidija Cimerman in Mirko Žlebir iz Kranja; Tuta Domnenika in Roman Naglič s Prebačevega; Milena Skodlar in Viktor Nastran s Češnjevk; Mojca Florjančič in Robert Majcen iz Zgornjih Dupelj; Damijana Golob in Igor Sink iz Zgornjih Bitenj; Tatjana Tičar in Franc Šturm iz Nove vasi; Irena Krč in Igor Skubin iz Predosej; Ksenija Plajnšek in Boris Benedik iz Kranja.

Čestitamo!

GLAS	JAVNOSTI NAMENJENE NA INFOR- MACIJA	AUTOR ZGODBO JAMESU BONDU	SODOBNA SLOVEN- SKA PEŠNICA (MAJDA)	ATEK	MAKARSKA	VAŠ ČASOPIS ČEŠKO- MOŠ IME	IZTOP TO RIJA (lo)	PREPIR. SPOR	ROKOPIS	OTOK V SEV JADRA NU, VZH OD SILBE	FR FILM IGRALKA IN BALETKA CARON	ERWIN RESCH	MESEC ZIDOV KO LEDARJA	SRB MESTE ČE OB REKI UVAC, SLO VI PO SIRU	AVSTRIJ DIRIGENT (HERBERT)
VRSTA DIVJE SMOKVE															
STAROIN- DIJSKA ZBIRKA BASNI															
KRAJNA KOČEV- SKEM															
RUDI FINŽGAR															
PRITOK DONAVE V ROMUNII															
SKALA V VODI															
PREDMO- LIVEC V MOŠEJ															
SLOVANSKO DREVO															
UMAZANJE, ONEČE- JANJE															
GLAS	MAJHNA UTEŽNA ENOTA														

VELIK OGENJ KLADA ZA SEKANJE															
PISATELJ CANKAR															
PANČEVO AN FILM IGRALEC HUDSON															
SOL OLEJ- SKE KISL PESNIŠKA OBILKA															

SPOŠTOVANI,

Dovolite mi, da vam v kratkem predstavim svojo novo trgovino

COKLA

s cokli in copati, ki se nahaja na
Tavčarjevi ulici 7 v KRAJU

Vabim vas na obisk in nakup mojih izdelkov po konkurenčnih cenah in zelo veliki izbiri za staro in mlado.

Naj naštejem nekaj izdelkov s cenami:

- šolski copati od št. 27 do 45
cena od 11.000 do 15.000 din
- otroški copatki z vezalkami
cena 14.000 din
- krzneni copati (ovčja koža) od št. 20 do 41
cena 12.000 do 20.000 din
- moški natikači iz blaga in trdimi podplati
cena od 12.000 do 15.000 din
- ženski natikači iz blaga in trdimi podplati
cena od 11.000 do 15.000 din
- ženski in moški natikači iz usnja
cena od 14.000 do 19.000 din
- moški in ženski natikači iz blaga in skeja
cena 4.000 din

Nudim vam tudi **cokle II. kvalitete** po izredno ugodni ceni od 10.000 do 20.000 din, otroške pa že od 5.000 do 10.000 din.

**ODPRTO od 9. do 12. ure in
od 14.30 do 18. ure
sobota od 8. do 12. ure**

**PRIDITE,
VEDNO STE DOBRODOŠLI!**

**VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA
RADOVljICA**

Komisija za delovna razmerja in kadrovska vprašanja Vzgojnovarstvene organizacije Radovljica objavlja prosta dela in naloge

KNJIGOVODJA OSSEBNIH DOHODKOV V Vzgojnovarstveni organizaciji Radovljica

POGOJI:
— dokončana srednja ekonomska šola finančne smeri
— 2 leti delovnih izkušenj na enakih delih ali podobnih delih in nalogah
— zaželeno poznavanje dela na računalniku.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas, čas nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Vzgojnovarstvena organizacija Radovljica, Kopališka 10.

O izbiro bomo kandidate pisno obvestili.

**TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA p.o.
BEGUNJE št. 1,
BEGUNJE NA GORENSKEM**

Na osnovi 9. člena Pravilnika o delovnih razmerjih, Pravilnika o notranji organizaciji in seznamu del in delovnih nalog in sklepa komisije za delovna razmerja DO ELAN objavljam prosta dela in naloge

1. POSLOVODJA**2. SAMOSTOJNI TEHNOLOG III****3. SREDNJE ZAHTEVNA ELEKTRIKARSKA DELA**

Ad 1) V. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja, smer trgovski poslovodja, 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih, pasivno zanje 1 tujega jezika in poskusno delo 4 mesece. Delovni čas je deljen.

Ad 2.) Višja izobrazba lesne smeri, lahko tudi pripravnik ali V. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja lesne smeri, 4 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in poskusno delo 4 mesece.

Ad 3.) V. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja, smer elektrotehnik za šibki tok, 1 leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in poskusno delo 3 mesece, ali IV. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja, oz. KV elektrikar, šibki tok, 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in poskusno delo 3 mesece. Delavec mora imeti opravljen izpit iz varstva pri delu.

Pisne ponudbe sprejema kadrovska služba ELAN tovarna športnega orodja, Begunje na Gorenjskem, 8 dni po objavi.

O izbiro bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni od preteka objave.

Delavski svet TOZD Tehnični in kemični izdelki razpisuje delovno naložbo

DIREKTORJA TOZD

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še naslednje:

- visoko strokovno izobrazbo tehnične, organizacijske ali ekonomske smeri in najmanj 3 leta prakse v gospodarstvu ali
- višje strokovno izobrazbo tehnične, organizacijske ali ekonomske smeri in najmanj 5 let prakse v gospodarstvu,
- znanje tujega jezika
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- ostale pogoje, določene v Družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovskih politike občine Kranj.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljite najkasneje v 15 dneh po objavi v Kadrovski sektor delovne organizacije Sava Kranj, Škofjeloška 6, 64000 Kranj.

Kandidate bomo o izbiro obvestili v 30 dneh po zaključku razpisa.

**GORENJSKA OBRTNA ZADRUGA p.o.
Likozarjeva 1/a
64000 KRAJN**

Po sklepu Zadružnega sveta z dne 21.10.1988 razpisujemo na tečaj

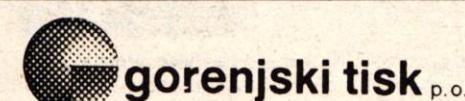
ZNAK FIRME

Natečaja se lahko udeležijo vse fizične in pravne osebe iz SFRJ

Znak naj bi simboliziral dejavnost obrtne zadruge.

Komisija bo upoštevala pisne predloge do 10.11.1988.

Podrobnejše informacije dobite na telefonu 28-680.

**Moše Pijadeja 1, p.p. 81
64000 KRAJN**

Objavlja prosta dela in naloge

ANALITIČNA EVIDENCA KUPCEV

V. stopnja izobrazbe ekonomske smeri

Delo je enoizmenko in ga združujemo za nedoločen čas z dvomesičnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba delovne organizacije 8 dni po objavi.

**ŽITO LJUBLJANA
TOZD PEKARNA KRAJN
NAKLO, C. na Okroglo 5**

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

PRIPRAVA KOMISIONOV - 1 delavec

Pogoj: osnovna šola in priučitev (SKR - živilska predelava), 3 - 6 mesecev delovnih izkušenj

KONTROLIRANJE GOTOVIH IZDELKOV - 1 delavec

Pogoj: IV. stopnja strokovne izobrazbe - trgovske ali živilske smeri, 3 - 6 mesecev delovnih izkušenj

Delovno razmerje bo sklenjeno s polnim delovnim časom za nedoločen čas in poskusnim delom, določenim v samoupravnih splošnih aktih.

Kandidati za opravljanje navedenih del in nalog naj svoje prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ŽITO LJUBLJANA, TOZD PEKARNA KRAJN, 64202 NAKLO, C na Okroglo 5. Rok za prijave je 8 dni od objave. O izbi-ri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izteku objave.

**ALPETOUR
TURISTIČNA AGENCIJA
ŠKOFJA LOKA****ANTENINA KARAVANA V TUHELJSKIH TOPLICAH, ODH. 26. 11.****DAN REPUBLIKE NA MORJU, V TOPLICAH ITN.****UPOKOJENCEMNUDIMO JESENI IN POZIMI POCENI POČITNICE V RABCU (DIN 115.500 V NOVEMBRU ZA TEDENSKO BIVANJE)****DUNAJ — BRNO 2 DNI, ODH. 11.11.****RIM, LETALO, 2 DNI ODH. 26.11.****RAVENA SAN — MARINO — PADOVA, 2 DNI**

INFORMACIJE IN PRIJAVE V ALPETOUROVIH TURISTIČNIH POSLOVALNICAH.

**TERMIKA LJUBLJANA
TOZD PROIZVODNJA ŠKOFJA LOKA, o.sub.o.**

Objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja TOZD prosta dela in naloge:

1. KLEPAR VZDRŽEVALEC

za potrebe vzdrževanja strojnih naprav in objektov v DE Bo- dovi.

Pogoj: KV klepar
1 leto delovnih izkušenj s področja vzdrževanja

2. UPRAVLJALEC NA KOMANDNEM PULTU

za nadomeščanje že razporejenih upravljalcev v DE Trata Delo je troizmensko.

Pogoj: KV elektrikar
1 leto delovnih izkušenj s področja elektro vzdrževanja

3. BRIZGALEC POLIESTRA - ponovna objava

za delo pri brizganju poliestra v DE Poljane

Pogoj: KV ličar ali pleskar
fizična in zdravstvena sposobnost za opravljanje nave- denih del

Delo v vseh primerih se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh od dneva objavbe na naslov: Termika TOZD Proizvodnja Škofja Loka, Trata 32. Kandidati bodo o izbi-ri obveščeni v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

Podrobnejše informacije lahko dobite v kadrovski službi na telefon 631-151.

ANKETA**REZULTATI****ŽREBANJA****DENARNE NAGRADE**

1. 500.000 din

JANUŠIČ Polona, Zapis — Reber 9, Bled

2. 300.000 din

PUSLOSLENŠEK Slavica, Betonova 9, Kranj

3. 200.000 din

MALI Marinka, Zg. otok 13, Radovljica

4. 100.00 din

GORENC Ani, Gradnikova 7, Kranj

5. 50.000 din

ARH Majda, Sp. Gorje 159, Zg. Gorje

SVETINA Anica, Titova 96, Jesenice

PUŠAVEC Janez, Ovsije 14 a, Podnart

JEŠE Hedvika, Sp. Dobrava 8, Kropa

BURKELJC Mija, Naselje pod Hribom 61,

Gozd Martuljek

MEJAČ Franc, Cankarjeva 20, Tržič

AŽMAN Janez, Trg prešernove brig. 8, Kranj

ŠOLAR Antonija, Selca 93, Selca

ŠUŠTERŠIČ Agata, Reteče 75, Škofja Loka

MAROLT Ivana, Dvorska vas 29, Begunje

BERNIK Janja, Jegorovo 29, Škofja Loka

**NAGRADE BOSTE PREJELI
PO POŠTI**

Ijubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

JELOVICA

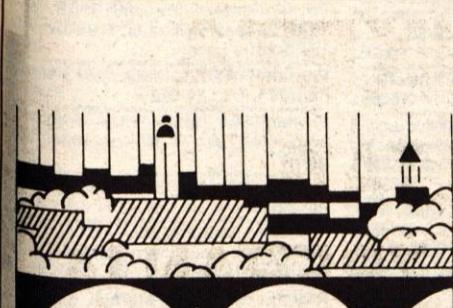
lesna industrija p.o.

64220 Škofja Loka, Kidričeva 58, p.p. 114

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka, skladno z določili 135. člena statuta, razpisni komisiji razpisujeta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

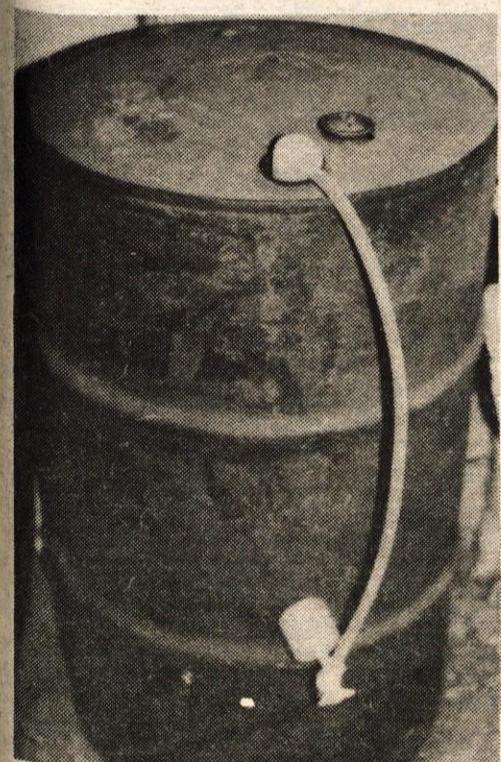
1. VODJA PODROČJA TRŽENJA**2. VODJA FINANČNO GOSPODARSKEGA PODROČJA**

Kandidati za opravljanje razpisanih del in nalog morajo poleg splošnih pogo

Elita

ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS
KRAJN MLADINSKI SALON TITOV TRG 7
IZREDNA PONUDBA ZIMSKIH JAKEN
OD 32.000 DO 49.000 DIN
IN OSTALIH ZIMSKIH MODNIH OBLAČIL

ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS

IZBRALI SO ZA VAS

Ste že imeli težave pri pretakanju tekočin, kot so mošt, vino, kis ali naftni derivati, bencin, plinsko olje, kislina in podobno. Sedaj pretakanje lahko opravite brez vseh težav s praktično **PRETOČNO PIPO** s pretokom približno štirih litrov na minuto. Pipa je lahko stalno nameščena na posodi, okolje pretakanja ostane čisto. Večnamensko pretočno pipo si lahko nabavite v prodajalnah: **MERKUR, GLOBUS** in **GRADBINKA** v Kranju, v **UNIONU** na Jesenicah, v **KOVINI** Lesce, v **Blagovnici Škofja Loka** in **Ferrum** v Ljubljani.

ELITA ZA VAS ELITA ZA VAS

RADIESTEJIJSKO DRUŠTVO GORENSKE KRAJN

OBVEŠČA

vse varovance, naročene v novembru 1988 naj pred dogovorjeno terapijo in detekcijo pokličejo tel. številko 064-27-486 od 6.00 do 7.00 ali od 10.00 do 11.00.

RDG KRAJN

MODA + KVALITETA + ZMERNE CENE

v tovarniški trgovine modne konfekcije **ELKROJ** na DETELJICI v TRŽIČU

runsko volna, žamet, bombaž, termo jeans, podložene jakne iz jeansa, smučarske hlače, smučarski kombinezoni...

VELIKA IZBIRA HLAČ ZA VSO DRUŽINO
POSEBEJ BOGATA IZBIRA ZA OTROKE
TOVARNIŠKO ZNIŽANJE CEN DO 40 %

NAGRADNO ŽREBANJE PRI ŠPAROVCU

Prva nagrada gre v Naklo - Gorenjski glas iz Kranja in Market Šparovec iz Struge pri Borovljah sta organizirala nagradno igro. V Gorenjskem glasu smo objavili kupon z vprašanjem: koliko kilometrov je od mejnega prehoda na Ljubelju do Šparovčeve trgovine. Odziv naših bralcev in kupcev v Šparovčevi trgovini je bil izredno dober, saj je Šparovec pet pravilnih odgovorov nagradil z mikavnimi nagradami. Prva nagrada je bila enotedenški penzion za dve osebi v Sport hotelu Turracher Hohe, 1763 metrov visoko v bližini Osojskega jezera in znanega turističnega središča Feldkirchen. Lastnik penzionca je Aleksander Mulley. Ob penzionu je smučišče, prav tako pa ima penzion savno, zimski bazen, skratka popolno turistično ponudbo. Druga nagrada je bila kasetofon, tretja mixer Molinex, četrta radijska budilka in peta 10 litrov olja. Ob prisotnosti Šparovca, Mulleya in zastopnika proizvajalca kave Alvorada Petra Leinbergerja sta žrebala Kristina in Tomaž Šparovec. Prvo nagrado je sreča poklonila Janezu Voglarju, Pokopališka 14, Naklo, drugo Dragici Suštar, Binkelj 9, Škofja Loka, tretjo Marjanu Trškanu, Jaka Platiša 3, Kranj, četrto Danijelu Veži, Loka 13, Tržič, in peto Tončki Ferjan, Češnjevec 4, Kranj. Izžrebanci, oglasite se v Marketu Šparovec.

Ne ogledujte si pohištvo samo OD DALEC ! Obiščite naš SALON, kjer vam bomo prijazno postregli in strokovno svetovali ob nakupu!

Nudimo vam pohištvo za opremo spalnic dnevnih sob kuhinj jedilnic otroških sob predсоб po ugodnih prodajnih pogojih

Poleg tega imamo razprodajo, vzorcev in opuščenih programov masivnega borovega pohištva

Delovni čas: Non - stop od 8.30 - 19.00 od 8.00 — 13.00

ZD
ZAMP
Združena lesna industrija Tržič p.o.

SALON POHIŠTVA DETELJICA TEL.: (064) 50 795

MALI OGLASI

**tel. 27-960
cesta JLA 16**

APARATI STROJI

Prodam ELEKTROMOTOR 7,5 kW, 1400 obratov. Golniška 1, Kokrica, Kranj.

Ugodno prodam stereo HADIOKA-SETFON philips in TV Hitachi, ekrani 51. Tel.: 77-014, po 18. uri 16593

Novi univerzal TRAKTOR, dvojni pogon 45 ali 55, prodam. Tel.: (036) 784-124 16610

Prodam dobro ohranjen POMIVALNI STROJ candy. Loka 12, Tržič, tel.: 50-368 16614

Prodam prenosni crno-beli TV cooerting. Tel.: 39-171 16650

Poceni prodam NLQ tiskalnik za C-64/128. Ivo Drinovec, tel.: 47-375 16687

Prodam nov VIDEOREKORDER PANASONIC NVG 21, 10 odstotkov ceneje. Stojan Milič, Frankovo nas. 168, Škofja Loka 16691

TRAKTOR TV 732 30 KM, letnik 1986, opravljenih 100 ur, prodam. Potocnik, Dražgoše 34, tel.: 66-307 16707

Brother dvoredni pletilni STROJ brez kartic in motorja prodam. Tel.: (061) 574-000 16722

Prodam 40 kanalno CE POSTAVJO, tip Midland 800 M. Dolenc, Dorfarje 27, Žabnica 16740

Glasbeni STOLP PIONEER X 21Z, ugodno prodam. Tel.: 23-452 16755

Tako prodam nov pralni stroj z garancijo in 20 odstotnim popustom. Ogled možen vsak dan. Samardžija, Viktorija Stražišča 27, Jesenice 16762

Prodam na montiranih štirih zvočnikih v avtoradiokaseta. Blaupunkt Bristol 24 za GOLF JX, tel.: 23-440 16776

Prodam nov pisalni STROJ olimpia standard. Tel.: 26-231, od 16. do 20. ure 16780

Prodam šivalni STROJ RUŽA STEP. Tel.: 75-335 16789

Prodam motorno ŽAGO dolmar. Erlah Pavel, Krize 174 16795

KOLEKTOR IMP nov, zelo ugodno prodam. Tel.: 84-403 16838

Prodam barvno TELEVIZIJO gorenje, star en mesec, 15 odstotkov ceneje. Huje št. 1 16840

Prodam TRAKTOR ŠTONE 402 super in hiblitz. Sr. vas 11, Golnik, tel.: 46-027 16846

Prodam avtomatsko TEHTNICO za tehanje krompirja ter transporter za nalaganje krompirja v vrečah in refuzah. Črče 36, Kranj 16847

Prodam elek. motor in programator ter ostale dele za pralni stroj EI NIS 1004. Jagodici, Gospovskevska 13, Kranj, stan. 15 16864

4,5 kW TA peč ugodno prodam ali zamenjam za manjšo. Tel.: 36-491 16872

Prodam nov FORMCOMPUTER za oblikovanje modelov za pletilni stroj PFFAF, duomatic S ali 80, šivalni stroj Ruža step, peč kuppersbusch. Tel.: 89-131, dopoldan 16875

Prodam barvni TV sprejemnik Iskra azur, star 4 leta. Tel.: 70-002, popoldan 16882

Mini komponento 189, ojačevalac 4 x 45 W, radio, kasetar, prodam. Podbrezje 177, v nedeljo 16906

Prodam črno-belo TV Gorenje, staro 3 leta in šivalni STROJ Bagat (višnja) z omarico, star dve leti. Tel.: 34-164 16913

Prodam enofazni dvotarni električni ŠTEVEC. Tel.: 26-849 16957

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam TRAKTOR TV 732 30 KM, letnik 1986, opravljenih 100 ur, prodam. Potocnik, Dražgoše 34, tel.: 66-307 16707

Brother dvoredni pletilni STROJ brez kartic in motorja prodam. Tel.: (061) 574-000 16722

Prodam 40 kanalno CE POSTAVJO, tip Midland 800 M. Dolenc, Dorfarje 27, Žabnica 16740

Glasbeni STOLP PIONEER X 21Z, ugodno prodam. Tel.: 23-452 16755

Tako prodam nov pralni stroj z garancijo in 20 odstotnim popustom. Ogled možen vsak dan. Samardžija, Viktorija Stražišča 27, Jesenice 16762

Prodam na montiranih štirih zvočnikih v avtoradiokaseta. Blaupunkt Bristol 24 za GOLF JX, tel.: 23-440 16776

Prodam nov pisalni STROJ olimpia standard. Tel.: 26-231, od 16. do 20. ure 16780

Prodam šivalni STROJ RUŽA STEP. Tel.: 75-335 16789

Prodam motorno ŽAGO dolmar. Erlah Pavel, Krize 174 16795

KOLEKTOR IMP nov, zelo ugodno prodam. Tel.: 84-403 16838

Prodam barvno TELEVIZIJO gorenje, star en mesec, 15 odstotkov ceneje. Huje št. 1 16840

Prodam TRAKTOR ŠTONE 402 super in hiblitz. Sr. vas 11, Golnik, tel.: 46-027 16846

GRADBENI MATERIAL

Električne omarice zunanje ter notranje, kompletno opremljene, prodam 30 odstotkov ceneje. Tel.: (061) 213-244 16864

Prodam 8 m pocinkanih žlebov in kljuke. Tel.: 47-250 16860

Prodam kromasto pločevino za žlebove. Sp. Gorje 153/a, ogled popoldan 16899

Prodam pet VRAT s podboji, rabljeno. Mrakovka 1, Kranj (blok) 16703

Prodam strešno opcko Vesna, grafitne barve s posipom. Tel.: 66-337, popoldan 16710

Prodamo 5 črnih CEVI 6/4", 30 odstotkov ceneje. Odbor za CADS, Voglje 16, Šenčur 16763

Ugodno prodam MODULARNI BLOK, možnost skladščenja. Tel.: 44-539, zvečer 16765

NOVO V KINU

NOVO V KINU

Trapasti bolničarji je ameriška komedija, v kateri sloviti »debeli fantje«, sicer pa znani pevci, »Rap« muzike, delajo kot bolničarji v eni najbolj zapuščenih bolnic za okrevanje in delajo vse narobe. To odgovarja mlademu Winslowu, ki jih najame, da negujejo njegovega strica — milijonarja, v upanju, da ga bodo nekega dne s kakšno neumnostjo spravili v smrt, on pa bo potredoval milijone. Toda zgodi se prav nasprotno, stari stric je vse bolj zdrav...

Iščemo živega ali mrtvega je ameriški akcijski film o mednarodnem morilcu in teroristu, ki pride v Los Angeles. Tu podstavi bombo v kinodvoran in ubije 138 ljudi. Policia ugotovi, da teroristu ne bo kos brez izkušenih ljudi. Nalogo zaupa bivšemu agentu CIA in lov se začne.

V torek, 1. novembra, ob 20. uri bo v kinu Storžič na sporednu italijansko vojno drama Koža. Film je posnet po romanu Curzia Malaparteja, ki opisuje kapitulacijo Italije. V Koži je režiserka Cavanijeva uresničila vrsto prispevov, ki so se porajale v njeni glavi — kameri. Njen film nameči zmrede gledalca s prizori, pa čeprav jih lahko prej preberete v knjigi, kot so: dečki, ki jih matere ponujajo vojakom homoseksualcem; riba — deklica, ki jo prinejejo na slavnostno okrašeno mizo; neapeljske prostitutke, ki se ovijajo v kožne pasove s svetlimi sramnimi dlačicami, prodaja človeškega mesa in vrsta drugih. »Koža« je izčrpren prikaz mesta, ki v času danih razmer postane mesnica in splošno kurbišče, ameriški vojaki so tu kot nekakšni moderni barbari.

Nova risanka Mišek — veliki detektiv bo na sporednu v kinu Železar na Jesenicah v soboto, 20. oktobra, ob 16. uri, v nedeljo, 30. oktobra, ob 10. uri v kinu Center v Kranju, ob 15. uri pa v kinu Tržič. Vstop je prost — dario Ljubljanske banke — Temeljne banke Gorenjske.

MALI OGLASI, OGLASI

Prodam gradbeno dvigalo. Tel.: 22-711 16817

Prodam deske COLARICE 1 kub. m. Tel.: 41-042 16827

Prodam 60 kvad. m smrekovega opeza 8 in 10 cm, ter 300 kosov nove strelne opeke Novo mesto. Jazbec, Retnje 9/b, Tržič 16862

Ugodno prodam 300 kg plastičnega ometa za fasado (Jubolit). Tel.: 33-109 16888

CEMENT in belo mivko. Tel.: 47-063 16892

Prodam 30 vreč apna, 30 odstotkov ceneje. Bitnje, tel.: 22-910 16920

Ugodno prodam rabljena dvokrilna okna. Eržen, Kokškega odr. 22, Kranj 16943

Prodam hrastov PARKET, 250-32-21. Tel.: 46-069 16945

Ugodno prodam betonski mešalec. Roblje Bojan, Kranj Mlaka Golniška c. 48, tel.: 27-036 16967

Prodam 300 kosov silikatne bele OPEKE za dimnik, 20 odstotkov ceneje. Jalen, Črničev 20/b, Brezje 16976

Prodam smrekove plohe. Globokič, Voglje 117 16979

Prodam barvni TV sprejemnik Iskra azur, star 4 leta. Tel.: 70-002, popoldan 16882

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam enofazni dvotarni električni ŠTEVEC. Tel.: 26-849 16957

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje 213, Žabnica 16982

Prodam ojačevalac VMOS TURBO 2 x 300 W, ojačevalac PRO-SERIES 2 x 200 W, digital delay Roland SDS-1000, helikopter (disc) in 10 kanalno mešalno mizo. Roman Šusteršič, Zg. Bitnje

Prodam AUDI 100, registriran do marca 1989. Borovečič, C. 4. julija 21, Tržič 16881
 Prodam R 12. Bokovnik, Podhom 55/a, Zg. Gorje 16883
 R 4, letnik 1979, registriran do septembra 1988, nujno prodam. Tel.: 89-012 16884
 Prodam JUGO 45, letnik 11/86. Kokrič, C. na Belo 31 16885
 UNO 45, letnik 1984, ugodno prodam. Tel.: 25-903, po 15. ur 16887
 VW 1200/75, obnovljen, prodam. Dramača Karner, Kranjska 2, Šenčur 16889
 JKD GOLF, star 21 mesecev, dobro ohranjen, prodam in AVTOMATIKA za polovico ceno prodam. Tel.: 622-403 (064) 16891
 Prodam GOLF JL, rdeče barve, letnik 1977, dobro ohranjen, ogled od 15. ure dalje. Cveta Stepanjan, Zlato polje 3/e, Kranj 16893
 Prodam Z 101, letnik oktober 1978 in Z 101, po delih. Tel.: (061) 611-477 16895
 Ugodno prodam Z 101, starejši letnik, registriran do maja 1989. S.M. Partizanska 17, Tržič, tel.: 50-367 16897
 Za R 4, prodam menjalnik, polosovino, volanski mehanizem, štarter, streho itd. Emil Janc, Sebenje 4, Križe 16898
 Prodam FIAT 750, letnik 1981 za 400 SM. Blagoj Stoimenov, Titova 96, Jesenice 16900
 Prodam športno ŠKODO, letnik 1979. Tel.: 82-321 16901
 Prodam R 4. Mače 4, Predvor 16902
 Prodam FORD CAPRI, letnik 1980 ali za cenejši avto, plačilo tudi na dva obroka. Tel.: 81-606 16903
 Ugodno prodam OPEL KADET, letnik 1979. Šenčur, Zupanova 14 16904
 Prodam Z 750 LE, letnik 1983. Tel.: 34-692 16907
 Prodam Z 101, letnik 1984, cena 750 SM. Filip Rozman, Grajzarjeva 7, Tržič, tel.: 51-495 16909
 Prodam novo streho za JUGO. Tel.: 24-720 16914
 Prodam Z 125 P, letnik 1978, registriran do septembra 1989. Možina Albert, Laze 8, Gor. vas, tel.: 68-537 16915
 Prodam OPEL REKORD, letnik 1978, cena zelo ugodna. Potočnik, Kovor 58, Tržič 16916
 Prodam obnovljeno Z 750, z dodatno opremo. Knez, Janeza Puharja 10, Kranj Planina 16917
 Prodam registrirano Z 101, letnik 1976, cena po dogovoru. Zihrl, Sr. Bitnje 4 16919
 VISA SUPER E, letnik 1983, receiver JVC, prodam. Tel.: 21-630 16923
 Ugodno prodam TAM 2000. Tel.: 622-581 16925
 Prodam Z 101 GTL 55, letnik 1986, cena 900 SM. Voglje 125, Šenčur 16927
 Prodam OPEL ASCONA, letnik 1978. Bačič, Begunje 160, novi bloki 16930
 Prodam GOLF JX diesel, letnik 1986 ali menjam za starejši letnik. Ogled nedelja od 8. do 12. ure. Križnik, Frankovo nas. 69, Škofja Loka 16933
 Ugodno prodam WARTBURG KARAVAN, letnik 1982, prevoženih 30.000 km. Glinje 3, Cerkle 16935
 BMW 320 i-4, november 1985, metalik, grajzarjan, prodam. tel: 39-577 16936
 Ugodno prodam GOLF diesel, letnik 1986. Valjavec, Tupaliče 75, tel.: 45-460, Predvor 16938
 Prodam Z 750 SE, letnik 1981. Zvone Ciperle, Dobruša 7, Vodice 16939
 Prodam TOMOS AVTOMATIK 3 ML, star tri leta. Stružnikova pot 16, Šenčur 16944
 Prodam Z 101 lux, letnik 1978, registrirana do julija 1989. Markovič, Zlato pole 3/d, Kranj 16947
 Ugodno prodam Z 128 in APN 6 z dodatno opremo. Sp. Bela 7, tel.: 45-309 16948
 Prodam Z 750, letnik 1984. Globočnik, Frankovo nas. 159, Škofja Loka 16949
 Prodam Z 101 S, registrirano za eno leto. FIAT 126, letnik 1978 in črno-beli TV, ekran 44, skoraj nov, ogled sobota, ponedeljek. Hegedič, Finzgarjeva 22, Lesce 16950
 Prodam Z 101 GTL, registrirana do 3. novembra 1989, dobro ohranjena. Tel.: 37-482, od 14. do 19. ure 16952
 Prodam GOLF JGL, letnik 1981. Tel.: 33-910 16956
 Prodam JETTO, 1256 ccm, letnik 80/81. Božič, Nova vas 23/c, Radovljica 16958
 Prodam avto JUGO 45/A, letnik 1986. Fireder Istok, Dorfarje 37, Žabnica 16959
 Prodam R 4 TL, letnik 1979, prevoženih 80.000 km, cena 400 SM. Tel.: 78-312, po 15. uri 16960
 GOLF diesel, letnik 1984, S paket, grajzarjan, prodam. Tel.: 34-751 16961
 Z 750 LC, letnik 1979, še v voznem stanju, celo ali po delih, zelo poceni prodam. Možina, Stara Oselica 21, tel.: 89-186 16962
 Prodam Z 101, letnik 1973, obnovljeno, nevozno. Tel.: 25-627 16964
 Prodam LADO 1200, letnik 1984. Tel.: 22-707 16965
 Prodam LADO 1200, celo za rezervne dele. Zaletel, Potoče 31, Predvor 16970
 Prodam avto Z 101, letnik 1978. Komic Anton, H. Verdnika 19, Jesenice 16971
 Zelo ugodno prodam JUGO 45, letnik 1982. Markič, Cankarjevo 20, Tržič 16972
 Prodam Z 101 super, letnik 1980. Roman Šusterič, Zg. Bitnje 213 16973
 BMW 320/6, letnik 1978, prodam za 1.8 Mio. Tel.: podpolan 82-955 16978
 Prodam Z 101 comfort, letnik 1980, grajzarjan, ogled od 16. do 18. ure. Robič Mara, Partizanska 34, Bleč 16979
 MZ ETZ 250, prodam ali zamenjam, Milan Novak, Zg. Bitnje 226 16983

Prodam TOMOS AVTOMATIK A 3 G, letnik 1981. Balkovec, Hrastje 72, tel.: 38-042, Kranj 16985

Prodam LADO 1200, letnik 1978, registrirano. Stružovo 12, Kranj 16986

Prodam BMW 320, letnik 1977, z eno letom starim motorjem. Boštjan Kalan, Poljšica 6, Podmart 16989

AUSTIN 1300, pločevina generalno obnovljena, novo prebarvan, prva registracija 1976, prodam za 3,2 Mio. Tel.: 80-000 16991

Prodam dobro ohraneno Z 128, letnik 1982, za 8,5 Mio. Tel.: 40-366 16993

Prodam Z 750, neregistrirano, v voznom stanju, celo ali po delih. Tel.: 70-361, dopoldan ali popoldan Jože Frčej, Zg. laze 19, Zg. Gorje 16997

Prodam dve leti star avto NISSAN MICRA, 27.000 km, garažiran in APN 6, star 15 mesecev. Tel.: 22-835, po 15. ur 17000

Prodam Z 101, letnik 1984. Voglje 61, Šenčur 17001

Prodam GOLF, dobro ohranjen, letnik 1977, z veliko dodatno opremo ali menjam za Z 101 ali JUGO 55. Tel.: 80-116, H. Verdnika 9, Jesenice 17002

Prodam Z 101, letnik 1980. Tel.: 34-025, Kranj 17004

Prodam FIAT 125, letnik 1979, za 300 SM. Tel.: 35-895 17010

Prodam BMW 2002 TI, registriran do 19.8.1989. Tel.: 73-415 17013

Prodam Z 101, letnik 1977 in motorno ŽAGO. Pintar, Posavec 25 17014

Prodam CITROEN GS, Registriran do avgusta 1989. LAGONDER, Strahinj 51a, Naklo 17017

POSESTI

Najamem PROSTOR za mirno obrt. Tel.: 37-553

Prodam enonadstropno hišo s 4000 kv. m zemlje v okolici Kranja. Tel.: 73-870 16871

Prodam vrstno HIŠO, 75. kvad. m in ženske ter moško KOLO. Oprenšnikova 12, Kranj 16969

Zazidljivo parcelo v Škofji Loki, prodam. Ponudbe z navedeno ceno za kvad. m pošljite pod Šifra: ŠKOFJA LOKA 16980

PRIREDITVE

STUDIO DJ in OOZSMS Visoko, pripravljata v petek in soboto, dne 28. - 29. 10.1988, ob 20. uri MLADINSKI PLES-DISCO, na Visokem v Kulturnem domu. Pester program- plesna skupina-nagrade STUDIO DJ. Petek vstop PROSTI! 17009

KUPIM

Kupim 1 kub. m suhih macesnovih plohov, starih od 4-5 let. Tel.: 27-928 16757

Kupim rabljeno vrtno mrežo. Tel.: 50-556 16764

Kupim TRAKTOR okrog 30 KM. Naslov v oglašnem oddelku. 16829

Kupim 300 strešnikov novomeških, red. Tel.: 48-069 16833

Paleta lesene rabljene, kupim. Kavčič, Prezrenje 22, Podmart, tel.: 70-482 16589

NAJDENO

Najdena so bila OČALA na Planini. Dobijo se v recepciji Gorenjskega tiska. 16792

ZAPOSLITVE

Če želite deanr, postanite zastopnik za prodajo knjižnega programa, imeti morate proste vikende in lasten prevoz. Tel.: 34-645, po 20. ur, razen vikenda 16756

Denar leži na cesti. Naučite se ga pobirati. Pri pobiranju ne boste sami. Pojog lasten prevoz, prosti vikend in srednja izobrazba. Informacije na tel.: 064-50-642 popoldan 16642

Zaposlim kvalificiranega TESARJA. TESARSTVO Jerkovič, Pipanova 45, Šenčur 16695

Prodam avto JUGO 45/A, letnik 1986. Fireder Istok, Dorfarje 37, Žabnica 16959

Prodam R 4 TL, letnik 1979, prevoženih 80.000 km, cena 400 SM. Tel.: 78-312, po 15. uri 16960

GOLF diesel, letnik 1984, S paket, grajzarjan, prodam. Tel.: 34-751 16961

Z 750 LC, letnik 1979, še v voznem stanju, celo ali po delih, zelo poceni prodam. Možina, Stara Oselica 21, tel.: 89-186 16962

Prodam Z 101, letnik 1973, obnovljeno, nevozno. Tel.: 25-627 16964

Prodam LADO 1200, letnik 1984. Tel.: 22-707 16965

Prodam LADO 1200, celo za rezervne dele. Zaletel, Potoče 31, Predvor 16970

Prodam avto Z 101, letnik 1978. Komic Anton, H. Verdnika 19, Jesenice 16971

Zelo ugodno prodam JUGO 45, letnik 1982. Markič, Cankarjevo 20, Tržič 16972

Prodam Z 101 super, letnik 1980. Roman Šusterič, Zg. Bitnje 213 16973

BMW 320/6, letnik 1978, prodam za 1.8 Mio. Tel.: podpolan 82-955 16978

Prodam Z 101 comfort, letnik 1980, grajzarjan, ogled od 16. do 18. ure. Robič Mara, Partizanska 34, Bleč 16979

MZ ETZ 250, prodam ali zamenjam, Milan Novak, Zg. Bitnje 226 16983

Sprejemam kakršnokoli delo na dom, po možnosti tudi stroj. Naslov v oglasem oddelku. 16716

Za področje celotne Gorenjske iščem zanesljive akviziterje, za prodajo novega drobnega artikla. Možnost izrednega zasluga. javite se na tel.: 23-931, v betek od 15. do 19. ure 16719

Za prodajo ATLASA SVETOVNE ZGODOVINE iščem zastopnike. Kličite po 17. uri, tel.: 51-586 16729

Vsi na področju Gorenjske, ki želite prodajati uspešno DZS Vodnik naravne medicine, se oglašajte Šifra: USPEŠNICA 16759

Prodam dobro ohraneno Z 128, letnik 1982, za 8,5 Mio. Tel.: 40-366 16993

Prodam Z 750, neregistrirano, v voznom stanju, celo ali po delih. Tel.: 70-361, dopoldan ali popoldan Jože Frčej, Zg. laze 19, Zg. Gorje 16997

Prodam dve leti star avto NISSAN MICRA, 27.000 km, garažiran in APN 6, star 15 mesecev. Tel.: 22-835, po 15. ur 17000

Prodam Z 101, letnik 1984. Voglje 61, Šenčur 17001

Prodam GOLF, dobro ohranjen, letnik 1977, z veliko dodatno opremo ali menjam za Z 101 ali JUGO 55. Tel.: 80-116, H. Verdnika 9, Jesenice 17002

Prodam LADO 1200, letnik 1980. Tel.: 34-025, Kranj 17004

Prodam FIAT 125, letnik 1979, za 300 SM. Tel.: 35-895 17010

Prodam BMW 2002 TI, registriran do 19.8.1989. Tel.: 73-415 17013

Prodam dobro ohraneno Z 128, letnik 1982, za 8,5 Mio. Tel.: 40-366 16993

Prodam Z 750, neregistrirano, v voznom stanju, celo ali po delih, zelo poceni prodam. Možina, Stara Oselica 21, tel.: 89-186 16962

Prodam Z 101, letnik 1973, obnovljeno, nevozno. Tel.: 25-627 16964

Prodam LADO 1200, letnik 1984. Tel.: 22-707 16965

Prodam LADO 1200, celo za rezervne dele. Zaletel, Potoče 31, Predvor 16970

Prodam avto Z 101, letnik 1978. Komic Anton, H. Verdnika 19, Jesenice 16971

Zelo ugodno prodam JUGO 45, letnik 1982. Markič, Cankarjevo 20, Tržič 16972

Radovljiski žulji, težave in sitnosti

Kmetija ne bo ogrozila obvoznice

Radovljica, 24. oktobra - Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na septembrski seji občinske skupščine zastavilo vprašanje, ali bo gospodarska stavba (hlev, skedenj) skupaj s stanovanjsko hišo, ki jo namerava graditi kmet z Bledu ob Selški cesti, ogrozila traso načrtovane južne blejske obvoznice ali ne, kako bo urejeno z dostopom do kmetije in s prehodi prek (bodoče) ceste, ali je po strokovni plati smiselno, da se v eni stavbi zgradi hlev, skedenj in stanovanje...

Od sindikata bi glede na vse slabši gmotni položaj delavcev pričakovali drugačna vprašanja, pa vendarle: radovljiski izvršni svet je pripravil odgovor, v katerem piše, da je lokacija s stališča kmetijstva najprimernejša (ob robu kmetijskih zemljišč) in da gradnja stavbe po načrtu ne bo ovirala pripravljalnih in gradbenih del na predvideni obvoznici, saj je od trase odmaknjena več kot trideset metrov. Za objekt je z lokacijskim določenjem predvidena tudi prometna ureditev. Hlev bo zgrajen po najnovejših tehnoloških spoznajah, kmetija pa naj bi na leto oddala v zadrgu 20 1000 litrov mleka in tono mesa. Kmet se je skupaj z naslednikoma, hčerkino in zetom, odločil, da bo zgradil stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje na novi lokaciji in v neposredni bližini kmetijskih zemljišč zato, ker so sedanjti objekti na Mlinem tik ob cesti, na gosto pozidanem zemljišču, na manjšem prostoru in v slabem stanju, z nemogočimi dostopi in brez možnosti širitve hleva.

Izvršni svet v odgovoru ni zavnri pomisleka o strokovnosti gradnje hleva in stanovanja pod skupno streho, vendar je s kmetijskega stališča jasno, da je to dobro (kar dokazuje tudi vzorčna Dolenčeva kmetija v Vrbnji). Kmet mora velikokrat na dan v hlev, tudi ponoči. Nekdaj so tudi hiše imele stranišča

še v Begunjah, dali pa so tudi soglasje za obratovanje zasebne žage na Voščah. Razlog za ukinitev žage na Lancovem pa je tudi vse manjše zanimanje za storitev: predlani so uslužnostno razlagali 2.245 kubičnih metrov hladovine, lani 966 in letos le 222 "kubikov". Kot zatrjujejo v LIP-u, zasluzek ni pokril niti plačila za elektriko.

Najprej načrti, potem most

Prebivalce krajevne skupnosti Gorje ob vseh vsakodnevnih težavah in skrbih najbolj zanimala, kdaj bo Cestno podjetje Kranj ponovno usposobilo most čez Radovno v Spodnjih Gorjih za promet avtobusov in tovornjakov. Odgovor je kratek: ne še takoj. Za leto je bilo sicer načrtovano manjše popravilo mostu, vendar je bilo pri natančnem pregledu ugotovljeno, da so poškodbe take velike, da bo treba čimprej zgraditi nov most. Seveda bo prej treba še izdelati načrte in pridobiti soglasja. To naj bi cestarji storili že letos, a preden bo nov most, bo bržas treba zastaviti še kako delegatko vprašanje.

C. Zaplotnik

Glasov izlet v neznano

Jutri zjutraj na pot!

Iz turistične agencije ODISEJ nam sporočajo, da je za naš in vaš izlet prostih samo še pet sedežev. Zbor izletnikov je jutri ob 7. uri pred kranjskimi hotelom Creina.

Pravzaprav smo vam vse informacije zaupali že v torkovi številki, kjer smo objavili tudi seznam izrebanev, ki se bodo udeležili našega tokratnega izleta. Kot nam sporočajo iz kranjske turistične agencije ODISEJ velja veliko zanimanje tudi za drugi avtobus, kjer je potrebno za pot vplačati 55.000 din, tako da je ostalo prostih samo še pet sedežev. Poziv torej velja še peterici, ki bi rada šla z nami na enodnevni izlet v neznano. Vse dodatne informacije lahko dobite v prostorih ODISEJA (stari del Kranja, ob Mladinski knjigi, tel.: 21-790) ali v pretekli, torkovi številki Gorenjskega glasa.

Nasvidenje jutri zjutraj - To ni Slovenija, kakršno poznate, pač pa Slovenija, kakršno želite!

V.B.

P. S. Zaradi velikega zanimanja je ODISEJ naročil še en avtobus. Prijavite se še danes.

Avtocesta ne sme vplivati na okolje

Priprave na gradnjo kasnijo

Jesenice, 27. oktobra - Jeseniški izvršni svet je obravnaval priporabe iz javne razprave o gradnji avtoceste od predora do Vrbe.

Po vseh krajevnih skupnostih jeseniške občine je bil od 15. do 30. septembra v javni razpravi lokacijski načrt za gradnjo avtoceste od predora pri Hrušici do Vrbe. Občani so posredovali več pripombe in upravičene so upoštevali, medtem ko nesprejemljivih in splošnih pripombe na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta niso sprejeli.

Ko se bo gradila cesta, bodo v Podmežakli morali porušiti pet zasebnih stanovanjskih hiš in stanovanjski blok, zato za stanovanje že gradijo nov blok. Občane pa predvsem skrbi, kako bo avtocesta vplivala na okolje. Strokovnjaki zagotavljajo, da so dosledno upoštevali vse pripombe glede varstva okolja.

Zaradi pripombe iz javne razprave bodo predlagali, da se zgradi nadvoz za vaščane Vrbe in se jim s tem omogoči dostop do kmetijskih zemljišč. Treba bo tudi rekonstruirati

D.Sedej

še v Begunjah, dali pa so tudi soglasje za obratovanje zasebne žage na Voščah. Razlog za ukinitev žage na Lancovem pa je tudi vse manjše zanimanje za storitev: predlani so uslužnostno razlagali 2.245 kubičnih metrov hladovine, lani 966 in letos le 222 "kubikov". Kot zatrjujejo v LIP-u, zasluzek ni pokril niti plačila za elektriko.

Najprej načrti, potem most

Prebivalce krajevne skupnosti Gorje ob vseh vsakodnevnih težavah in skrbih najbolj zanimala, kdaj bo Cestno podjetje Kranj ponovno usposobilo most čez Radovno v Spodnjih Gorjih za promet avtobusov in tovornjakov. Odgovor je kratek: ne še takoj. Za leto je bilo sicer načrtovano manjše popravilo mostu, vendar je bilo pri natančnem pregledu ugotovljeno, da so poškodbe take velike, da bo treba čimprej zgraditi nov most. Seveda bo prej treba še izdelati načrte in pridobiti soglasja. To naj bi cestarji storili že letos, a preden bo nov most, bo bržas treba zastaviti še kako delegatko vprašanje.

C. Zaplotnik

Enega od delegatov družbenopolitičnega zabora je na septembrski seji zanimalo, zakaj je na Lancovem prenehala obratovanje LIP-ova žaga, čeprav se je delovna organizacija ob njem prevzemu zavezala pred občinsko skupščino in občani, da bo žaga namenjena domačinom in okoličanom predvsem za uslužnostni razrez lesa za domačo uporabo. V LIP-u odgovarjajo, da so uslužnostno žaganje hladovine na Lancovem opustili zaradi okvare na polnojarmeniku. O tem so obvestili krajenvno skupnost in občinsko skupščino in ju tudi seznanili, da bodo uslužnostno žagali les na žagi v Podnartu. Takšne usluge nudijo

Tudi bolj skromno je lahko lepo

Prvi november je tu, dan, ko bomo obiskali grobove naših dragih, z njim pa prihaja danes, žal, že skrb, kako bomo uredili grob, kakšen šopek bomo postavili nanj, da ga bomo še zmogli, da ne bo že od daleč vpil, da ne zmoremo več, da ne bo ob sosedovico koščatiji še bolj reven in skromen. Najceneje je seveda, če krizanteme vzgojimo doma, toda vsak nima roke zanje, vsak nima vrta. Cvetičarne se seveda že pripravljajo na to dan, ugotavljajo pa tudi, da letos ne bodo prodale toliko kot v prejšnjih, boljih letih. Skoraj vse po vrsti bodo pripravljale tudi cenejše aranžmaje. Tudi svečarji so se takrat dobro pripravili, ponokod so organizirali kar male "sindikalne" nakupe sveč. Prav je, da kot za vse ostalo, tudi za cvetje in sveče povprašate na večjih krajih. Razlike v cenah so in bodo. Koliko in kako bogate šopek si bo kdo privočil, je pač njegova stvar, toda marsikdaj bi grob veliko lepše izgledal, če bi bilo na njem manj šopekov ali pa en sam, pa tisti lepši. Morad ne bi bilo napak, da bi družine razmislite o skupnem urejanju oziroma okrasitvi groba ob prvem novembру.

Milica Ajdovec, Svečarna Frančiška Pirc, Menges: "Največ prodam sveč po srednjih ceni, po 3.000 do 4.000 din. Najdražje naše sveče so po 7.000 din, ki pa gore pet dni in pet noči. Najcenejše so enostavne sveče, brez posodice, po 400 din. Ljudje že precej varčujejo tudi pri svečah, toda za vsak grob zagotovo vsaj eno vzamejo."

Julka Erbežnik, Naklo: "Jaz vsako leto sama naredim ikebano za na grob. Tudi letos sem uspela vzgojiti večje cvetove krizantem, tudi mahonijo imam doma, koščarica mi je ostala od lani. Le gobo dokupim vsake toliko let. In če ostanejo za nakup le še sveče, se ne morem pritoževati nad izdatki ob prvem novembru."

Franc Panigaz, cvetličarna Barbka v Kranju: "Pri nas bomo pripravljali ikebane od 50.000 din naprej, po želji stranke pa bodo lahko tudi cenejše. Sploh pri nas delamo te aranžmaje bolj po naročilu. Če stranka prihrani posodo od lani, če si omisli šopek z, recimo, tremi, štiri krizantemami, ki bodo letos verjetno po 4.000 do 5.000 din, bo imela malo ikebano že za 20.000 do 30.000 dinarjev. Je pa tako, da tisti, ki enkrat na leto pride po rože za na grob, se hoče takrat bolj odložiti za vse leto, tisti, ki pa vse leto nosi rože na grob, bo ob prvem novembetu zagotovil skromnejši."

Tončka Ropret, branjevka na kranjski tržnici: "Moji šopeki bodo verjetno najcenejši. Po 3.000 din. Nisem vzgojila velikih krizantem, bolj pajkovke in bele in rumene "katarince". Imam stalne stranke, ki vse leto hodijo k meni na tržnico po cvetje. Začne navadno pripravljati tudi šopeke za na grob, cenejše, iz hvaležnosti. Če vse leto hodijo k meni, moram tudi jaz gledati nanje."

Baldomir Bizjak: "Mislim, da ljudje pri okrasovanju grobov ob prvem novembetu že hudo pretiravajo. Saj tu ne gre več za pieteto, sploh stovanje spomina na pokojnika, temveč za pravo tekmovanje, da sosed na pokopališču vidijo, kdo je kdo, kolikim ima kdo pod palcem. Če bi sodil po košatih ikebanah na grobovih v teh dneh, nam gre še vedno predobro."

D.Dolenc

Komemoracije ob dnevu mrtvih

Jesenice - Osrednja slovesnost bo v ponedeljek, 31. oktobra, ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu.

Kranj - Osrednja komemoracija bo v ponedeljek, 31. oktobra, ob 16. uri na Trgu revolucije v Kranju.

Komemoracije po kranjskih krajevnih skupnostih:

petek, 28. oktobra

Besnica ob 16. uri pri centralnem spomeniku na novem pokopališču; Huje-Planina-Bratov Smuk - ob 14. uri pri centralnem spomeniku na pokopališču v Kranju; Mavčiče ob 11. uri pri spomeniku padlim borcem; Orehek-Družnik ob 15.30 pri osrednjem spomeniku na Orehku; Preddvor ob 16.15 pri osrednjem spomeniku v Preddvoru; Primskovo ob 17. uri pri centralnem spomeniku pri OŠ Primskovo; Stražišče ob 16. uri v spominskem parku v Stražišču; Trboje ob 10. uri pri spomeniku padlim v vaškem parku; Vodovodni stolp ob 10. uri pri Šorlijevem mlinu.

sobota, 29. oktobra

Jezerško ob 17. uri pri centralnem spomeniku na Jezerškem.

nedelja, 30. oktobra

Bela ob 16. uri pri osrednjem spomeniku na Beli; Velesovo ob 9.30 pri spomeniku žrtvam fašizma na pokopališču na Trati; Zalog ob 11. uri pri spominskem obeležju NOB na Cerkljanski Dobravi.

ponedeljek, 31. oktobra

Britof-Predoslje ob 16. uri pri spomeniku na pokopališču v Predosljah;

Duplej ob 16. uri pri spomeniku NOB pri OŠ Duplje; Visoko ob 17.30 pri centralnem spomeniku na Visokem; Bitnje ob 10. uri pri vrtcu bratov Vilfan v Zg. Bitnjah.

torek, 1. novembra

Cerklje ob 11. uri pri centralnem spomeniku žrtvam fašizma na Trgu D. Jenka;

Goričke, Tenetiše, Golnik, Trstenik - ob 10. uri pri centralnem spomeniku NOB v Goričah;

Kokra ob 8.30 na pokopališču borcev in talcev;

Kokrica ob 10. uri na pokopališču na Kokrici;

Podbrezje ob 10. uri pri centralnem spomeniku v Podbrezjah;

Šenčur ob 11. uri pri centralnem spomeniku na pokopališču v Šenčurju;

Žabnica ob 9. uri pri centralnem spomeniku NOB v Žabnici;

Brnik ob 10. uri pri spomeniku žrtvam fašizma na pokopališču na Sp. Brniku;

Sp. Bitnje ob 10. uri pri mlinu ob Rdeči poti v Sp. Bitnjah;

Naklo ob 10. uri pri vrtcu v Naklem.

Radovljica - Osrednje komemoracije v radovljiski občini bodo v petek, 28. oktobra, ob 15.30 pred spomenikom padlim borcem Selške čete v grajskem parku v Radovljici, v soboto, 29. oktobra, ob 11. uri na Gorelju na Pokljuki pri spomeniku padlim borcem 3. bataljona na Prešernove brigade, v torek, 1. novembra, ob 10. uri na grobišču talcev in Dragi, ob 11. uri pa v graščinskem parku pri spomeniku talcem v Begunjah.

Komemoracije po radovljiskih krajevnih skupnostih:

petek, 28. oktobra

Lesce ob 16.30 pri spomeniku v Leskah.

ponedeljek, 31. oktobra

Ribnica ob 9. uri v Ribnem;

Lipnica ob 11. uri pred osnovno šolo Staneta Žagarja na Lipnici ob 15.30 na križišču pri Lipnicah;

Kamna gorica ob 15.15 v Kamni gorici;

Srednja Dobrava ob 16. uri na Srednji Dobravi;

Ovsische ob 16.45 na Ovsishah pri Podnartu.

DAN VSEH MRTVIH

*Da bi morila,
ki nas deli,
se ne ponovila;
da lučka vesti,
ki še brli,*